

Lk 34–35

Lk 19

Lk 11

Lk 16–17

13. mai 2010
Nr 19 (1179)

www.maaleht.ee

HIND 15.90

NGMAR MUUSIKUS

RAIVO TASSO

Mida me tegelikult iga päev sööme?

Mida sisaldavad poekettide omamärgitooted ja kas neid ikka on soodne osta?

Loe lk 2-3

Midä paremb pala, sedä suuremb suutäis. (TARVASTU)

MIDA ME SÖÖME: Maaleht uuris, mida sisaldavad, kus on valmistatud ning kui soodsa hinnaga on

Omamärgitooded pole alati odavam

Mis ühendab Säästu, Rimi, Optima Linija, Rainbow ja Selveri kaubamärke? Kõik nad kuuluvad kaubandusketile, nende tootjad on varjatud saladuslooriga ja pakendil on kirjas vaid päritolumaa.

Eestis oli *private label* ehk omamärgitooded küllalt võõras teema. Omamärgitooded on alles viimastel aastatel hakanud hooгу koguma, moodustades mõne protsendi siinsete kaubanduskettide käibest. Kuid see osa kasvab jõudsalt.

Tõsi, on ka neid, kes vooluga kaasa ei lähe. "Eestis on palju kvaliteetseid bränditud tooteid," põhjendab 22 Comarketi kauplust ühendava ABC Supermarkets tegevdirektor Ando Nõpuu seda, miks neil pole omamärgitoodet.

Rimi kuu aja tagune lihasaaga tõstis kogu teema laiemalt avalikkuse huviorbiiti. Sellega seoses said toitu ka kaubanduskettide omamärgitoodet puudutavad müüdid. Kas need vastavad tõe?

MÜÜT: omamärgitooded on kõige odavam

Suurima kaubandusketi, Eesti Tarbijajühistuste Keskühistu (ETK) juhataja Kati Kusmin tunnistab, et praegu on hind ostuotsuse tegemisel suurima kaalu. "Klient võtab paremini vastu soodsama hinnaga kvaliteetset tootet."

ETK omamärgitoodet kannavad Säästu märki ja neid on sortimendis üle saja. Maksimarket, Konsumi ning A ja O poodide müügis on nende osakaal veidi üle 3%.

Ka Prisma Peremarket pole odavama hinna teesiga päriselt nõus. Rainbow sarja puhul peetakse oluliseks hoopis keskkonnanähtlikkust, õiglast kaubandust ning mahetootmist.

Kui ETK-l ja Prisma on üks oma kaubamärk, siis Rimidest ja Säästumarketitest leiab neid terve rea. Omamärgitoodet on neil tuhat, neist kolmandik Rimi märgi all.

"Ekslikult arvatakse, et Rimi tootesari on mõeldud odavaima hinda pakkuma," ütleb Rimi Eesti Food turundus- ja kommunikatsioonijuht Evelin Mägiöja. "Tegelikult on esmatähts kvaliteet, mitte hind."

Tõsi, Rimis on müügil ka mahetoodete sari, mis kannab nime *I Love Eco*. Isegi odavpoena populaarsust kogunud Maxima

pakub oma Ekologica märgi all mahetoodet.

Hinnale rõhutakse Rimi teiste tootesarjade puhul nagu Alpenrose, Old Farmer, Gardner ja Fruitland. Kõige soodsama hinnaga on protsendi (%) märki kandvad tooted, kus on tehtud mõõndusi kvaliteedis, näiteks asendatud vorstis liha kanalihamassiga.

See oli siiski vaid väide. Käik Rimi vorstiriiuli juurde annab hoopis teise tulemuse. Protseendi märki kandev ja peamiselt kanalihamassist, seakamaraemulsioonist, kanarahast ja manna koosnev Leedus toodetud vorst on kolmandiku võrra kallim kui samadest koostisosadest tehtud, aga Leedu lihatööstusele kuuluvat kaubamärki kandev vorst.

Ja mitte ainult! Ka kaks kodumaist Rimis müügil olevat vorsti, millest ühes on kanamassile lisaks ka 9% liha, on protseendivorstist odavamad.

MÜÜT: omamärgitoodete sisu on sama nagu tavatootel

See peab paika osade toodete ja kettide puhul. "Suurema osa kaupade puhul on vahe vaid pakendis," tõdeb Maxima Eesti avalike suhete juht Erkki Erilaid. "Paljud asjad tulevad samalt liinilt või vaadist."

Maximal on oma kaubamärke 15 000 ja need moodustavad alla 10% käibest. Nende peami-

ne mõte on pakkuda sama kvaliteediga tooteid odavamalt. Kokkuhoid tuleb turundus- ja turustuskuludelt.

Selveri omamärgitoodet – praegu üle 120 – eesmärk on pakkuda eristuvat valikut ja kinnistada Selveri nime, selgitab A-Selveri direktor Andres Heinver.

Oma märk seab toodetele kõrge nõudmised ja koostööpartnerid valitakse hoolega. "Selveri tellimust täites lähtub tootja väga rangelt kinnitatud retseptist – enne toote valikut neid testitakse ja maitstakse. Meie kindel ootus on, et kvaliteet ja maitse jääksid samaks," tähendab ta.

Tooted on Selveri pideva kontrolli ja järelevalve all, regulaarselt maitstakse neid ise ja vajadusel kasutatakse ka labori abi.

A. Le Coqi juhataja Tarmo Noop kinnitab, et kaupluse märgitoodet ja nende oma Aura apelsinimahlad ei ole täpselt ühe ja sama koostisega. "Kasutame eri tooraineid, mille puhul on ka hind erinev," selgitab ta.

Noobi sõnul on kaupluse omamärgitoodet puhul maagiliseks piiriks 15% käibest, selle ületamisel hakkavad need tavatoodet välja sööma. "Vee puhul on see piir ületatud," lisab ta. Näiteks Selveri 1,5-liitrine mulliga ja mullita vesi maksab poes alla nelja krooni. Noop ei pea sellist hinda jätkusuutlikuks, kuid ütleb, et neil pole tarbijale välja pakkuda ka põhjust, miks ta peaks nende kaubamärki kandva vee eest 3–4 korda rohkem välja käima. See-

Lubame klientidele raha tagasi, kui nad pole Rainbow toodete kvaliteediga rahul.

Kadri Lainas

MIS ON MIS?

Definitsioonid

■ **Kaubamärk** on tootja tähis kaubal või pakendil.

■ **Private label** ehk kaupluse omamärgitoodet on kaubandusketile kuuluvat kaubamärki kandev toode, mis on kaubandusketi tellimisel valmistatud. Tavaliselt jääb sellise toote valmistaja anonüümseks, pakendil on kirjas vaid päritolumaa.

■ **Tootja märgitoodet** ehk bränditoodet on tööstusele kuuluvat kaubamärki, mis eristab neid kandvaid kaupade teistest kaupadest.

■ **Oleg Gross** on Eestis ainuke tootmist, töötlemist ja kaubandusketi omav ettevõtja. Grossi Toidukaupade omatoodet on valmistatud oma tootmises ja sama kaubamärki kandvad omamärgitoodet on tellitud teistelt tootjatelt.

tõttu on nad keskendunud pigem maitsestatud veele.

"Karastusjookide turul on kaupluse omamärgitoodet täielikult läbi kukkunud," toob A. Le Coqi juhataja välja teise valdkonna. "Odava hinna saamiseks on need valmistatud peamiselt kunstlike lõhna- ja värvainete baasil ning inimesed said sellest kiiresti aru."

MÜÜT: tootjaid vahetatakse nagu sokke

Kaupluse omamärgitoodet on valmistaja poolelt anonüümseks ja see võimaldab poeketil tootjaid lihtsalt vahetada. Samas tunnistab ligi 750 Rainbow kaubamärgiga toodet müüva Prisma Peremarketi turundus- ja kommunikatsioonijuht Kadri Lainas selle tee põhjendamatuks ja ebaefektiivseks.

"Rainbow toodete puhul on peamine toodet püsivalt kõrge kvaliteet," kinnitab ta. "Näiteks lubame klientidele raha tagasi, kui nad pole Rainbow toodete kvaliteediga rahul."

Kati Kusmin ETKst kinnitab, et kui koostöö on laabunud, partneri kokkulepetest kinni pidanud, kliendid tootega rahul ja hind konkurentsivõimeline, pole põhjust tarnijat vahetada.

Ka Rimi ei vaheta enamasti tarnijaid. Erandiks on vaid viimane aasta, kui masust tingitult tuli neil, nagu ka paljudel teistel ettevõtetel, kulud üle vaadata. See tõi kaasa uued konkursid omamärgitoodet valmistajate leidmiseks. Aga näiteks Alpenrose piima on valmistanud Tere algusest peale.

"Hinda ei saa vaadata ilma kvaliteedita. Tarnekindlus on oluline, kuna omamärgitoodet on orienteeritud suuresti mahule," selgitab Rimi turundusjuht Evelin Mägiöja.

A-Selveri direktori Andres Heinveri sõnul lähtuvad nad sellest, et tooted vastaksid tarbija ootustele. Kõik Selveri piimatoodet on toodetud Eestis ning kohukesed valminud, kasutades piima, mitte taimseid rasvu.

MÜÜT: tootja ei teeni kaupluse märgitoodet valmistades midagi

"Tööstused on nõus kaubanduse märgi all tootma, kui tootmisvõimsust jääb üle," selgitab Tarmo Noop, lisades, et sellel teenil nigelalt – kuigi poes on Aura mahl Selveri mahlast poole kallim, siis tööstuse värvast välja saates hinnavahe nii suur ei ole. "Kauplused tekitavad selle kunstlikult, kasutades omamärgitoodetel väiksemaid marginaale," ütleb Noop.

A. Le Coqi käibest moodustavad kaupluse kaubamärgiga tooted mahlade puhul vaid 3–4%, seevastu Eesti suurima piimatööstuse Tere müügist ligi veerandi. Tõsi, sellest pool läheb Eestist välja – nõnda on tööstustel võimalik saada kontakti suurte jaekettide ostuotsustajate ja sortimendikujundajatega.

"Elis on seega suunatud rohkem eksporditurgudele," nendib Tere juhatuse esimees Taavi Toots. "Siseturule toodetav *private label* on tootja jaoks praegu veel tihti paratamatus käibe säilitamiseks."

Samas pole ta nõus väitega, et ketitoodet valmistamine suurendab vaid käivet. Ka kasum võib kasvada, kui käibe suurendamine mõnes tooterühmas aitab vähendada tootmiskulusid.

HELI RAAMETS

Virumaa suurärimees Oleg Gross on

Grossi

Virumaa suurärimehele Oleg Grossile kuuluv kontsern OG Elektra juhib Eesti edetabelit nii omatoodetud toidukaupade kui ka omamärgitoodet arvestuses.

Oma meistrite toodang moodustab Grossi Toidukaupade 36 kaupluse käibest viiendiku, kauplused ise rõhutavad siin just lahtise kauba suurt valikut. Teise viiendiku lisavad käibesse need kaubad, mis on valmistatud küll mujal, aga kannavad nimesid

Kaupluseketi omatoodet ostes ei säästa tarbija alati – Rimi omamärki % kandev keeduvorst on kolmandiku võrra kallim kui sama koostisega Põhjatähe vorst.

poekettide omamärgitooted. Uurimise tulemus kummutab mitu selliste toodetega seotud müüti

SVEN ARBET

oma nimest teinud kaubamärgi, mille alla mahuvad nii enda kui teiste toodetu, nii vorstid kui tordid, nii vesi kui viin.

KES MÜÜB MIDA?

Kauplusekettide tootesarjad

Kett	Nimetus	Omadused
ETK	Säästu	Hea kvaliteedi ja madala hinnaga tooted.
Rimi	Rimi	Hea kvaliteediga, kuid võrreldavatest toodetest odavama hinnaga.
Rimi	%	Kõige odavamad tooted.
Rimi	Alpenrose	Piimatooted.
Rimi	Old Farmer	Munad ja vorstitooted.
Rimi	Gardner	Konservid.
Rimi	Fruitland	Mahlad ja kompotid.
Rimi	I Love Eco	Mahetooted.
Maxima	Optima Linija	Hea kvaliteedi ja madala hinnaga tooted, sisaldab kõiki toiduainegruppe ja igapäevaseid tööstuskaupu.
Maxima	Favorit	Toidukaubad ja tööstuskaubad. Kaupade kvaliteet sarnaneb sama kaubagrupi turuliidri kvaliteediga, kuid on madalama hinnaga.
Maxima	Maxima Ekologica	Toiduained, mille ökoloogilisus on sertifikaatidega kinnitatud.
Selver	Selveri sinipuna-valge pakend	Soodsa hinnaga mahutooted.
Selver	Selveri must pakend	Uudsed ja tervislikud, valikut laiendavad tooted.
Prisma	Rainbow	Kõrge kvaliteedi ja soodsa hinnaga tooted.
Grossi Toidukaubad	Grossi Lihameistrid	Liha- ja vorstitooted.
Grossi Toidukaubad	Grossi Pagarid	Pagari- ja kondiitritooted.
Grossi Toidukaubad	Grossi Köögid	Kulinaartooted.

Allikas: kaubandusketid

OMA- JA TAVATOODETE VÕRDLUS

Mõnes ketis on omamärgitoode kallim kui tavatoode

RIMI

■ Rimi keeduvorst "%%", toodetud Leedus Rimi eritellimusel, 39.71 kr/kg.

Peamised koostisained: kanalihamass 29,6%, seakamara-emulsioon 25,3%, kananahk 16,9%. Liha 0%.

■ Põhjatähe keeduvorst Kõikidele, toodetud Leedus, 30 kr/kg.

Koostis: mehhaaniliselt eraldatud linnulihamass, kamara-emulsioon, broilerinahk. Liha 0%.

■ Wõro Wolli keeduvorst, toodetud Eestis, 33.25 kr/kg.

Koostis: kanalihamass 30%, sealiha 9%, seapekk. Liha 9%.

MAKSIMARKET

■ ETK Säästu viinerid, toodetud Eestis, 37.80 kr/kg.

Koostis: sealiha 31%, veiseliha 18%, kamar. Liha 49%.

■ Valla viiner, toodetud Eestis, 41 kr/kg.

Koostis: kanalihamass 50%, seakamar. Liha 0%.

■ Talleggi viiner, toodetud Eestis, 39.80 kr/kg.

Koostis: kanalihamass 75%, vesi, tärklis. Liha 0%.

GROSSI TOIDUKAUBAD

■ Omatoode Lastevorst, toodetud Eestis, 44.80 kr/kg.

Koostis: sealiha 34%, veiseliha 15%, kamar. Liha 49%.

■ Rakvere Lastevorst, toodetud Eestis, 81.33 kr/kg.

Koostis: sealiha 35%, veiseliha 14%, seakamar, seapekk. Liha 49%.

Toidukaubad on omatoodete liider

Grossi Vesi, Grossi Kali, Grossi Ölu, Grossi Viin jne.

Tõsi, protsent on hinnanguline, samas vägagi tõene, sest hindajaks on Oleg Gross ise. Veel hindab Gross, et praegune 40% piir (Euroopas on see protsent keskmiselt 23) võibki olla lagi – mõned tooted tulevad lihtsalt juurde ja teised langevad välja.

Tükk aega läks, enne kui tootjad hakkasid meid üldse partnerina võtma, kelle nime all tooteid valmistada.

Oleg Gross

Ka kõigub omatoodete arv ja maht edaspidigi hooajati. Näiteks toob Gross verivorsti, millega ta on eriti soodsas seisus: tapamajas üle jääv veri, mille vastuvõtmise eest Loomsete Jäätmete Käitlemise AS muidu raha küsib, pööratakse läbi oma vorstitootmise hoopis tuluks.

Põhjus, miks Grossi Toidukaupadel omatooted ja omamärgitooteid nii palju on, rajaneb Grossi sõnul kolmel alusel: veidi odavam hind, kindel kvaliteet ning ostja usaldus kindla kaubamärgi vastu.

Omatoodetu üllatavalt suurt osakaalu Grossi Toidukaupade ketis seletab ka tõsiasi, et Gross ei alustanud oma tähelendu Eesti ettevõtlustaevas kaupmehena, vaid seakasvataja ja lihamüüjana.

Lihtne lihamüük oli aga piisavalt keerukas ning mitte just väga tulus. Nii oli loogiline, et Gross avas 1992. a kaks esimest toidupoodi.

1999. aastaks olid võimalused ja vajadused juba nii suured, et asutati OG Elektra tootmine.

Praegu lõikavad kümned ja kümned inimesed Rakvere lähedal Lepnal salateid, küpsetavad saiu, suruvad vorstisegu masinaga soolde, lasevad maksakotlette ning kapsarulle läbi mitu miljonit krooni maksva kuumtöötlemismasina, valmistavad magusat – emadepäeva paiku tehti rekordpäeval 1500 torti.

Viis aastat tagasi võeti kasutusele uued valdkondade kaubamärgid: Grossi Lihameist-

rid, Grossi Pagarid ning Grossi Köögid. Nende ühine tunnuslause on "Tundes Eesti traditsiooni".

Grossi Toidukaupade taga seisavad sealiha tegelevad Oleg Grossi Talu OÜ, Annikvere

Talu OÜ, Lihakarn OÜ – kokku peetakse 3500 siga – ning köögivilja ostmise ning töötlemise ametis olev PM Karotiin. Plaan on jõuda taas kanamunade tootmiseni.

Oma suurkaevu Gross aga rajada ei kavatse. "Vee tootjaid on Eestis praegu niigi liiga palju," hindab ta. Praegu tuleb Grossi vesi Värskast, ölu Haljalast, viin Livikost. "Aga tükk aega läks, enne kui tootjad hakkasid meid üldse partnerina võtma, kelle nime all tooteid valmistada."

SULEV OLL

SVEN ARBET

Maaleht

Maksuvõlaga eurotsooni

Eestlasliku visadusega oleme euroliidus tõusnud otsekui väikeseks näidisriigiks, sest suudame kulusid ohjeldada ja eelarvet ka masuajal tasakaalus hoida. Näiteks selline ennekuulmatu asi nagu kõikide palga üheaegne kärpimine ei läheks mitte üheski teises Euroopa riigis ainuüksi sealsete tugevate ametiühingute tõttu läbi. Või e-maksuamet, kus on kirjas iga võlasent ja -kroon, nii et riigivõlglasteks võid sattuda ka hooletusest maksmata jäänud 50 krooni tõttu.

Tasuks sai Eesti eile keskpäeval jala eurotsooni ukse vahele, ehkki üks ise on veel kinni.

Aga mis on selle tubliduse taga? Heaks näiteks on meie põlumehed, kes madalate kokkuostuhindade, kütuse kallinemise, suurte võlgade ja liisingumaksete kiuste on suutnud vee peale jääda ning ebavõrdsete toetuste kiuste ka europõllumeestega konkureerida.

Ometi on viimase aastaga pankrotti läinud 11 talu ja 42 põllumajandusettevõtet. Enne seda võeti PRIA toetused paljudel ära ja kanti riigivõlgade katteks maksuameti arvele.

Aga talumehed pole sugugi need kõige suuremad võlglasted – üle Eesti on pankrotti läinud juba rohkem kui tuhat ettevõtet. Ehk kui matsi ja vurlet võrrelda, on suuremas hädas ikka vurled. Ka maksu- ja tolliameti maksuvõlgade sissenõudmise talituse juhataja Kerly Lillemets kinnitab tänases Maalehes, et põllumajanduses pole olukord sugugi kõige hullem. Aus maainimene pingutab ikka, hambad ristis, sest võlg on tema jaoks võõra oma.

Maksuvõlgnike rivi ajavad pikaks eelkõige laialt ette võtnud ärimehed, samuti kallite suurlinnakruntide omanikud. Kahjuks kuuluvad siia ritta ka igati hakkajad inimesed nii maal kui linnas, kelle hoogsalt alustatud firmad on nüüd raskustesse sattunud.

Nii saamegi 100 000pealise maksuvõlgnike rivi, töötutele lisaks. Ja mida aeg edasi, seda kõrgemale tõuseb nende võlasumma, sest intress tiksus juurde.

Kõige rusuvam on aga see, et maamaksuvõlgadega on hätta sattunud ka ühiskonna kõige hinnalisem, kuid samas haavatavam osa – noored pered väikeste lastega. Kui pereisa on töö kaotanud ja ema ainsaks sissetulekuks on lastetoetused, võib tuhandekroonise maamaksu ühekorraga tasumine sellele perele ületamatult raskeks osutuda.

Nii seisavad nemadki maksuvõlgnike ravis, lapsed käekõrval, teistega võrdselt. Ja võlaintress toksib neilegi lisa.

Ometi on noorte perede maaostu riiklikult igati soositud, et neist tuleksid tõelised maaomanikud. Saavad ju noored pered maareformi seaduse järgi maaostuks mitmeid soodustusi, paljulapselistel peredel kustutati maa müügihinda ja maad saavad soodsamalt ka need, kel on viimasel kümnendil sündinud vaid üks võsuke. Igati tänuväärne algatus.

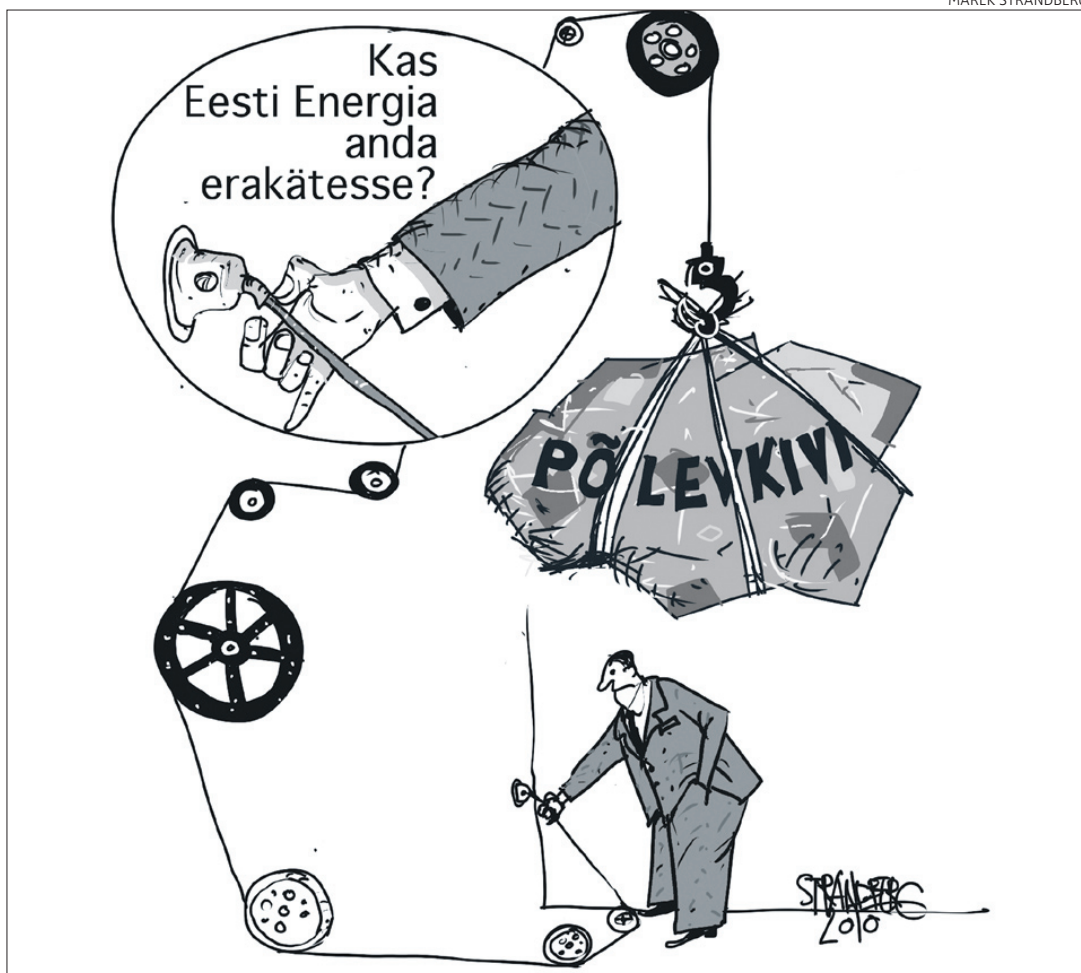
Nüüd on noortel maa käes, masu käes ja osal ka maamaksuvõlg käes. Võtame siis raskustes noorperedelt vähemalt maamaksu võlaintressi maha ja näitame teistele riikidele eeskujuna noorte maaomanike jätkuval soosimisel.

Või on poliitikud unustanud kunagi seatud ülla eesmärgi noorte sidumisest maaga?

Silja Lõhmäe

KARIKAUUR

KÜSITLUS

Kas vaatate toiduaineid ostes koostist ja päritolu?

VALDO RANDPERE

ettevõtja

Paaniliselt ma küll ei vaata, et kaup oleks Eestis toodetud – kui igas riigis ostaksid inimesed ainult oma tooteid, oleks see ju katastroof.

Lähtun ostmisel peamiselt maitsest. Koostist ma pakendilt ei loe, mulle pole oluline, kui palju toiduaines sisaldab, valke ja muid asju on.

Enamasti näeb juba peale vaadates ära, kas tegu on vitamiinipommi või rasvakuuliga. Üldjoontes ma muidugi tean, milline toit on tervislik ja milline mitte, aga eks meil kõigil on oma nõrkused.

KRISTA KALBIN

ASI Tallegg turundusjuht

Vaatan küll ja eelistan kindlasti eestimaist.

Olen kodumaise toidu eest nõus ka paar-kolm krooni rohkem maksta – saan siis kindel

olla, et see on pärit kuskilt lähedalt ja valmistatud kohalikust toorainest. Eestis on palju väga häid tootjaid, nii et pole mõtet välismaa kaupa osta.

Loen alati etikettide koostist ja pöoran tähelepanu rasvade ning süsivesikute sisaldusele. Sellepärast kulub mul ostmas käies kauem aega ja abikaasa ei taha minuga poodi eriti tullagi.

Kindlasti ei osta ma kunagi väga pika säilivusajaga tooteid, nagu näiteks välismaa keeksid, mis seisavad aasta aega – ükski normaalne pagaritööd ei saa nii kaua säilida!

TANEL TALVE

Kanal 2 saatejuht

Koostist ma väga ei viitsi vaadata. Mul pole nii palju vaba aega, et poes lettide ääres mingeid teaduslikke uuringuid teha.

Ma pole kindel, kas koostise kirjeldusest üldse arugi saaksin – peaksin end selleks vist lausa koolitama hakkama.

Aga siamaani olen poest ostetud toitu süües ellu jäänud. Pealegi, mis koostist näiteks talvalise lihatüki pealt ikka uurida, liha on liha. Vastis ma nagunii eriti ei tarvita.

Mis päritolusse puutub, siis püüan ikka eestimaist eelistada, et meie tootjaid toetada. Eesti toidu usaldamine on kuidagi sisse jäänud, ma ei oska ainult öelda, kas ka põhjendatult. Ja kui Eesti tooted on välismaistest mõistlikul määral kallimad, siis pole hullu midagi.

MADLI ZOBEL

Lõuna-Eesti ökokeskuse üks omanikke

Minu jaoks on kõik tähtis, nii koostis kui päritolu.

Eelistan puhtast põllumajandusest pärit ökotooteid ja üldiselt on kõiki puhtaid toiduaineid võimalik Eestis ökopoodidest ka saada. Ning kui midagi ka ei ole, siis mis sellest.

Eestimaist ma alati ei eelista, sest ka eestimaine kaup võib olla väga mürgine.

Kui nädalavahetusesti maal käies näen, kui palju mürki ja väetist põldudele pannakse, tuleb hirm peale. Ka see, et tädike turul midagi müüb, ei ole minu jaoks argument – temagi käsi võib väga kiirelt väetisepaki järele haarata.

Maksan ökotoidu eest meeleldi rohkem, mitte et maksan vähem ja mürgitan meie planeeti.

SÕNA SEKKA

Hirmud pensioniea tõusu ees

Kui ma pärast ülikooli lõpetamist põllumajandusajakirja tööle läksin, hakkasid mu kolleegid seal riburada pensionile minema.

Toona pääsesid ju naised 55- ja mehed 60aastaselt koju. Ei mäleta, et mu töökaaslased oleksid tervise üle kurtanud, pigem oli tunda rõõmsat elevust ees seisvate vabadusaastate üle. Osa läks seda vabadust nautima maale, linnakärast eemale.

Mu meheemal aga alles pensionieas uus, ja tundub, et tööline karjäär algaski. Nimelt hakkas ta taimi ette kasvutama, neid koduajalevikus ja laatadel müüma.

Tema ettevõtmisel oli nii tohutu menu, et kapsa- ja lillletaimi käidi isegi kodust küsimas. Alles nüüd, ligi 80aastaselt on ämm oma taimemajandust koomale tõmbama hakanud.

Selle taustal peaks olema selge, miks praegused pensionieelikud nii ägedalt pensioniea tõusu vastu sõdivad. Seda isegi siis, kui tervis hea. Jääb ju vähem aega (loe: aastaid) meeldivate asjadega tegelemiseks, kui 55 või ka praeguse 62 asemel alles 65selt püüda saada.

65selt on juba raskem ka uue karjääriga alustada. Aga senine kutsetöö on ennast ehk ammendanud või tüli- museni väsitanud, ümbritsev elukeskkond, enamasti (suur)linn, samuti.

Samas napib julgust teha kannapööre ning vahetada töö- ja ehk ka elukohta. Nii tulebki, hambad ristis, vana rada tuimalt edasi tallata.

Siit mõte: vahest vajavad inimesed koos pensioniea tõstmisega ka (karjääri)nõustamist – kuidas priiusepõlveni vastu pida. Ehk peaks tõesti veel küpses eas ametit vahetama ja võib-olla mitte lükkama edasi ka päriselise maakoju kolimist? Tähtsaim peaks olema ju meelerahu.

Iseküsimus on see, millised on üldse võimalused vahetada oma töö näiteks kergema vastu või meelepärases elukeskkonnas tööd leida.

MERIKE PITK

Toimetuse kaastöid ei retsenseeri ega tagasta. Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ning lühendada. Kõik Maalehes avaldatu on kaitstud autoriõigusega. Selle paljundamine, levitamine ning edastamine üldsusele on lubatud ainult ASI Maaleht kirjaliku nõusolekul. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel 646 3363.

Vetelpäästjaid on sel suvel vähem

Suplejatel tasub tänava olla eriti ettevaatlik, kuna omavalitsused on rahanappuses kärpinud ka vetelpäästele mõeldud raha.

“Erinevalt eelmistest suvedest pole meil seekord Kärkla supelrandade vetelpäästet planeeritud,” ütleb Kärkla linnavalitsuse linnamajanduse peaspetsialist Liili Eller, viidates rahapuudusele.

Linnamajandusosakonna juhataja Kaidi Nõmmmerga sõnul oli eelarves esialgu vetelpäästele kavandatud küll 70 000 kr, kuid eelarve vastuvõtmisel ei jäänud selleks sentigi alles. Veel läinud suvel oli vetelpäästeks raha 80 000 kr ringis.

Võsukestele silm peale!

“Kuna Kärkla rand pole ametlik rand, vaid supluskoha nime all, ei ole meil ka kohustust seal vetelpäästeteenust osutada,” põhjendab Nõmmmerga ja lisab, et varasematel aastatel oli lihtsalt linnal rahaga lahedam ja nii ka võimalus vetelpäästele raha leida. Liili Eller ei välista siiski võimalust, et mingi lahendus leitakse ja vetelpäästjateta Kärkla ei jää.

Aga kuna lahendusvariantid on veel hängused, ei riski ta veksleid välja jagada. Samas vajaks Elleri arvates mõni tei-

Järva-Jaanis valvavad suvel järveranda vabatahtlikud: Kalle Puss (pildil vees), Kuldar Kark, Uku Pilu, Martin Kanarbik, Vootele Parts ja Arto Saar, kes vallavanemana näitab teistele eeskuju.

ne Hiiumaa rand rohkemgi vetelpäästet.

Ta toob näiteks Tõrvaranna ja Kassari, mis on oma liivarandadega hoopis külastatavamad, ent kus samuti vetelpäästet pole.

“Tänavu ei ole meilt keegi vetelpäästeteenust tellinud, nümmoodi võib meie süsteem hoo-

pis lakata,” muretses Hiiumaa Vetelpääste MTÜ esimees Igor Prigoda.

Prigoda sõnul võiks Kärkla saada hädapärase teenuse kolmeks suvekuuks kätte 100 000 krooniga.

“Kuna vetelpäästjaid pole, tuleb nüüd lastevanematel seda enam oma võsuke si rannas jäl-

gida ning mitte lasta neid veekogu äärde omapäi,” paneb Prigoda südamele.

Järvamaal üritavad mitu valda raha kokkuhoiu nimel panna elukutseliste vetelpäästjate asemel randadesse valvama vabatahtlikke.

Üks neist on Järva-Jaani vald, kus varem pole alevikus asuva

järve ääres rannavalvet olnudki. Vallavanem Arto Saar on aga leidnud, et avaliku ujumiskohana rand seda siiski vajaks.

“Vabatahtlikele ei pea maksuma, nad teevad seda tööd heast tahtest,” selgitab Saar ja usub, et vallas leidub vähemalt kümme noort, kel aega ja soovi selleks jagub. Kümnega ka-

taks suveaja ära ja see ei muutuks vabatahtlikele ka siis liiga koormavaks, kui kogu suvi selle alla panna.

Vallavanem vetelpäästjaks

Läinud nädala kolmapäeval kutsus Saar huvilised kokku. Kirja said viis meest, vallavanem sealhulgas. Lootuses, et lisanud veel viis, pikendasid nad tähtaega mai keskpaigani.

“Eks ma pean ka ise eeskuju näitama,” põhjendab vallavanem Saar oma valmidust kaasa lüüa.

Vajalike oskuste saamiseks on kavas mai lõpus koolitused läbi viia. Päästeteenistus õpetab uppuja päästmist, Punane Rist aga esmaabi andmist.

Seevastu Türi vald sõlmis abivallavanem Üllar Vahtramäe sõnul lepingu vetelpäästeteenuse ostuks turvafirmaga G4S.

“Kaalukaasil oli ka vabatahtlike kasutamine, aga sel on oma riskid, ja ega neid nii kerge leidagi ole,” selgitab Vahtramäe ja lisab, et määravaks sai siiski kvaliteet ja turvalisus, mis vabatahtlike kaasamisel ei ole kindlustatud.

Vahtramäe kinnitusel on vallas võimalik eelarve suurust arvestades ka need vajaminevad 100 000 krooni leida, et Türi tehisjärve ääres puhkajate turvalisuses järeleandmisi mitte teha.

REIN RAUDVERE

Alates 3. mai kuni 31. mai

STARTER STOKKERIS

2010

Hooaja stardipakkumised

www.stokker.ee/starter

TÕMBA KEVAD KÄIMA!

STOKKER

TEEB MEHEST MEISTRI

GUTBROD murutraktor JXL 107 S

STARTER 23 995.-

SINU VÕIT: 6000.-

Tavahind: 29 995.-

Järelmaks 891.- kuus

VÕI MÄÄRA ISE KUUMAKSE!

Mootor 15,5 hj B&S PB. Niidulaius 107 cm. Külväljajapaise, 2 niidutera, Transmatic jõuülekanne. FastAttach lisavarustuse kasutamise võimalus. Pöörderaadius 46 cm. Kütusepaak 3,8 l.

KÄRCHER kõrgsurvepesur K 2.38 M Plus

STARTER 1395.-

SINU VÕIT: 1400.-

Tavahind: 2795.-

1400 W Max 110 bar Veehulk 360 l/h

WORX elektriline kettsaag WG300E

STARTER 1190.-

SINU VÕIT: 500.-

Tavahind: 1690.-

1800 W. Juhtplaat 35 cm. QuickStop ketipidur 0,12 s. Ölüpaak 200 ml.

STIHL mootorsaag MS 170-D (katalüsaatoriga)

STARTER 2695.-

SINU VÕIT: 900.-

Tavahind: 3595.-

30,1cm³ / 1,2 kW 2-takt. bens.mootor katalüsaatoriga Kaal 4,2 kg Juhtplaat 30 cm Kett 1,3 mm 3/8PM

SCHEPPACH 150 mm lauakäi

STARTER 990.-

SINU VÕIT: 1000.-

Tavahind: 1990.-

Scheppachi 150 mm kividega tubli lauakäi sobib ideaalselt töökotta ja garaazhi. Võimsus 370 W. Kohtvalgustusega!

STIHL võsalõikaja FS 90 4-MIX komplekt koos visiiriga

STARTER 6995.-

SINU VÕIT: 2055.-

Tavahind: 9050.-

28,4 cm³ / 0,95 kW Uudne 4-MIX 4-takt. bens.mootor, kaal 5,8 kg, 4-punkti anti-vibratsioonisüsteem Komplektis 250 mm kolmiknuga ja mugavad traksid.

NGP muruniiduk S460H

STARTER 2890.-

SINU VÕIT: 2100.-

Tavahind: 4990.-

Järelmaks 100.- kuus

VÕI MÄÄRA ISE KUUMAKSE!

Mootor NGP T475 OHV 139 cm³. Niidulaius 46 cm. 3-in-1, kogub, niidab vaalet ja multšib. Tsentraalne niidukõrguse regulatsioon. 50 l kõva kattega tekstiilist kogumiskott. Rattad 7" ees ja 10" taga.

Mikro tööriista komplekt 1/4" + 1/2" 62 osa

STARTER 790.-

SINU VÕIT: 800.-

Tavahind: 1590.-

Komplektis padrunid 1/4" 5-13 mm; padrunid 1/2" 10-32 mm, pikendused, kardaanid, nardid 1/4"+1/2", otsakuadapter, otsakuadapter narrele, 24-osalist otsakud, padrunikruvits, L-kuuskandid.

Madala vibratsioonitasemega mootorsaag. Sobib väga hästi laasimiseks, küttepuude saagimiseks, väiksemateks ehitustöödeks väiksemate puude langetamiseks.

STARTER 2695.-

SINU VÕIT: 900.-

Tavahind: 3595.-

23%

Järelmaks 260.- kuus

VÕI MÄÄRA ISE KUUMAKSE!

RAIVO TASSO

ELUNDIDOOORLUS

Täname, et hoolid

- Elundidoonorite päeva tähistatakse 16. mail ja see on pühendatud kõigile doonoritele ja nende lähedastele.
- Motot "Täname, et hoolid" kandva päeva sündmused algavad kell 14 kontserdiga Põltsamaal Niguliste kirikus.
- Siis istutatakse Sõpruse parki pihlakas, mis sümboliseerib kaitset kurjuse ning kõikide hädade vastu.
- Tallinnast ja Tartust saab Põltsamaale eribussidega.
- Täpsem teave Eesti Nee-ruhaigete Liidu kodulehel www.neer.ee.

Kui Tartu Ülikooli Kliinikumi transplantatsioonikoordinaator Pärt Prommik abivajaja juurde ruttab, tuleb kaasa võtta mitu kohvrit – elundite, dokumentide, jää ja toitelahuste jaoks.

Kümned inimesed on uue neeru või maksa ootel

Ehkki neeru ja maksa on Eestis abivajajatele siiratud juba kümneid aastaid, on elundidoonorlus ikka üpris tundmatu teema. Seetõttu on organiloovutajaid vähem kui tarvis oleks.

"See võib uut elundit ootavale patsiendile saatuslikuks saada," tõdeb Põhja-Eesti Regionaalhaigla anestezioloog ja doonor-koordinaator Irene Kamenik. "Kahjuks on juba esinenud juhtumeid, kus nii ongi läinud."

Igal aastal vajab Eestis mõnda uut elundit rohkem kui pool-sada inimest. Kõige rohkem siiratakse meil neeru, aga ka maksa, silma sarvkesta, veresooni, vere tüvirakke ja luukudet.

Mullu tehti Eestis 53 neeru- ja 4 maksasiirdamist, mis on umbes sama suurusjärgu kui varasematel aastatel.

Organite saamiseks on kaks võimalust – inimene loovutab abivajajale enda või oma ajusurmas viibiva lähedase elundi. Viimasel juhul talitatakse enamas-ti vastavalt lahkunu varasemale soovile, aga tema lähedastel on voli seda tahet ka eirata.

Uusi organeid on vaja aga rohkem kui neid leidub – näiteks eelmise aasta lõpus ootas uut neeru 47 ja maksa 2 patsienti.

Eksitava sisuga filmid

"Paari viimase kuu jooksul on olnud ainult paar doonorit ja nii hakkavad ooteajad kohe kasvama," nendib Irene Kamenik, kelle sõnul võiksid inimesed oma sugulastele öelda või kirja panna, kas ta lubab oma elunditega pärast surma kellegi teise elu päästa.

Enamik inimesi selliseid juhtumööre endast maha ei jäta, aga erandeid on. Nii juhtus paar aas-

tat tagasi ühe teismelise tüdruku õnnetus ja ta lamas ajusurmaga haiglas.

Tüdruku mures ema tunnistas arstidele, et talle ei meeldi elundite loovutamise mõte sugugi, sest oli kuulnud, kuidas mõnes riigis lokkab elundiäri ja selle nimel ka tapetakse.

Aga tütre koolis oli organidoonorlusest juttu tehtud ning noor neiu oli pärast seda ema-le öelnud: "Kui minuga peaks midagi juhtuma, ära sa jumala eest lase kõiki mu elundeid mulla alla panna. Ma saan nendega ju kedagi aidata." Ja aitaski.

Elundeid eemaldatakse ainult ajusurmas patsientidelt, kellel pole enam mingit paranemislootust. Kameniku sõnul ei taha omaksed aga pahatih-ti uskuda, et ajusurmast välja ei tulda.

"Telekas näidatakse palju filme, kus peaaegu surnud ärka-vad uuesti ellu, mistõttu inimesed hakkavadki arsti sõnades

kahtlema – äkki saab ka minu lähedane terveks?" kostab Irene Kamenik. "Omaksed toovad ka näiteid, kuidas üks või teine tuttav koomast üles tõusis, aga nad ei tee vahet sellel, et koomast võibki inimene välja tulla, ajusurmast paraku mitte."

Loetud tundide küsimus

Ka kogenud arstidel on raske murest murtud omastega elundidoonorlusest rääkima minna – mõnikord võib jutujamiseks kuluda tunde, aga nõusolek jääb ikkagi saamata.

Mõnikord on sugulased küll nõus lähedaselt neerude võtmisega, aga keelduvad näiteks silma sarvkesta loovutamast, kar-tes, et see moonutab kirstus lah-kunu nägu. Tegelikult mingit kosmeetilist defekti ei jää.

Kui loovutamisoskus on lan-getatud ja elund eemaldatud, tuleb tegutseda välkkiirelt, sest neer tohib väljaspool organismi

olla kuni 12 tundi, maks aga ainult 6 tundi. Kuna doonor ja uue organi saaja ei pruugi olla samas haiglas, peab siirdamismees-kond olema igal hetkel valmis teekonda ette võtma.

"Õnneks on Eesti nii väike riik, et jõuame autoga õigel ajal igale poole kuhu vaja," nendib Tartu Ülikooli Kliinikumi trans-plantatsioonikoordinaator Pärt Prommik.

Tema töö seisnebki siirdamis-protsessi korraldamises – doo-nori andmete kogumises, ana-lüüsimises ning vahendamises, kõigi osapooltega läbirääkimis-es ja protsessi eri etappide õi-geaegse toimumise tagamises.

"Ühe doonoriga seotud as-jaajamisteks võib kuluda paar päeva," tõdeb Prommik. "Aga kui samal ajal on mitu doono-rit, tuleb kõigi nende asjaajami-sed korraga ära teha – siis on nii päevad kui ööd tööd täis."

ANNELI AASMÄE

Türil näeb Eesti rattatööstuse ajalugu

Pühapäeval avatakse Türil järjekordne vanade ratas-te näitus, sedapuhku on vaatluse all Eestis toodetud jalg-ja mootorrattad.

"Kui võrrelda sõjaeelse Eesti jalgrattatööstust toonase Läti rattatööstusega, siis olime ikkagi poisikesed. Aga 1930. aastate lõpuks hakkas asi ka Eestis arenema," üt-leb näituse üks korraldajaid Priit Kasikov Türi vanaratta seltsingust.

Eesti rattatootjad ETK, Otto Saare metallitööstus ja ARE said eelmisel iseseis-vusperioodil siiski jalad alla ning valmistasid tuhandeid sõiduriistu. Eesti rattatöös-tuse ajalugu ulatub aga tsaari-aega ning sellestki perioodist pärit velosipeed on Türi eks-positioonis presenteeritud.

Otto Saare metallitöös-tus tegi 1937. aastal algust ka mootorrattatööstusega, alustades kergemootorratas-te seeriatootmist. Kahte mu-delit – Tempo ning Saar & Ko – võib ka Türi näitusel lähe-malt silmitseda.

Näituse pealkirjaga "Ees-ti jalg- ja mootorrattatöös-tus kuni 1940" panid kokku Türi vanaratta seltsingu me-hed Priit Kasikov, Ilmar Tiits-maa ja Margus Tiitsmaa ning see on seltsingul juba kolmas niisugune ettevõtmine.

Suur osa eksponaatte pä-rineb Valdo Prausti kollek-tsiost, sh mõned värskest restaureeritud rattad, mis on valminud just Türi näitu-se tarbeks.

Näitus avatakse Türil 16. mail kell viis õhtul aadressil Kohtu 4 ning see jääb ava-tuks 5. juunini.

ALO LÕHMUS

Vaade 2008. aasta näitusele.

Elu

Sünnipäev, kihluspidu või muu oluline sündmus?
Tähistame laeval!

Kruiis Stockholm
al. **550** EEK/in

Peokruiis Stockholm
paaridele
al. **1094** EEK/in

- Ööbimine B-neljases kajutis 2 ööd
- Meelelahutusprogramm 2 öhtul

- Ööbimine B-kahehes kajutis 2 ööd
- Külluslik pidusöök Rootsi lauas
- Meelelahutusprogramm 2 öhtul
- Joogikupongid ja kihisev üllatus

TALLINK

Kampaania kehtib kuni 30.06.2010. Soodushinnaga kajuteid piiratud koguses. Lisainfo: 640 9808 / www.tallink.ee

TEMAKE KIIGUB... SULLE JÄÄB NIIDUK!

Nüüd saad muruniiduki soetamisel valida endale kingituse -
Jonseredi rippkiige, pedaalidega lastetraktori või lastemuruniiduki!

Jonseredi tõhusad ja vastupidavad muruniidukid sobivad hästi nii suuremate murualade niitmiseks kui ka väiksemate murulappide hoolduseks. Valida saab kolme niitmisviisi vahel - kogujaga, peenestajaga ning külgväljaviskega niitmine.

Jonsered
WHY STAY ORDINARY.

Maksuvõlgades sipleb üle vallasemadest kuni suurte

Eesti Maksu- ja Tolliameti võlainfo telefon on hädakõnedest punane: paljud ei suuda makse maksta ja kardavad konto arestimist. Ometi on maksuvõlgade sissenõudmise talituse juhataja Kerly Lillemets lootusrikas – võlglasti on mullusest 40 000 vähem.

Kui palju võlglasti üldse on?

Võlglasti arv on tunduvalt vähenenud. 3. maiks oli 109 000 maksuvõlglast – nii füüsilist kui juriidilist isikut. Mullu samal ajal oli 38 447 võlglast rohkem. Samas on sissenõutavate võlgade arv suurenenud ligi miljardi krooni võrra. Maksmata võlgu on 6,29 miljardit.

Palju on põllumeestest võlglasti?

Põllumehed pole sugugi kõige suuremad võlglastid. Makseraskustes on vaid 746 äriühingut, neil on kokku maksmata üle 224 miljoni krooni.

Samas FIEdest võlglasti-talupidajaid on 1745 ja nende võlakoormus on kokku üle 44 miljoni. Enamasti on tegu väiksemate taludega, kus võlgade põhjuseks tuuakse madalad kokkuostuhinnad, nafta kallinemine ja suur liisingumaksete koormus. Oma võlad on aga ajatanud kõigest 92 äriühingut ja 317 FIEt.

Kas talud hakkavad nüüd tasapisi pankrotti minema?

Maaettevõtetest on kokku pankrotistunud ainult 11 FIEt ja 42 juriidilist isikut. Riigil jääb nende käest suure tõenäosusega saamata 81 miljonit krooni. Üleüldse on pankrotis 1233 isikut.

Milliste maksetega on maaettevõtjad kõige rohkem hädas?

Kõige suurem mure on käibemaksuga. Käibemaksuvõlga on kokku – mitte ainult põllumajanduses – 3 miljardit, sotsiaalmaksuvõlga 1,5 miljardit krooni. Näiteks jätavad FIEd oma avansilised maksed tasumata või ei maksa paljud tööandjad oma töötajate pealt sotsiaalmaksu ära.

Kuidas maamaksu tasutakse?

31. märtsiks tuli tasuda maamaksu kokku 433 miljonit krooni, sellest on maksmata veel 34 miljonit. Nii et laekumata on kõigest 7,98%. Mullu samal ajal oli meil 115 000 maamaksuvõlglast, tänavu aga 78 000. Samas on paljud hädalised oma maamaksu ka ajatanud, kokku 3,6 mln krooni eest.

Kui palju arveid on arestitud?

Siin on raske täpselt vastata, sest ühel isikul võib olla kümneid nõudeid. Näiteks on tal maamaksuvõla pärast pangakonto arestitud, sotsiaalmaksu kohta on saadetud haldusakt ja tulumaksu kohta käivad telefonivestlused.

Mitte võlakrooni puhul sulgeb maksuamet võlglasti konto?

Arve ei lähe kunagi niisama aresti, enne antakse maksuamaksjale alati võimalus võlg haldusakti alusel ära tasuda.

Kõigepealt teavitame maksuamaksjat, et palun tasuge võlg ära. Kui sellele ei reageerita, saadame haldusakti ja anname veel kümme päeva aega. Ja kui ta siis ka ei reageeri, alles sel juhul läheb pangakonto kinni. See kõik võtab umbes kuu aega. Me ei tee kunagi nii, et kui isikul on võlg, siis kohe arestime konto. See ei ole lubatud, see on müüt.

Kas teatate võlast vaid e-kirjaga?

Enamasti ikka e-posti teel. Aga haldusakt läheb füüsilisele isikule paberkanalil tähtpostiga, juriidilisele isikule lihtkirjana tema juriidilisele aadressile.

Maal on palju vanema põlve talunikke, kes ei tunnegi arvutit.

Eelnev teavitust ei ole kohustuslik, kuid me püüame siiski võla tekkimisest teada anda. Peale e-kirja kasutame ka helistamist ja sms-teavitust. Haldusakti, kus anname kümme päeva aega tasumiseks, saadame tähtsust kirja. Selle peab isik igal juhul allkirja vastu kätte saama.

Muidugi, kui isik on andnud vale aadressi või jätnud elukohta vahetades uued kontaktandmed edastamata ja ta haldusakti kätte ei saa, avaldame selle kahel korral Ametlikes Teadaannetes.

Pärast teistkordset avaldamist loetakse haldusakti kätetoimetatuks. Siis on maksuamaksjal aega kümme päeva oma tasumata kohustused tasuda ja alles pärast seda võib maksuhaldur alustada sundtäitmistoimingutega.

Väikelaste FIEdest emad kurdavad, et kontod on arestitud ja lastetoetused lähevad võlgade katteks. Kas tõesti võetakse maksuvõlad lastetoetustest?

Meil on õigus arestida kõik summad, mis pangakontole tulevad. Aga füüsilisel isikul on ka arestitud pangakontolt võimalik võtta iga kuu välja 4350 krooni, mis on miinimumpalk.

Tõsi, seda raha ei saa võtta välja pangautomaadist ega teha tehinguid Interneti-pangas, vaid ta peab minema pangakontoris.

Lisaks saab võlglast võtta iga ülalpeetava kohta pangast välja veel 4350 krooni kuus. Nii palju peab tal igas kuus jääma arestitud pangakontole. Samas laste pealt raha saamiseks tuleb mak-

Me ei tee kunagi nii, et kui isikul on võlg, siis kohe arestime konto. See ei ole lubatud, see on müüt.

Kerly Lillemets

suhaldurile tõestada nende olemasolu.

Võlamakse võib koguneda kontole kas viie krooni kaupa, aga inimene saab ikka igas kuus sealt kätte miinimumpalga suuruse summa. Muidugi kui kontol sellist raha üldse on.

Aga kui võlglast elabki ainult lastetoetusest?

Siis maksuamet ei saagi sealt midagi võtta.

Kolme lapse emal on pangalaenu korter ostetud. Pank nõuab laenu või korterit. Maksuamet arestib arved, kuna ema ei jõudnud maamaksu maksta. Kumb võtab enne oma osa, kas pank või maksuamet?

Julgen arvata, et kui pangal on hüpoteegiga tagatud nõue, siis on pangal eelisõigus.

Mis on väljapääs neile inimestele, kes on kaelani võlgades?

Paljud ei teagi, et meil on võlgade lihtsustatud ajatamine. Kui inimese võlg on alla 50 000 krooni ja kellelgi tema pereliikmetest on regulaarne sissetulek, saab võlgade lihtsustatud ajatamise teha pangakontoris. See tähendab, et võlglast saab enda kuni 50 000 kroonise võla tasuda maksuhaldurile osade kaupa kuue kuu jooksul.

Eelmise aasta lõpus nurisesid põllumehed, et niipea kui PRIA toetus tuli, võttis maksuamet selle otse võlgade katteks.

Aga ka nendele isikutele saadeti enne vastavad haldusaktid,

kus oli kirjas: kui te maksuvõlga ei tasu, alustame maksuvõla sundtäitmist. Mingit raha ei võeta kelleltki niisama. Arestitud pangakonto avatakse, kui võlg on tasutud või ajatatud.

Kas maksuameti hinnangul hakkab masu mööda saama või on inimeste raskused süvenenud?

Ma ei ütleks, et masu on taandunud, aga maksuvõlgade kasv on peatunud. Kui 2009. aastal kasvasid maksuvõlad 42%, siis sellist võlakasvu enam pole.

Aga kui inimesed helistavad, et neil minestavad lapsed nälja pärast koolis ära, kuna arved on arestitud ja lastetoetust kätte ei saa, milles siis probleem on?

Võib-olla need inimesed ei teagi, et ka arestitud arve puhul on võimalik minna pangakontoris ja küsida oma miinimumsumma 4350 krooni kätte, lapse-toetus mahub selle summa sisse. See jutt ei ole õige, et võlglast emale üldse raha ei anta.

Meil on infotelefonid maksuliikide kaupa, on ka võlainfo telefon. Helistage ja küsige, mida teha. Võlgade ajatamine pole seotud e-kirjavahetusega. Lihtsustatud ajatamise puhul saab minna MTA kontoris, teha kohepeal ajatamine. Taotluse saab saata ka posti teel.

Kui suur on trahv, kui võlga õigel ajal ära ei maksa?

Maksuvõlgade puhul ei trahvita. Aga kui õigel ajal ära ei maksa, hakatakse arvestama intressi 0,06% võlasummast päevas. Kui

www.joskin.com

JOSKIN MEIL ON SEE, MIDA SA VAJAD

Silohaagised Silo-Space mahutavusega kuni 50m³

Lägaüsternid mahutavusega kuni 26 000 l

STOKKER - Tel: 6 201 111

TATOLI - Tel: 7 409 415

100 000 inimese ärihaideni

Füüsilisel isikul on ka arestitud pangakontolt võimalik võtta igas kuus välja 4350 krooni, mis on miinimumpalk.

Kerly Lillemets

võlad ajatatakse, on see protsent poole väiksem – 0,03% päevas.

Miks arestite arve alla 1000kroonise maamaksuvõla pärast?

Me ei aresti kontosid enne, kui maksumaksjale on antud vähemalt üks kord võimalus oma maksuvõlad tasuda. Kui teavitusele ja haldusaktile ei reageerita, järgneb arest.

Inimesed kipuvad tihti väiksemaid summasid unustama, eriti maamaksu puhul, aga makske ikka ära, mis sest et summa on väike, sest lõpuks võib see intressi tõttu päris suureks paisuda.

Miks isegi vangis istuvad FIED peavad maksuma sotsiaalmaksu avansilisi makseid? Vanglas ju ettevõtlust ei ole.

Kui FIE ei lõpeta oma tegevust, siis see on seadusega ette nähtud. Ka vanglast võib inimene saata kirja maksuametisse, et soovib ettevõtlust lõpetada või peatada. Samas ei tähenda kinipidamisasutuses viibimine automaatselt, et ettevõtlustulu ei võiks saada, näiteks võib jätkuvalt saada renditulu, aga võib ka kirjutada raamatuid vms.

Soovitus FIEdest võlgnikele?

Kui toime ei tule, lõpetage kohe oma ettevõtlus ära. Ka võlgades FIE saab tegevuse lõpetada. Raskuste korral pöörduge kohe maksu- ja tolliameti poole.

Mis soodustusi on äriühingutele võlgade tagasimaksmisel?

Alates novembrist 2009 pakume võlgade lihtsustatud ajatamist ka äriühingutele – see on eelkõige mõeldud just põllumajandusettevõtetele ja väiksema käibega firmadele. Siin kehtib reegel, et võlg on kuni 50 000 krooni ja ajatamise pikkus kuni kuus kuud. Lihtsustatud võlgade ajatamise saab äriühing MTA teeninduskohas väga lihtsalt ainult 20 minutiga vormistada, samas kui võlgade ajatamise tavamenetlus võtab aega 20 päeva.

Ka pole lihtsustatud ajatamise puhul vaja esitada lisadokumente ega bilansse.

Mida tahate veel maksumaksjale südamele panna?

Tähtis on, et inimesed värskendaksid oma kontakte maksuametis. Ärge jätke meile vanu aadresse, nii te ei saagi maksuameti teateid õigeaegselt kätte.

Kas te üldse olete võlgu või mitte, seda saate kontrollida MTA koduleheküljel võlapäringu kaudu. Toksige maksuvõlglaste otsingusse oma isikukood või äriühingu registrinumbr ja näete, milline on teie maksete seis.

SILJA LÄTTEMÄE

Loe ka juhtkirja lk 4

“Kohusetundliku võlgnikuga käitume väga kenasti ja pakume võimalusi võlga ajatada. Kui aga maksumaksja ei reageeri haldusaktidele, tuleb kasutada sunni-meetodeid,” selgitab Kerly Lillemets.

INGMAR MUUSIKUS

VÕLAD

Tasumata maamaks 34 miljonit

3. mail oli Eestis 78 000 maamaksuvõlgnikku.

Kus elavad suurimad maamaksuvõlglast	Võlg kroonides
Tallinn	12 697 726
Harku vald	1 847 931
Pärnu linn	1 047 444
Viimsi vald	851 428
Maardu linn	823 215
Tartu linn	648 606
Rae vald	478 312
Kohila vald	441 617
Saku vald	415 657
Jõelähtme vald	410 254
Narva linn	374 041
Kohtla-Järve linn	310 849
Saue vald	300 960
Märjamaa vald	272 437
Keila vald	263 363
Kiili vald	244 170
Rakvere linn	231 120
Türi vald	231 077
Kuusalu vald	228 730
Kuressaare linn	223 745

Kus elavad väikseimad maamaksuvõlglast	Võlg kroonides
Piirissaare vald	897
Tootsi vald	1 123
Lavassaare vald	1 157
Kihnu vald	2 528
Võhma linn	7 356
Mõisaküla linn	8 595
Kallaste linn	11 544
Ruhnu vald	12 040
Järvakandi vald	12 263
Õru vald	13 092
Aegviidu vald	14 494
Nõva vald	16 597
Vändra alevi vald	16 427
Püssi linn	16 757
Peipsiääre vald	16 880
Aseri vald	18 584
Kullamaa vald	20 085
Põlva linn	20 112
Tõrva linn	20 113
Kunda linn	20 185

Allikas: maksu- ja tolliamet

MeieEMT Parim valik Eesti peredele

Sinu perre mahuvad kõik head inimesed!

Uus perepakett MeieEMT sobib nii suurtele kui väikestele peredele, sest paketti võid lisada nii palju pereliikmeid kui soovid.

MeieEMT esimesel kuul tasuta!

emt.ee

MeieEMT perepaketi saad vormistada EMT Iseteeninduses või meie esindustes. Kampania tingimused www.emt.ee

Punamäe pere hobustele tähendab elektri saabumine võõrast metallist kasti karjamaal, perele aga ühe kannatusteraja lõppu.

REGIONAALPOLIITIKA

Elektriprogramm

- 2009. aasta alguses käivitunud programmi eesmärk on toetada liitumistasude maksimisele hajaasustuse piirkondade püsielanikke, kel puudub elektrivarustus.
- Liitumistasu kava koostamisel eelistati neid, kelle vähemalt üks alla 18aastane laps elab taotlejaga koos.
- Programmi esimeses voorus kanti põhinimekirja 16 majapidamist, kes on järgmised võimalikud elektriühenduse saajad. Käib teine voor.

Allikas: siseministeerium

Elekter tuleb kümme aastat hiljem

Albu vallas Punamäe talus on homme suurpääv – regionaalminister Siim-Valmar Kiisleri külaskäik tähendab, et elekter jõuab lõpuks ka sinna.

Tõsi, minister ise elektrit kaasa ei too. Rohkem kui kilomeeter kaablit on Valgehobusemäelt alates juba veetud ja kraavgi kinni aetud.

Talu lähedal kiiskab päikesevalguses väike metallkapp, kol-

lasel sildil nimi Punamäe. Ainult ole mees ja lülita vool sisse!

Kunagi oli siin Punamäe vahtkond, aga nii palju metsavahte ei läinud enam tarvis. Hoone, milles loomulikult ka elekter sees oli olnud, pandi müüki ja müüdi. Veidi liiga hilja, selgus.

Täna, et lootust hoidsite!

Elekter oli siin juba olematuks kuulutatud ning algas maja ostnud pere rohkem kui kümme aastat kestnud valguseloetus, mille jooksul pere jõudis kasva-

da juba viieliikmeliseks. Nüüd on lootustel määratud lõpuks täituda.

Pole veel teada, mida regionaalminister Kiisler sel pidulikul puhul ütleb.

Küll võib tema eelhoiakust aimata, et ta tahab tunnustada Punamäe talu pererahvast – Tiina Piirsalu ja Jaanus Tamme –, kes on aastaid nõudnud, et nende talu koheldaks võrdselt.

“Paljuskünn tänu nende visale tegutsemisele saavad ka teised elektri majja,” hindab ministeeriumi pressinõunik Kristel Tuul.

Albu vallavanem Kalju Kertsik hindab asja nii: “Mul on hea meel, et lõpuks saab kolme lapsega pere elada normaalses tingimustes.”

Tee normaalsuseni oli aga pikk. Neli aastat tagasi pöördus Albu vallavalitsus Eesti Energia poole, et leida raha elektri toomiseks Punamäe taluni.

Vastuses öeldi, et OÜ Jaotusvõrk peab lähtuma oma tegevustes turuosaliste võrdse kohtlemise põhimõttest ning seetõttu ei saa nemad liitumistasu määramisel erandeid teha.

Nüüd oli vaja seaduse muutmist, andmaks valitsusele võimalus toetada üksikisikuid liitumistasude maksimisele.

Sage külaline pimeduses

Albu valla algatusel koguti Eestis elektrifitseerimata majapidamiste andmed, Punamäe talu külastasid põllumajandusminister, majandusminister ja kaks regionaalministrit.

Regionaalminister Kiisleri eestvedamisel jõuti 2009. aastal ka lepinguni, mis oli aluseks

nii projekteerimisele kui ka ehitustöödele, mis tehti selle aasta kevadel.

“Riik maksab elektri Punamäe talu viimise eest 767 000 krooni ja Punamäe talu 26 000 krooni,” nendib Kalju Kertsik.

Punamäe talu liitumistasu toetus kinnitati 2009. aastal elektriprogrammi toetuse taotlemise esimese vooru raames ning nemad on ka esimene talu Eestis, kelle koju selle programmi toel reaalset elekter jõuab.

SULEV OLL

Maakodu tellijale rattad alla!

Stiilse kollase Electrabike jalgratta loosimises osalevad kõik, kellel on 20. maiks sõlmitud otsekorraldusleping või vormistatud vähemalt 3kuuline Maakodu tellimus.

TELLIDA TASUB KOHE AASTAKS VÕI OTSEKORRALDUSEGA, sest siis osalete loosimises kolme häälega, ülejäänud tellijail on üks hää.

Mais loosime kõigi Maakodu tellijate vahel välja koha juulis toimuvale aianduslikule lugejareisile Lõuna-Rootsi ja Taani **BORNHOLMI SAARELE.**

Ratta ja reisi võitjate nimed avaldame juuni Maakodus. Maakodu aastatellimuse hind on **360 KROONI** ja otsekorralduse hind **32 KROONI KUUS.**

TELLIMINE tel 617 7717, 661 3366 või www.tellimine.ee.

Stiilseid rattaid vaata www.electrabike.ee.

VIIO AITSAM

Siin selle kadaka all istus kolm sajandit tagasi Karl XII.

Suursoo küla võtab iidse kadaka kaitse alla

Isegi lihtsalt mööda minnes hakkab kõhe, nähes vaatepil- ti, kus künkal kasvava võimsa kadaka võrast läheb otse üle elektriliini. Liiga palju on ol- nud juhtumeid, kus elektriliini hooldaja raiub maha kohalike- le inimestele tähtsaid puid.

Harjumaa Rae valla Suursoo kadakas on üle 300 aasta vana. Tüve poolest ei ole ta Eesti jä- medaimate kadakate hulgas, kuid ta on võimas ja juba ea poolest harukordne. Tüve üm- bermõõt on 120 cm ringis.

Suursoo kadakaga on seotud legend, et tema juures on kolmesaja aasta eest oma puh- kepeatusel istunud Rootsi ku- ningas Karl XII.

“Puhastasime kadaka võ- sast välja, kui 2000. aastal al- gas meil külaliikumine,” ütles Suursoo külavanem Taivo La- herand. Kuigi nüüdseks on sel- gunud, et Rootsi kuningaga on võib-olla rohkemgi seotud lähi- konna teine vana puu, jalakas, on küla otsustanud just kada-

ka koos oma legendidega võ- ta küla märgiks.

Otsest ohtu, et liinihoolda- jad kadakale liiga teevad, La- heranna sõnul pole, pealegi võetakse õhuliini varsti hoo- pis maha. Siiski on küla tei- nud Rae vallavalitsusele ette- paneku võtta heas elujõus puu kohaliku kaitse alla. Vallama- ja andmeil plaanitakse kaitse kehtestada veel tänavu.

Ajaloohuviline Rae valla elanik Peeter Böckler lisas, et Karl XII ja ta vägede läbimi- nek praeguse Rae valla aladelt on üsna tõenäoline. On tea- da, et 300 aastat tagasi Pärnu sadamasse jõudes sai Karl XII teate Peeter I vägede tulekust üle Narva jõe. Seepeale liikus Rootsi kuningas läbi Eesti Pee- ter I pealetungi takistama.

Böckler märkis, et selle tee- konna märgid on alles praeguse Eesti kohanimes, näiteks Kar- la külad Kose ja Jüri lähistel.

VIIO AITSAM

Jahimehed ei taha kopratammisid lõhkuda

Rae valla maaomanik ei saa oma maad harida ega puid metsast välja tuua, kuna Jüri jahimehed ei ohjelda kopraid.

Kopratammid on Rae valla Suur- soo küla veekogudel tõepoolest olemas. Leiva jõel olevat suurt tammi, mis jääb Kanadas elava maaomaniku maadele, on keegi madalamaks tõstnud.

Jõega vaata et paralleelselt voolab August Kuuse maade- le jääv magistraalkraav, millel olev topelttamm tõstab kraavi- vee kaldaga tasa.

Kuuse ütleb, et Leiva jõe tam- mid muudavad jõeäärsed põllud nii pehmeks, et naaber on juba neli korda traktoriga pinnases- se vajunud.

Topelttamm ta enda maal ei lase täita PRIA-lt saadud kohus- tust jõeäärne maatükk kesaks teha ja kobraste pärast ei saa ka metsast puid välja vedada. Lähi- konnas on kopra vesiehitisi veel mitu.

Võitlus algas ammu

“Jahimehed ei täida oma ko- hust,” süüdistab mees, kes oma võitlust alustas mitu aastat ta- gasi. Siis jõudis ta välja õigus- kantslerini, kellelt kuulis, et kop- ratammid on ikkagi jahimeeste ja maaomanike vaheline asi.

Nüüd on Kuuse, kes ka ise jahimees, kuid Jüri jahimees- te seltsi ei kuulu, käinud selt- si meestega rääkimas. Sel- lest kasu ei olevat. Üheks üks- kõiksuse põhjuseks peab Kuu- se seda, et seltsis on palju linna- mehi, kes põllumeeste muredest aru ei saa.

VIIO AITSAM

Jahimeestele etteheiteid tehes tunnustas August Kuuse samas kop- raid, kes oskavad tamme väga targalt ehitada.

August Kuuse ütleb, et tal on kirjad valmis kirjutatud. Kui olu- kord ei muutu, kavatseb ta anda asjale ametliku käigu. “Jüri ja- himehed ei täida oma kohust, ja kui nad hakkama ei saa, tuleb neilt jahimaade kasutamise õi- gus ära võtta,” leiab mees.

Jüri jahimeeste seltsi esimees Aldo Laid ei ole nõus süüdistuse- ga, et jahimehed kopraid ei oh- jelda. “Eelmisel sügisel lõhkusi- me piirkonnas kuus kopratam-

mi, mis kahjustusi tekitasid. Lei- va jõe suurt tammi, mis ka üle- ujutust tekitab, oleme käinud mitu korda madalamaks võt- mas,” ütles Laid.

Kuid nüüd 15. aprillist 1. au- gustini, kui koprajahti ei peeta, on võimalik kopraid küttida või tammisid lõhkuda vaid eriloa- ga. Laid rõhutab, et eriluba oma maal tammi lõhkuda saab kesk- konnaametist taotleda ka maa- omanik ise.

“Samas ei ole ju kusagil kir- jas, nagu peaks jahimehed kop- rapopulatsiooni ära hävitama. Tamm on kopra elutegevuseks vajalik ja kui see ei tekita metsa- kahjustusi, pole vaja seda tingi- mata lõhkuda,” ütleb Laid.

Kopraid ohjeldades lähtuvad jahimehed jahimajanduskavast. Kava juurde kuulub kaart, kuhu on märgitud veekogud, kust kobrast tuleks tõrjuda, ja veeko- gud, kus on ta elamispaigad.

“Need tammid, millest Kuu- se räägib, jäävad nii-öelda luba- tud tsooni ja tegelikult tal ju ei ole seal üleujutusi,” väidab Aldo Laid, kes Kuuse juttu peab pigem kiusuajamiseks.

Ta nendib, et maaomanikega, kes probleemide puhul otse he- listavad, on alati omavahel hak- kama saadud, aga Kuuse eelis- tab pigem kaudset suhtlemist.

Maaomaniku õigus

Keskonnaameti Harju–Järva– Rapla regiooni jahinduse spet- sialist Uno Treier, kes ka asjasse pühendatud, Rae vallas tekki- nud vastuolu veel kommentee- rida ei taha.

“Enne ei räägi, kui olen oma silmaga olukorda näinud,” üt- leb Treier, kes just täna Suur- sool on.

Erametsaliidu juhatuse esi- mees Ando Eelmaa näeb juhtu- mis tüüpilist vastuolu, mille üks algpõhjusti on maaomaniku täie- lik õigusetus oma maal jahipida- mises kaasa rääkida.

Praegu on teravalt päevakor- ral jahiseaduse muutmine, mille üks siht on maaomanike jahiõi- gust laiendada.

VIIO AITSAM

MeieEMT

Parim valik Eesti peredele

Sinu perel on koos soodsam!

Uues perepaketi MeieEMT võidab iga pereliige, sest koos on soodsam. Ja mida rohkem räägite, seda soodsamaks läheb! Omavahelised kõned on loomulikult tasuta.

emt.ee

MeieEMT perepaketi saad vormistada EMT Iseteeninduses või meie esindustes. Kampania tingimused www.emt.ee

MeieEMT
esimesel
kuul
tasuta!

Hiinlased aeti Peipsil kotti

Keskkonnainspektsooni inspektorid tõid Peipsi järve puhastamisel veest välja 131 vana, peamiselt Hiina päritolu nakkevõrku kogupikkusega üheksa kilomeetrit.

“Meile oleks parem, kui me siit mitte midagi ei leiaks, aga kahjuks on pilt teine,” räägib Tõnis Saariste.

Saariste on keskkonnainspektsooni Lõuna regiooni peainspektor-nõunik ja ta näitab pilti. Mitte ilusa õrnalt lainetava ja päikeses sillerdava Peipsi poole, vaid oma nina ette inspektsooni kaatrisse.

Sinna, kus võrgumasin usinasti kerib. Kerib järvest välja nakkevõrke, mis seal olla ei tohiks. Mis risustavad järve. Need on seal olnud võib-olla päev-kaks, aga võib-olla ka kaks aastat.

Ehitajad järvel tagasi

On läinud nädala kolmapäev. Nina küla all, umbes kuus kilomeetrit kaldast puhastavad keskkonnainspektsooni inspektorid kahe väikelaeva ja nelja paadiga teist päeva järve sinna jäetud nakkevõrkudest.

Võrgumasin muudkui kerib. Inspektorid Meelis Ludvig ja Vatslovas Budrikas korjavad järjekordsest nakkevõrgust kalu välja. Kes veel elumarki näitavad, need lendavad vette tagasi. Kes mitte, need kasti.

Tasapisi täituvad kastid kaladega ja mustad prügikotid võr-

kudega. Kalakastid sorteeritakse, osa kalast viiakse hoolekandeaustustele, osa Elistvere loomaparki karumõmmile.

“Osa nakkevõrkudest on ka värskest pandud, nagu siingi näha, vennad kindlasti kiristavad praegu kaldal vihast hambaid,” arutleb Saariste, kuid ei tunne neile kaasa.

Ei saagi kaasa tunda, sest nakkevõrkudega püügi keeld kaldast kaugemal kui kilomeeter algas Peipsil 20. aprillist. Aga sel päeval näitab kalendri-leht juba 5. maid.

“Inimestel on tööd mujal vähem, aga vajadus toit lauale saada ikkagi. Nii käiakse järvel ja proovitakse kala ka keelatud vahenditega kätte saada,” püüab ta ometigi neid mõista ja saab aru, et masu tõttu on ka surve järvele suurem. Paari aasta eest oli tööd ja leiba ka mujal.

Saariste arvab, et kaugel pole võrgupanijaid vaja otsida. Eks ikka Nina küla inimesed ise ja küllap osa neist ka kutselised kalurid. Vaevalt Kallaste mehed siia tulema hakkavad. Aga silte võrkudel loomulikult juures ei ole. Nii pole ka kedagi otsida.

Võrgud topitakse suurtesse mustadesse kilekottidesse, number leitud koha koordinaatidega

Kes oma kartulipõldu ei hari, väeta ega mulda, see saaki ei saa, aga järvel ei kiputa niiviisi mõtlema, see põld tundub nii suur olevat.

Indrek Ulla

juurde ja nõoriga kinni. Igaks juhaks hoitakse neid natuke aega alles ja siis hävitatakse.

“Eks neid nakkevõrke pannakse siia selleks, et saada kätte koha, kallist kala. Luts ja latikas pole nii väärtuslikud, aga söögilauale head ikka,” vaatab Saariste võrgunoosi.

Paistab, et võrkudel lõppu ei tulegi. Masin muudkui kerib ja kerib neid. Inspektorid kisuvad võrku kinni jäänud või end sinna kinni mässinud kalu välja.

Inspektorid tõdevad, et rannajoont kontrolli all hoida pole lihtne. See algab Vasknarvast ja lõpeb Mehikoormaga. Antakse endast parim, aga kohati on see lootusetu. Iga paadi juurde inspektorit panna ei saa. Arvestuslikke kalamehi on Peipsil poole tuhande ringis, kalandusega tegelevaid inspektoreid alla kümne.

Võrk järve igaks juhaks

Peaegu kõik võrgud, mis masin välja kerib, on nn hiinlased. Heade püügiomadustega Hiina päritolu nakkevõrgud, kuhu kala takerdub paremini kui teistesse võrkudesse. Ja kõige tähtsam, miks neid kasutatakse, on see, et need on kõige odavam püügivahend.

Keskkonnainspektsooni kaater sõidab Peipsile kalurite jäetud vanu kalavõrke järvest välja korjama.

Lõuna regiooni juhtivinspektor Ivar Veider viskab vette konksu ehk tragi võrkude püüdmiseks.

Inspektor Meelis Ludvig tõmbab võrku järvest välja.

“Need ei maksa peaaegu midagi, 75–80 krooni võrk, ainult ühe püütud koha hind, kui see müüa,” selgitab juhtivinspektor Ivar Veider.

Puhastusaktisioonil osaleva keskkonnainspektsooni kalakaitseosakonna juhataja Indrek Ulla sõnul tekitab võrgu odavus osal kalureist süüdimatuse tunnet.

“Võib-olla ilm väga ei lubagi, aga ta paneb selle igaks juhaks järve sisse ja tihtipeale ei toogi pärast välja.”

On ka olukordi, kus võrke ei saa enam kätte jää tõttu või on torm märgistuse minema viinud ja võrgud jäävad järve ulpima. Kõige suurem mure ongi, et kui võrgud jäävad järve kauaks, vajuvad nad kaladega täitunud põhja ja kalad roiskuvad.

Mingil ajal tõuseb võrk siis jälle üles ja muutub taas aktiivseks püüniseks.

Nii võib see korduda seni, kuni võrk ükskord nii ära keerub, et vajub põhja, kus ei idane ega mädane. Aga selle aja-

ga on ta suure koguse kalu hävitanud. Paraku on suurem osa järve risustavatest “hiinlastest” siiski kalameeste suhtumisest ja saamahimust tingitud, tõdevad inspektorid.

“Kes oma kartulipõldu ei hari, väeta ega mulda, see saaki ei saa, aga järvel ei kiputa niiviisi mõtlema, see põld tundub nii suur olevat,” võtab Ulla tekkinud olukorra põhjuse kokku, pidades parasjagu toimuvat puhastusaktisiooni tagajärgedega võitlemiseks.

Neli putukat said oma kaitsealad

Kahes väikeses Valgamaa külas tuleb inimestel nüüd arvestada nelja tähtsa naabriga, kelleks on üks kiil ja kolm liblikat.

Prange ja Plika külas ollakse liblikatest ilmselt rohkem kuulnud kui Eestis tavaliselt, sest Pranges asub juba 1982. aastast saadik liblikaseire punkt. Kui kohalike inimestega liblikatest juttu teha, viidatakse ka tuntud liblikaurijale Jaan Viidalepale, kellel on seal maamaja.

Maaelu muutused mõjuvad

Kahe küla peale elab aga putukaid selgelt rohkem kui inimesi – Puka valla Plika külas elab 33 ja Prange külas 18 inimest. Nüüd on kahe küla peale veidi üle 37 hektari, kus tuleb käituda kaitse-reeglite järgi. Enamik sellest alast (22 ha) asub eramaal.

Putukaliigid, kelle nimel püsielupaigad moodustati, on Eu-

roopa Liidus kuulutatud eriti ohustatuteks. Eestis on nad küll III kaitsekategooria liigid, mis on nii-öelda kraad nõrgem.

Teelehe-mosaiikliblikas on teadlaste andmeil kogu Eestis lokaalse levikuga, kuid mitte haruldane. Suur-mosaiikliblikas elab väikeste kolooniatena kogu Eestis. Suur-kuldtiib on liblikas, kes pärast esmaleidu (1947) on meil oma leviala pidevalt laiendanud ja nüüdseks on teda igal pool, välja arvatud läänesaared.

Kiil rohe-vesihobu levib vahel arvuliselt ja paiguti samuti üle Mandri-Eesti, kuid tema peamised asualad jäävad just Kagu-Eestisse ja Lahemaale.

Teadlaste andmeil ohustab kiili elu kõige rohkem veekogu-

Teelehe-mosaiikliblikas.

Suur-mosaiikliblikas.

Suur-kuldtiib.

loodud püsielupaikades teha vaid turberaiet kaitseala valitseja loal.

Kui keskkonnaministeerium uutest putukate püsielupaikadest teatas, tekitas kaitsekord väikest arutelu.

Piiramata taimekaitse

“Nii palju kui mina tean, on tegemist pigem mosaiikse maastiku liikidega, kelle elupaigas teatud inimtegevus peaks hoopis hästi mõjuma,” kirjutas riigikogulane Aleksei Lotman Loodusaja listis. “Seega on liikumisele ja telkimisele kehtestatud piirangud üsna mõtetud.”

Liikumispriirangud on üsna karmid, kuid samas lubab püsielupaikade kaitsekord biotiisidide, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamist põlluma-
maal. Teadlased, kelle arvamuse

Rohe-vesihobu.

põhjal kaitsekord on tehtud, põhjendavad, et põllumaad on alal nii vähe, et selle töötlemine kuidagi ei mõjuta liblikaid.

Aleksei Lotman nimetab taimekaitsevahendite lubamist skandaalseks. Maaülikooli professori Anne Luige arvates tuleks tundlike putukate kaitsealal agrokemikaalidest ikkagi täielikult hoiduda. Keskkonnaministeeriumi nõunik Hanno Zingel probleemi ei näe, kuna usaldab teadlasi, kes on kaitsekorra sõnastanud.

Eestis on püsielupaikad, mis loodud kaitsealadele liikidele väljaspool suuri kaitsealasid, üle tuhande. Putukate püsielupaigad on siiski veel suures vähemuses.

Keskkonnainspeksiooni
töötajate puhastusaktsioon
Peipsi järvel. Inspektorid
Vatslovas Budrikas ja
Meelis Ludvig korjavad
järjekordsest
nakkevõrgust
kalu välja.

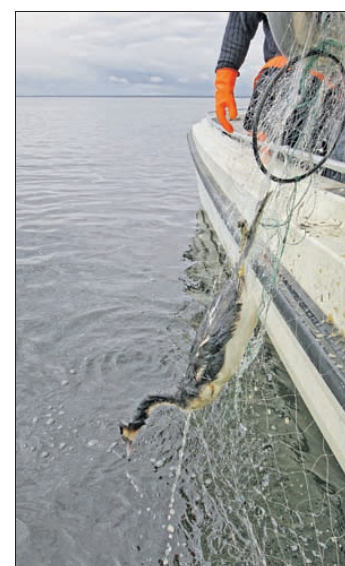

RAIVO TASSO

Inspektor Vatslovas Budrikas laseb võrku jäänud elulootusega
lutsu järve tagasi.

Vanadesse nakkevõrkudesse on
tihti kalad kinni jäänud.

Ka veelind võib kalavõrku
takerduda.

Kuidas siis ikkagi teha kaluritele selgeks, et nad "hiinlasi" järve jättes saevad oksa, millel ise istuvad?

"Järgmiseks aastaks kavadame projekti, kus kalurid, miks mitte ka harrastajad koostöös keskkonnainspeksiooniga ja KIKi toetusel järve ise puhastaksid," peab plaani Liivika Näks, keskkonnaministeeriumi kalavarude osakonna peaspetsialist, kes kurva pilguga jälgib Peipsil, kuidas võrgumasin järjekordset "hiinlast" koos sinna

kinni jäänud ammuilma surnud kaladega välja tirib. Ehk kalameestel seda trööstitut pilti nähes teadlikkus ja suhtumine järve kasvab.

Samas oleks võimatu "hiinlasi" ka keelata. Nakkevõrkudega püütakse igal pool maailmas.

Tragi leiab "hiinlase" üles

"Kuidas saaks "hiina" nakkevõrku defineerida, kui tegelikult vastab see kõige tavalisema nakkevõrgu tunnustele, välja arva-

tud selle hind, mis on nii-öelda meie võrkude omast poole odavam," arutleb Indrek Ulla.

Neli paati jätkavad kuue kilomeetri kaugusel kaldast järve kammimist. See käib nii, et paadist visatakse tragi ehk ot-siankur, mis meenutab metallist haaratsit, vette.

Tragi jookseb mööda põhja, ja kui võrk selle taha kinni jääb, tõstetakse see üles, pannakse märk külge ning suuremad laevad oma võrgumasinatega kerivad võrgud järvest välja.

Kui inspektorid õhtul väsinuna saagi kokku loevad, saavad nad 96 nakkevõrku. Eelmise päevaga kokku, kus tugev tuul töid segas, 131 võrku kogupikkusega umbes üheksa kilomeetrit.

"Meie jõust Peipsi puhastamiseks jääb muidugi väheks, kogu järve puhastamiseks kuluks mitu head kuud," jääb Saariste kahe päevaga kottidesse aetud "hiinlasi" takseerides mõtlikuks.

REIN RAUDVERE

PUHASTUSAKTSIOON

Vanad võrgud järvest välja

- Keskkonnainspeksiooni algatatud Peipsi järve võrkudest puhastamise aktsioon toimus juba neljandat korda.
- Algust tehti 2006, järgnesid samalaadsed ettevõtmised 2008. ja 2009. a ning viimati nüüd.
- Nelja korraga on järvest eemaldatud 1511 nakkevõrku, mille kogupikkuseks võib arvestada üle 100 kilomeetri.

Allikas: keskkonnainspeksioon

MeieEMT Parim valik Eesti peredele

Tervele Su perele üks lihtne mobiilipakett!

Uus perepakett MeieEMT on jagamiseks kogu pere vahel ning valitud kõnesid ja sõnumeid saavad kasutada kõik pereliikmed ühiselt.

emt.ee

MeieEMT perepaketi saad vormistada EMT Iseteeninduses või meie esindustes. Kampania tingimused www.emt.ee

MeieEMT
esimesel
kuul
tasuta!

PILTUUDIS

RAIVO TASSO

Haruldane vaatepilt maantee ääres – looduslik nartsissiväli.

Tartumaal Sookaldusel püüab pilku kollane nartsissiväli

Tartust Alatskivi poole sõitjaid rõõmustab praegu Vara vallas Sookalduse külas õitsev kollane nartsissiväli.

Rändurid peatavad siin oma sõidukid ning uudistavad ja pildistavad teeäärset lillemerd.

See on Baltimaades ainulaadse kollase nartsissi (*Narcissus pseudonarcissus*) kasvuala.

Teadupärast metsistub kollane nartsiss väga harva, mistõttu on tegu haruldusega ning see paik on võetud looduskaitse alla.

Nartsiss on ka Vara valla sümbol ja seda kasutatakse nii vala vapil kui ka lipul.

Samas ei ole nartsissid seal sajandeid kasvanud ega õitseinud. Teatmikest on lugeda, et need pärinevad Sookalduse kunagise peremehe Singil Peebu (Peep Sibul) koduaeda XIX sajandi lõpus istutatud lillesibulast, mille ta oli saanud Saare mõisast.

REIN RAUDVERE

Põlvamaa mees

Ahja kandis kasvatab Andi Normet oma Issako-Peetri talus hulgaliselt sibullilli – hektari suurusele põllule mahub üle 120 sordi nartsisse, lisaks kasvatab ta tulpe ja liiliaid.

Aed korda

Maikuus on FEB'is mitmed aiatööriistad eriti **soodsate hindadega**.

FEB
An **ahlsell** company

Tubli ja kompaktne muruniiduk

Mugav ja võimas niiduk väiksemasse või keskmise suurusega aeda. Valida saab multsimise ja külväljaviske vahel. Lõikekorpus on terasest ja viieastmelise kõrguse regulaatoriga.

2999.-
tavahind 3399.-

Partner P51-450SM

- omadused**
- niidulaius: 51 cm
 - kubatuur: 148 cc
 - niidukõrguse vahemik: 20-75 mm

Isevedav kogujaga muruniiduk

Muruniiduk, mis ühendab endas mugavuse ja hea niitmistulemuse. Vastavalt oludele saab valida kolme erineva niitmisseadme vahel: kogumine, multsimine või väljaviske. Niiduki kõrgust saab muuta vaevata ühest hoovast.

Homelite RLM140SP

- omadused**
- niidulaius: 46 cm
 - koguja mahutavus: 55 l
 - kiirus: 4,3 km/h
 - galvaniseeritud raam

3499.-
tavahind 4999.-

Trimmer

Mugava ja täpse töö tagavad võimas mootor, reguleeritav varre pikkus ja ergonoomilised käepidemed.

Ryobi RLT5030AH

- omadused**
- lõikelaius: 30 cm
 - võimsus: 500 W
 - kaabli pikkus: 12 m
 - kaal: 3,1 kg

690.-
tavahind 990.-

Hekilõikur

Mugava hekilõikamise tagavad pööratav tagumine käepide ja suur lüliti. Võimas mootor tagab tõhusa töö.

Ryobi RHT500R

- omadused**
- tera pikkus: 55 cm
 - võimsus: 500 W
 - maksimaalne lõigatava oksa läbimõõt: 24 mm
 - kaal: 3,4 kg

1090.-
tavahind 1490.-

Survepesur

Abimees mitmetel kodutöödel. Komplektis püstol, pikendus, voolik ja pesuainepudel. **Maikuus on kõik survepesurid FEB'is 20% tavahinnast soodsamad.**

Blue Clean 112

- omadused**
- surve: 100 bar
 - mootori võimsus: 1,3 kW
 - veekulu: 360 l/min

949.-
tavahind 1299.-

Loe lisa - www.feb.ee/aed

www.feb.ee / e-post: feb@feb.ee / telefon: 654 8500

TALLINN: Forelli 4 / Peterburi tee 44 / Paldiski mnt 247A (hulgiladu) TARTU: Ringtee 61B NARVA: Puškini 5 RAKVERE: Vase 1 VILJANDI: Puidu 17 PÄRNU: Lina 22

RAIVO TASSO

harib lillepõldu

“Ega omal pole aegagi seda ilu nautida, tööd on nii palju,” ütleb mees pooleldi naljaga. Osa õisi korjatakse käsitsi ära ning saadetakse Põlvasse ja Tartusse müüki.

See on vaid piisake lillemerest. Enamik nartsisse õitseb neid vaatamas käivate taimehuviliste rõõmuks ja seda rõõmu peaks jaguma veel paari nädala jagu.

Bioloogina võib Andi Normet iga sordi juures, mis on hiigelpõllul kenasti sildiga tähistatud, selle omadustest pikalt pajatada.

Kuna muidu pensionil olev mees õpetab maaülikoolis sibullilledel ainet, siis on üle kahekümne aasta tagasi alguse saanud lillepõld ka tudengite praktikabaas.

Oma lemmikordina nimetab Normet ‘Ipi Tombit’ – kollast oranži südamikuga nartsis-

si. Viimase aja popiks sordiks on aga tõusnud ‘Pensioner’, eriti sibulaid ostma tulnud pensionäride hulgas.

Nartsissisibulad tellib kasvataja peamiselt Hollandist ja paneb igat sorti maha lausa sadades, et saada hea ülevaade, kuidas taimed meie kliimas käituvad. Selgub, et kõik Hollandist toodud sordid ei sobi meil kasvatamiseks. Mullu läks aga õige kehvasti – kaugelt tellitud tuhandest nartsissisibulast ei olnud ükski õiget sorti ega vastanud sordikirjeldusele.

Andi Normet on sibullilledest kirjutanud raamatud “Gladioolid aeda” ja “Liiliad aeda”. Peatselt tuleb neile lisa sibullilledel ajatamist puudutava raamatu näol.

HELI RAAMETS

Esimese Uma Pido tuli põles kaks aastat tagasi Võrumaal Kubija mändide all.

Tuld hoitakse lauldes terve öö

Kui päike lehekuu 28. öhtul puude taha läheb, süüdatakse Taevaskojas lõke ja hoitakse seda lauldes järgmise päevani, mil Põlvas algab Uma Pido.

“Taevaskoda on Põlva kihelkonna ja kogu selle kandi vägevaim looduslik pühapaik, tule süütamiseks seega kõige väarikam ja väekam,” hindab Võrumaa laulupeo tulesüütamise ja hoidmise korraldaja Tiit Kaasik. “Seal saame Uma Pido kihelkondlikule vaimule lisada juurte ja pärimuse tunnetamise mõnusat jõudu.”

Alustatakse öhtul kella kaheksa paiku päevaveeretamise lauluga, lauldakse ja mängitakse 18 tundi järjest.

Niiviisi läbi öö hoitud lõke viiakse järgmisel päeval hobuvankritega Põlvasse, kus läidetakse Uma Pido tuli.

Setud teavad, kuidas peole tulla

“Igal laulupeol on oma märgilise tähendusega ja püha tuli,” kõneleb Kaasik. “Et selle süütamine liigselt kiirustades ei sünniks, otsustasimegi alustada juba eelmisel öhtul ja natuke omaette. Põlised asjad ei sobi esinemiseks.”

Tulehoidjaid oodatakse Taevaskotta paarsada: peamiselt Võrumaa kihelkondadest pärit regilauljaid, rahvapillimängijaid ning jutuvestjaid. Unistus on, et lauldaks vähemasti viieskuues murdekeeles. Tulemislubaduse on andnud setude parimaid karmoškamehi Toomas Valk, Põlvamaa kuulsamaid lõõtsamehi Heino Tartes, Põlva pärimusrühm Käokirjas, Setu ülemsootska Öie Sarv.

“Pidu ei ole ainult korraldajate, vaid meie kõigi teha!” hindab Eesti Rahvusliku Folkloori nõukogu arendus- ja koolitusjuht Ene Lukka-Jegikjan.

“Õpime tasapisi oma pidusid nii pidama nagu Setumaal, kus peole tullakse valmisolekuga ise laule eest ütelda, tantsida, pilli mängida ning teisi pi-

dulisi hea ja paremaga kostitada,” lisab ta.

Taevaskoja tulehoidmise osalised ongi ühtaegu ka pidulised. Pealtvaatajaid ei oodata – looduskaitse nõuded seavad siia piiri.

ÜKS KÜSIMUS

Milleks Uma Pido?

TRIINU OJAR
peo üks korraldaja

Tänapäevases üleilmastuvas maailmas otsime kõik pidepunkti, maadükki, keelepruuki, mida pidada omaks. Isegi siis, kui peame end maailmakodanikeks, on sellest õnnelik olemiseks vähe. Vaja on kogukonnatunnet.

Uma Pido on tehtud maailma kultuurilise ja keelelise ilu ja kirevuse hoidmiseks. Ehk ei saa elu Võrumaal olla kunagi sellise palga- või elatustasemega nagu Tallinnas, aga sinne võib meeldida teistel põhjustel.

Siit on pärit meie esivanemate keel ja kultuur ja siin on kohavaim kõige võimsam. Sellele toetuvat identiteeti võiks igal pool Eestis rohkem olla. Vahva, et võrukesed siin kihnlaste, setude ja mulkidega eesotsas sammuvad!

Oma keelega allkultuurid hoiavad ühiskultuuri rikkusi. Keele- ja kultuuriökoloogiline kirevus tuleb igal juhul kasuks nii ilule kui ka tasakaalule, kirevuse tuhmumine teeb kogu süsteemi õrnaks. Hea, et veel on Eestis paikkondlike keeli, mis teevad tugevaks paikkondliku eneseteadvuse ja sellega – nagu muuseum – toetavad ühist Eestimaa identiteeti.

Et Ahja jõe ürgoru maastikukaitsealal üldse tuld teha ja suurem rahvahulk kokku kut- suda, tuli niikuinii esitada taotlus keskkonnaametile ning teavitada ka RMK loodushoiu osakonda.

“Annipaelte sidumise osas jäimegi keskkonnaametiga eri meelt,” tõdeb Kaasik.

Tema sõnul võimaldaks keelu saanud annipaelte sidumine koos hea soovimisega jätta endast pühasse paika jälje ning Taevaskoda meie kultuurile omaselt säilitada.

Praegu näeme siin täiskraabitud kaljuseinu, mis pole kindlasti meie endi tava,” kõneleb Tiit Kaasik. “Ning teiseks – kuna tegu on loodusliku pühapaigaga – peaksid maausulistele olema tagatud kõik usuliste rituaalide läbiviimise tingimused.”

Annipaelad välja arvatud, kavatsevad tulehoidjad ise Taevaskojas “meie endi tava” järgi käituda: kaasa ei võeta alkoholi, et meeled ja mõtted puhtana hoida, võimaluse korral pestakse ihu enne saunas puhtaks.

Tulehoidjate söögiks tehakse putru ning joogiks koduõlut ja kalja.

Et pidu nakataks teistegi paikade rahvast

Lukka-Jegikjan usub, et Taevaskoja looduse rüpes ning esivanemate jälgedega kaetud maapinnal sünnib midagi sellist, mida ei oska ette arvatagi.

“Looduses ja tule ääres laulmine ning jutustamine on juba ise tänases päevas üsna tava- tu,” nendib ta.

Sünnib aga midagi veelgi enam.

“See on teadaolevalt esimene kord, kui peotuli saab alguse meie rahva iidsest pühapaigast, kui me ühendame vanad ja uued tavad ning teeme seda esivanemaid austades,” hindab Kaasik.

Ta avaldas lootust, et Uma Pido nakatab ka teisi Eesti piirkondi ja lähiaastatel peetakse sarnaseid pidusid ning tulehoidmisi ka mujal.

SULEV OLL

VANEMUINE 140

Lavastust esitlevad:

kinema

autospirit

Viimased etendused!

Emily Jane Brontë

Vihurimäe

Lavastaja **ROMAN BASKIN** • Kunstnik **ANN LUMISTE**

Osades: **KERSTI HEINLOO, MARKO MATVERE, RIHO KÜTSAR, OTT SEPP, KÜLLIKI SALDRE, HELEN REKKOR, MARGUS JAANOVITS JA RAIVO ADLAS**

16., 17., 23. ja 24. juulil kl 20

18. ja 25. juulil kl 15

Alatskivi lossi pargis

Sooduspiletid müügil 16. maini!

Piletid: 7440 165, kassa@vanemuine.ee, Piletimaailm, Piletilevi

Hooaja pe sponsor

Aasta toetaja

INGMAR MUUSIKUS

Linda Pöld on juba mootorsaega töötamise selgeks õppinud. Nüüd on puudu veel vaid traktor.

Elu

Linda Pöld rõõmustab väga, et tema abikaasa 89aastane ema jätkuvalt elus on – selle eaka naise pension aitab mitmel hulga nooremal inimesel ellu jääda.

Linda Põllu loo võiks Eesti tööpuuduse ajalukku kirjutada eraldi artiklina, seda nii tüüpilisuse kui erilisuse poolest.

Tüüpiline pool käis umbes nii: Tallinna Kergetööstustehnikumi haridusega Linda töötas Viljandis 35 aastat mitmetel töökohtadel, viimased 14 aastat põhiliselt sekretärina, aga ka saksa keele tõlgi ning arhivaarina.

Töökohti ei vahetanud ta mitte niivõrd omal soovil, kui võrd ümberkorralduste sunnil: kunagisest ATK-süsteemist tuli ta Viljandi maavalitsuse põllumajandusosakonda, põllumajandusosakond sulandus majandusosakonda, majandusosakonnast sattus Pöld maaosakonda.

“Olen niiviisi läbi teinud nii põllumajandus- kui maareformi,” tõdeb ta.

Tööd oli aga üha vähem ja vähem ning 2007. aasta alguses jäi Linda Pöld lihtsalt üle.

Tänaseks pole Viljandi maavalitsusel enam maaosakonda.

Yara Eriväetised

Nõudlikule kasvatajale

- Kristalon ja Ferticare: vees lahustuvad NPK väetised
- Nitrabor ja Tropicote: granuleeritud lämmastik – ja kaltsiumväetised kasvuaegseks lisaväetamiseks
- Calcinit: vees lahustuv lämmastik – ja kaltsiumväetis
- Krista: vees lahustuvad lisaväetised

Eelised:

- Parim tulemus intensiivse kasvatustehnoloogia korral
- Turvaline ja lihtne kasutada
- Erinevaid väetusvajadusi kattev tootevalik
- Suurepärane kvaliteet tänu puhtale toorainele

Lisainformatsiooni küsige kohalikelt edasimüüjatelt:

nagu pahupidi püramiid

Kirjutamata seaduse kohaselt, mille järgi õnnetused ei käi kunagi üksi, jäi peagi töötuks ka Linda Põllu ehitajast abikaasa, tasase olekuga mees.

Koos taandusid nad Viljandist Imavere valda Eistverre Seenvälja tallu, mis kunagi kuulus Linda Vabadussõjas osalenud vanaisale Anton Tikkale.

Edasine kuulub Eesti tööpuuduse ajaloo klassikasse.

Veel tööelised, aga parimad aastad seljataha jätnud naine ja mees hakkasid uut töökohta otsima.

Sitta ajada ei meeldinud

“Ühel päeval käisin ka Ekseko farmis seasitta ajamas, aga tundsin, et sinna ma küll ei sobi,” jutustab töötu.

Koos abikaasaga käidi töövõimalusi kaemas endises Võhma Lihakombinaadi hoones tegutsevas puidufirmas OÜ Baliset, aga sinna ei sobinud jälle nemad. Ei vajatud neid ka Imavere Saeveskis.

Õigupoolest oleks töötul paaril aga ükskõik millist tööd raske vastugi võtta, sest Eistvere peatus bussid lihtsalt ei peatu.

Auto on peres aga minevik: kunagi liisinguga võetud riistapuul on liisijad maksejõuetutelt tagasi võtnud.

Õnneks on järel jalgratas, millega Linda Põld saab Imavere minna, et valla keskses Internetti kasutada.

Põhjusi, miks Linda Põld kodus Internetti ei kasuta, on kaks: esiteks on ühendus aeglane ja teiseks pole kiire ühenduse tarvis õiget arvutitki.

Parem olukord kui teistel

Samas on Lindal ja tema abikaasal rohkem hinge taga kui paljudel teistel töötutel.

Neil on lisaks maaelamisele Eistvere külas hea asukohaga korter Viljandis, mida nad küll võimalike üüriku võimaliku käitumise kartuses välja üürida pole julgenud, kuid mille saaksid veel suurema häda korral maha müüa.

Elame siin, nagu elati sada aastat tagasi. Vettki tuleb tuua õuest, sest kui veetoru tupp tuuagi, siis kanalisatsiooni ikkagi pole.

Linda Põld

Neil on katus pea kohal ning hulk hektareid maad, kus kasvab tulevane ahjuküte.

Just küttepudega seonduvad Linda Põllu viimase aja plaanid. Kava on lihtne: võtta metsas lepad maha, lõigata küttepudeks ja vedada siis ostjale koju kätte. Oleks töötuil tööd ja külmetajail kütet.

Lihtne küll, kui oleks, millega vedada. Jah, käruga on Linda ja tema abikaasa juba 200 ruumi välja vedanud, aga tööviljaks...

Teeme pilti ja puid!

Tööviljakuse tõstmise huvides oleks vaja traktorit. Nii kirjutaski töötu naine valmis taotluse tööturuametile, praeguse Eesti Töötukassa Viljandimaa osakonnale, soovides saada toetust ettevõtluse alustamiseks ehk siis traktori ostuks.

Juurde lisas veel, et võib tegelda ka kunsti, lilleseade, digifotograafia ning arhiivindusega.

Raha jäi saamata, sest plaanitud kulused polnud üksikasjalikult välja toodud.

Teine toetuse küsimine lõppes teadmise, et neil olevat endal nii hea sissetulek, et ettevõtluse võidakse alustada ilma toetuseta.

“Ma kirjutasin siis vastu, mis ma sellest arvan,” pöörab Linda. Eesti Vabariigi demokraatlikkus sai selle teoga küll jõuliselt tõestatud, traktor jäi aga endiselt saamata.

Mets lõpeb ükskord otsa

Järgmise taotluse 70 000 krooni-sele stardikapitalile esitasid juba mõlemad abikaasad.

Muud tegevusalad jäeti kõrvale ning keskenduti küttepude tootmisele.

Vastuseks saadi teada, et see tegevusala on liiga suure riskiga, tiheda konkurentsi ning vähese jätkusuutlikkusega.

Suuresti on see ka tõsi: raske aeg on paljusid pannud nii endale puid tegema kui ka naabrite müüma. Ning mida teha siis, kui puud Seenvälja talu maa-delt otsa saavad?

Linda Põld meelt ei heidaks. “Siis hakkam tegelema turismiga,” pakub ta.

Tähtsamaks kui pikaajaline äriplaan loeb Põld seda, et inimene algatust toetataks. “Me ei saa alustadagi, aga võib-olla oleksime traktori abil praeguseks juba järjele saanud,” oletab ta.

Pole vist vaja lisada, et toetusel keeldumise otsusele kirjutas hakkaja naine vaide. Ning li-

Me ei saa alustadagi, aga võib-olla oleksime traktori abil praeguseks juba järjele saanud.

Linda Põld

saks kirjutas Riigikogule, paludes abi.

Abi on tõesti väga vaja, sest lisaks söögirahale on vaja maksta ka heal ajal võetud pangalaenu, aga Riigikogul pole ei traktorit ega metsa.

Jätkuks emal päevi!

Siit edasi saab Eesti tööpuuduse ajalugu veel ühe värvika loo.

“Kes teil toime tulla aitab, kolmandat aastat töötud Linda Põld?”

“Täname jumalat, et mehe 89aastane ema on veel elus, tema ostab meile süüa!”

Hea tervisega memm on suguseltsi üks suutlikumaid liikmeid. Kehva silmanägemise tõttu ta küll enam iseseisvalt väljas ei käi, aga toetab sellele vaatamata nii oma poega kui tema abikaasat.

Linda Põllu väitel abistab memm ka oma tüdrt ning tüdrelapsi.

Teine ellujäämise abinõu on sotsiaaltoetus, mida Linda abikaasa saab 1000, Linda aga 800 krooni kuus. Varem toetas oma vanemaid ka poeg, aga temagi on nüüd lisandunud töötute nimekirja.

Nagu sajand tagasi

Kolmas abi tuleb naturaalmajandusest, nagu omakorjatud seentest, endaküpsetatud saiaist. Kate saial pärineb aga ja-himeestelt, kes väiksema väärtusega kraami on nõus Linda Põlle loovutama.

“Elame siin, nagu elati sada aastat tagasi. Vettki tuleb tuua õuest, sest kui veetoru tupp tuuagi, siis kanalisatsiooni ikkagi pole,” tõdeb Linda Põld. “Me pole siin mitte kusagile jõudnud! Võiksime aidata teisi, aga vajame ise abi!”

Ühe hea asja leiab Linda Põld oma praeguses elus siiski ka. “Me ei kuluta enam nii palju ei nüüd ega tulevikus. Meid ei ahvatle väline sära.”

Traktor, millega puud metsast tuua ja kundedele koju vedada, ahvatleb neid aga ikka veel.

SULEV OLL

REKLAAMTEKST

Aasristik klimakteeriliste vaevuste korral

Ehkki üleminekuiga on loomulik osa naise elus, ei tohiks naised leppida sel perioodil esinevate ebameeldivate vaevustega ning vaikides kannatada. Günekoloog dr. Tiiu Kaljuste annab nõu, kuidas üleminekuaastate vaevusi leevendada.

„Ülemineku-
aastate vaevusi saab vähendada arsti poolt määratud hormoonasendusraviga. Samas on hormoonasendusravi kõrval olemas ka väga hea alternatiiv – loodusrav. Loodusravi korral kompenseeritakse ülemineku-
aastate tekkinud hormoonide puudus taimedes sisalduvate looduslike naissuguhormoonidega ehk fütoöstrogeenidega. Et fütoöstrogeenid sarnanevad oma koostise poolest inimorganismis leiduvate naissuguhormoonidega ehk östrogeenidega, pakuvad ka taimsed preparaadid tõhusat leevendust ülemineku-
aastate vaevustele.

Loodusravi sobib eriti patsientidele, kes kardavad või ei soovi hormoonasendusravi. Samuti on palju naisi, kellele

muude organsüsteemide haiguste tõttu ei ole hormoonasendusravi soovitatav või on see hoopis vastunäidustatud.

Nendele patsientidele sobib hästi looduslik klimakteerilisi vaevusi leevendav preparaat Rotklee plus, mis sisaldab soja-
a ja aasristiku ekstrakti ning mis on apteekides saadaval ilma retseptita.

Rotklee plusi kasutamine on mugav -

1 kapsel päevas suu kaudu koos vedelikuga. Soovitan Rotklee plusi kasutada vähemalt 2-3 kuud järjest, seejärel võib teha 1-2 kuud pausi ja jätkata taas preparaadi kasutamist.

Ärge raisake kauneid aastaid oma elust vaeveldes, nautige küpsust ja elukogemust, tegelege asjadega, millest olete alati unistanud!”

Aasristik – uus võimalus ülemineku- aastate vaevuste leevendamiseks!

Naiste ülemineku-
aastate vaevuste loodusliku leevendajana on siiani kõige enam kasutatud soja-
a ja sellest valmistatud tooteid. Viimasel ajal on aga sojale tekkinud tugev konkurent meile kõigile tuntud aasristiku näol. Lääne-Euroopas leiab

just aasristik üha enam kasutamist naiste ülemineku-
aastatel tekkinud hädade leevendamisel. Põhjus on selles, et aasristik sisaldab kõiki neid hormoonaineid, mida sojagi, ainult et veelgi suuremas kontsentratsioonis ning lisaks kuulu-

vad aasristiku koostisesse veel kaks hormoonainet, mida sojas ei leidu. Tulenevalt sellest võib aasristikut pidada üheks paremaks taimsete naissuguhormoonide allikaks.

Rotklee plus kapslid on müügil apteekides. Esindaja Eestis, tel. 7 338 080 KBM PHARMA

JUUBELI PUHUL VAADIÕLLE VÄRSKUS NELJAL MOEL

TADAA!

*Palju õlle
sünnipäevaks*

TÄHELEPANU: TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

Mesinikel jälle närv püsti: algab mürgitamishooaeg

Seaduste-määrustega on justkui ära korraldatud, et mesilased taimekaitsevahendite tõttu hukka ei saaks, aga päris elus korraldused ei toimi.

Mesinikud on ärevil, sest lähenev suvi toob kaasa põldude pritsimise. Vale pritsimine tapab nii mesilasi kui teisi tolmeldajaid, kuid põllumehed pole seda piisavalt teadvustanud. On tavapärane, et mürke pritsitakse õitsvatele põldudele isegi päise päeva ajal.

Põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder ütles hiljuti Riigikogu ees, et taimekaitsevahenditega töötajaid on riik piisavalt palju kontrollinud. Aga mesinikud ütlevad vastu, et pritside või kemikaalide hoidmise tingimuste kontroll ei hoia ju vael ajal pritsimist ära.

Mesinike meelest on põllumehed kergeusklikud, kuna usuvad taimekaitsevahendite tootjate koostatud sertifikaate, mis räägivad vahendite ohutusest.

Mesindusteadlane Antu Rohtla võrdleb näiteks umbrohutõrjevahendit Roundup omaaegse DDTga, mis osutus nii ohtlikuks mürgiks, et keelati. "Roundup on sama salakaval kui DDT. Peale muu jäävad sellestki kesk-konda jäägid, mis raskesti lagunevad," ütles Rohtla.

Paberil ja päris elus

Mida ette võtta, et tänavune suvi oleks mesilastele ohutum? Antu Rohtla ja Järvamaa mesinik Peedo Läll, kes eelmisel nädalal seda Viljandimaal arutasid, ühest lahendust ei leidnud.

"Tegelikult piisaks ju, kui järgitaks taimekaitseseadust, mis keelab töödelda õitsvate taimedega põldu putukate aktiivse lennu ajal," arutasid mehed. Ometi on mesinikud ebaseaduslike mürgitamisega võidelnud juba aastaid.

"Kui tolmeldajaid putukaid poleks, kasvaks meil vaid okaspuud, kõrrelised heintaimed ja vahest ka teraviljad," ütleb Antu Rohtla (paremal), kes pildil on näitamas Peedo Lällile oma mesilast.

Peedo Läll pakkus, et tõhusaim abinõu oleks, kui põllumees, kes pritsib õitsvaid taimi mesilaste aktiivse lennu ajal, saaks tekitatud kahjude võrra vähem põllumajandustoetusi. Päris elus takerdutakse tavaliselt sinna, et kahjustuse tekitamist on keeruline tõendada.

"On juhtunud sedagi, et mürgitamise tõttu hukkunud mesilaste pärast kohale kutsutud inspektor ei julge mesilasse minna ja väidab tarudesse vaatamata, et mesilaste surma põhjuseks on lämbumine," nentis Rohtla puudust, et mesindusega tegelevad ametnikud ei tunne valdkonda.

Üksikud mürgitusjuhtumid, mis taimetoodanguinspektori teni jõudnud, on kõrvale jäänud ka sellepärast, et põllumees ja mesinik pole vastastikku teineteist teavitanud, nagu põllumajandusministri määrus nõuab.

Põllumees peab kaks päeva enne põllu pritsimist teavitama sellest kõiki mesinikke, kelle mesilaspered asuvad kahe kilomeetri raadiuses. Mesinikel on kohustus anda lähikonna põllumeestele teavet oma mesila olemasolust. Kui näost näkku üksteist ei tunta, ollakse nõutud, sest andmetele, kes ümbruskonnas mesinikud või põllupidajad on, pole kodanikel ligipääsu.

Nüüd, 1. jaanuarist, on Eestis PRIA juures sisse seatud mesilate register, mis peaks põllumeestele tegema mesilate info kättesaadavamaks, ent 1. maiks oli registris vaid viiendik Eesti mesilasperedest, ja see, kuidas registrit kasutama hakatakse, on alles aruteluteema.

Antu Rohtla ja Peedo Läll pakkusid, et kiire variant oleks, kui vallavalitsuse keskkonnabüroo saaks ligipääsu PRIA re-

gistrile või andmete vahendajaks olekski PRIA, aga mõlemal puhul peaks ministerium asja korraldama.

Kõik vajaks koolitust

Antu Rohtla hinnangul ei ole põllumajandusministeeriumis mesinduslikku kompetentsi.

Samamoodi ei oska paljud veterinaararstid, kelle ülesandeks on mesilastega tegelda, mesilaste haigusi diagnoosida. Suur

On juhtunud sedagi, et mürgitamise tõttu hukkunud mesilaste pärast kohale kutsutud inspektor ei julge mesilasse minna ja väidab tarudesse vaatamata, et mesilaste surma põhjuseks on lämbumine.

Antu Rohtla

KESKKONNASAASTE

Mida teevad mürgijäägid

- Keemilised taimekaitsevahendid ehk pestitsiidid mõjuvad otseselt ja ka kaudselt, sest pärast töötlemist jäävad loodusesse mürgijäägid.
- Eesti mullaseire näitab maaülikooli professori Anne Luige andmeil 89% proovides pestitsiidide jääke.
- Kaua püsivad mürgijäägid mõjutavad nii tolmeldajate elu kui ka inimeste tervist.

Allikas: Antu Rohtla

osa neist arstidest keeldub üldse mesilasse tulemast, kuna kardavad nõelata saada.

Meeste arvates ei muutu enne midagi, kui alatähtsustatud mesindus Eestis paremad positsioonid saab. Antu Rohtla seaks peale muu igas maakonnas sisse mesindusnõuniku ametikoha.

"Põllumehed ei teadvusta tihti näiteks sedagi, et õitsvat rapsi pritsides teevad nad kõige suuremat kahju veel iseendale, sest sellisest pritsimisest pole mingit kasu," nägi Rohtla suurt koolituvajadust.

Peedo Lälli arvates parandaks süttumisi see, kui mesinikke koheldaks võrdselt teiste põllumajandustootjatega. Näiteks loomakasvataja, kelle loomad loetakse elusateks tootmisvahenditeks, saab viit sorti toetust. Mesiniku mesilased on ka elusad tootmisvahendid, aga toetusi ei ole.

Mesiniku üksikud toetusevõimalused on peidetud eri meetmetesse nii, et mesilaste pidaja ei leia neid üleski. Mesinikel on asjaga kiire, sest samal ajal kui Eestis vaid arutatakse mesindu-

se üle, muutub mesilaste endi olukord aina hullemaks.

Tegelikult on juba terve maailm mures mesilaste kadumise pärast, mis on pöördumatu.

Tolmeldajad kaovad

Näiteks Kanadas lasevad põllumehed mesinikel ekstra tarud oma põllu veerde tuua. Karde-takse, et muidu jäävad taimed tolmeldamata.

Antu Rohtla on veendunud, et terves ilmas leviv uus mesilaste haigus kollaps, mille tunnus on, et mesilaspered häbuvad ja tarud jäävad tühjaks, on kõige rohkem seotud keskkonna üldise saastatusega, mida toidab intensiivne põllumajandus.

Rohtla hinnangul oleme meiega nüüd sealmaal, et keskkonna saastatus on muutumas üha kaalukamaks mesilaste hukumise põhjuseks.

Väidet põhjendas ta isikliku kogemusega möödunud sügisest, kui märkas, kuidas noorem haue (äsjaa koorunud mesilasevagd) suri, kui hakkas sööma suvel tarusse toodud õietolmu ehk suira.

See tähendab, et taimekaitsemürgid ei mõju mesilastele ainult otseselt õitsva põllu pritsimise ajal, vaid mürgijäägid jäävad ka õietolmu. Kui mesilased juhtuvad just seda õietolmu tarusse viima, võib mürgijääkide tõttu terve pere häbuda.

VIIO AITSAM

SMÖRGÅSBORD*

ASTU LAUDA JA TÕSTA ETTE KÕIKE MIDA HING IHALDAB

Oma uuele Volvo S40 ja Volvo V50'le võid nüüd valida 70 000 krooni eest väärt lisavarustust.

Just sellist, mille järele isu on. Ja nagu Rootsi lauas kombeks – kõik on makstud.

Võta oma uuele Volvole **70 000.-** eest tasuta varustust

* rootsikeelset smörgåsbord'i teame me Eestis "rootsi lauana"

Vaata kampaaniatingimusi www.infoauto.ee. Pildid on illustratiivsed. Kampaania kehtib kuni 31. mai 2010.

INFO-AUTO
www.infoauto.ee

TALLINN Järve Pärnu mnt. 232 tel. 671 0020 infoauto@infoauto.ee
TARTU Turu 27 tel. 737 1890 tartu@infoauto.ee
PÄRNU Tallinna mnt. 89a tel. 447 2777 parnu@infoauto.ee

Vaata: www.infoauto.ee

EESTI ENERGIA: Täna arutab valitsus, kas viia firma börsile või võtta investeeringuteks laenu

Laen ei halvenda eelarve tasakaalu

Kuidas saaks Eesti Energia tagada taskukohase hinnaga elektri ja energiajulgeoleku laiemalt? Selleks vajalike investeeringute rahastamise üle on praegu arutlusel kaks varianti.

Neist üks on tagada riigipoolne rahastamine, mis praegu on tarbijale odavam, ja teine Eesti Energiast tüki müümine, mis on tarbijale praegu kallim. Oleme oma heade partneritega IRList veendunud, et investeeringuteks vajalik raha tuleb, aga millisel viisil, on puhtalt majanduslik, mitte poliitiline ega erakondlik küsimus.

Energiahiuu investeeringuteks vajaliku raha otsimise kõrval peaksime mõtlema ka sellele, milliseid investeeringuid me riigina oma elektritootjalt õigupoolest ootame.

Palju on juttu uutest põlevkivikateldest ja potentsiaalselt kümnete miljardite-ni ulatuvast riigi dotatsiooni neile, napimalt aga vähemalt sama suurtest investeringutest õlitootmisesse, mis on äriprojektina ahvatlevad, kuid elektritootmisega vaid õrnalt servapidi seotud.

Nurjunud börsidebüüt

Ausalt ja avalikult tuleb rääkida ka tuumaenergeetikast kui võimalikust alternatiivist, mis tagab tarbijatele aastakümnete pärast ehk isegi soodsama hinnaga elektri.

Vastust ootavaid küsimusi on palju ning valdkonna arengukava pakub stsenaariume, kuid mitte selgeid valikuid.

Kui esmajärjekorras on selgeks saanud, milliseid investeeringuid riik energiakompaniilt ootab, tuleb selgeks rääkida võimalused nende rahastamiseks. Esmase aktsiaemissiooni börsil on vaid üks mitmest valitsuse kaalutavast rahastamisviisist, nagu on seda ka Eesti Energia investeeringute finantseerimine riigi poolt.

Kindlasti jäävad aktsiaemissiooni puhul üles küsimused, millele praegu pole veel vastuseid. Olgu selleks siis näiteks ajastus – masu on küll läbi saamas, aga turud jätkuvalt madalseisus. Hiljutine kogemus Londoni börsilt näitas, et India energiahiuu Es-sar Energy börsidebüüt kujunes suurejooneliseks läbikuk-

TAAVI RÕIVAS

Riigikogu rahanduskomisjoni esimees, Reformierakond

kumiseks. "Viimase kahe aasta suurim emissioon ja viimase kaheksa aasta suurim läbikukkumine" – nii võiks Financial Times'i esilehel toodud sõnumi kokku võtta.

Riskikoht põlevkivis

Õeldakse, et igal rahal on hind – me ei tea, millist tootlust ootaks tulevane vähemusaktsionär, kuid võib eeldada, et see on suurem kui laenurahal. Meie riigi rahanduse seis on märkimisväärselt hea, mis tähendab väga soodsat raha hinda nii Eesti Energiale kui kogu Eestile.

Riigiettevõtte aktsiakapitali laiendamiseks võetav laen ei halvendaks ka eelarve tasakaalu ning riik suudaks oma elanikele edaspidi-gi taskukohase hinnaga elektrit pakkuda. Paljude jaoks on suur müstika, kuidas ja mil moel CO₂-teemalised arutelud Euroopas ja mujal maailmas edasi lähevad.

Paraku on põlevkivi põletamine või sellest õli tootmine üks suur riskikoht, kui juba praegu menetluses olev kliimapakett Eestile soodsamaks ei muutu. Minu teada seda läbimurret veel pole, aga loodan, et meil õnnestub selleni siiski jõuda.

Kahjuks ei oska keegi praegu hinnata ka Eesti Energia tegelikku väärtust. Aga kuidas määrata hinda ja viia ettevõtte börsile, kui ei tea, kas ettevõtte väärtus on 20 miljardit või 40 miljardit krooni?

24 miljardi krooni suurune dotatsioon Eesti Energiale uute põlevkivikatelde rajamiseks ei ole samuti veel praegu Euroopa Komisjonilt kinnitust saanud. Tõsiseid küsimusi, millele vastuseid pole, on õhus palju.

Meie riigi rahanduse seis on märkimisväärselt hea, mis tähendab väga soodsat raha hinda nii Eesti Energiale kui kogu Eestile.

Võlg on alati võõra oma

Miks tuleb Eesti energiamajandusse investeeringuid teha?

Lätil ja Leedul napib Ignalina tuumajaama sulgemise järel elektritootmisvõimsust. Eestil seda veel on, kuid kui me midagi ei tee, tuleb 2016. aastaks sulgeda vanad katlad Narva elektrijaamades ehk ligi 70% elektritootmisvõimsustest.

Vanu katlaid saab muuta küll keskkonnanõuetele vastavaks, kuid nende eluiga on siiski peagi ümber. Seetõttu on vaja uusi elektriplokke ning otsustamist ei saa energiajulgeolekuga riskimata enam edasi lükata.

Suutmatuse energeetikasse investeerida tooks kaasa sõltuvuse teiste riikide elektrist. Seda eriti juhul, kui Venemaa töepoolest rajab Kaliningradi tuumajaama.

Õlitootmise tulevik

Teine investeeringuid vajav valdkond on põlevkiviõli tootmine, mis on praegust naftahindade juures kasumlik ja väärstab meie maavara rohkem kui elektri tootmine. Et põlevkivielekter tagab meie energiajulgeolekut, ei ole kavas üleöö vaid õli tootmisele keskenduda.

Õlitootmise potentsiaal on siiski nii suur, et ka seda tasub kasutada. Eesti Energia on juba alustanud kaas-aegse õlithase rajamist, see on esimene osa kompleksist, mis suudab tulevikus toota sünteetilist naftat sama palju kui Eestis tarvitatakse vedelkütust.

Uute investeeringutega tekib vähemalt 3000 töökohta ning uued jaamad ja tehased annavad tööd 800 inimesele, lisaks säilivad töökohad kaevandustes. Eesti riigile maks-takse seoses nende kapitali-mahutustega üle 3 miljardi krooni makse ning põlevkivi lisaväärtustamine kasvatab Eesti ekspordivõimalusi.

Kümne aasta jooksul ulatuvad Eesti Energia investeeringud 67 miljardi kroonini. Mõne aasta taguse riigieelarvega samas suurusjärgus

Suutmatuse energeetikasse investeerida tooks kaasa sõltuvuse teiste riikide elektrist.

MARGUS TSAHKNA

Riigikogu rahanduskomisjoni liige, IRL

investeeringuid ei saa rahastada vaid Eesti Energia jooksevtulude või ettevõtte laenu arvel.

Seega vajab Eesti Energia täiendavat aktsiakapitali, mistõttu tegi valitsus novembris põhimõttelise otsuse aktsiakapitali suurendamiseks. Lahtiseks jäi vaid see, kas selleks kaasatakse erakapitali või pannakse ettevõttesse maksumaksja raha.

Majandusminister sai ülesandeks valmistada ette aktsiate avalik pakkumine. Selle tulemusel saaks Eesti Energia vajaliku lisakapitali Eesti ning välismaistelt investoritelt. Enamusaktsionäriks, kellest sõltuvad kõik strateegilised otsused, jääks selgi puhul endiselt riik.

Laenata pole mõistlik

On ka võimalus, et raha lisab riik ise, aga mina ei poolda seda kahel põhjusel. Esiteks ei pea ma turumajanduse pool-dajana riigi investeeringuid konkurentsile avatud valdkonnas põhjendatuks. Sellised valdkonnad on ka õli- ja elektritootmine, mistõttu enamik suuri Euroopa energiafirmasid põhineb täielikult või osaliselt erakapitalil.

Teiseks peaks riik ise raha lisamiseks laenama seitse miljardit krooni. Aga Eesti on olnud oma madala laenukoormuse üle uhke, miks peaksime siis äkki võtma suure laenu äriprojekti jaoks, mida on võimalik ja normaalne rahastada erakapitali abil?

Laenamine paneb ka riigieelarvele oma koormuse, mis viib seda veelgi tasakaalust välja. Samuti võib riik vajada oma laenuvõimet sel-listeks asjadeks, mida erakapitali abil rahastada ei saa.

Seega peavad olema väga mõjuvad põhjused, miks eirata reaalsel võimalust kaasata energeetikasse erakapitali ning eelistada sellele riigi poolt võlgu võetavat raha. Võlg tuleb ka tagasi maksta, aga praegu on meie riigieelarve teist aastat defitsiidis. Üle ei jää midagi, vaid tuleb hoopis puudu – selles olukorras laenamine ei pruugi olla mõistlik.

Jahindus on huku lävel

Enam kui üheksa tuhande aastane Eesti jahitraditsioon seisab silmitsi oma võimaliku lõpuga – metsa ja ulukeid küll jagub, ka küttide eetika on paranenud, ent probleemid peituvad hoopis mujal.

Küllap me kõik soovime, et ka meie järeltulijad saaksid elada riigis, mille metsades leidub nii linde kui loomi. Kõik muud huvid peavad olema sellega mõistlikus kooskõlas. Koostöö tasakaalustav osapool peab avaliku huvi vastutuse kandjana olema riik.

Ometigi näib, et uue, praegu ettevalmistamisel oleva jahiseaduse mõju ei ole analüüsitud ega sellele järgnevat loodusliku tasakaalu säilimist hinnatud.

Seadus tootab kaasa tuua kaks pealtnäha tehnilist muudatust. Neist üks tõstaks jahimaade renti 11 korda, teine annaks ka hektarisuuruse maatüki omanikule võimaluse jahti korraldada.

Täielik hävitamine

Esimene muudatus seaks jahinduse luksuskapade sekka, mida suur osa jahimehi endale lubada ei saa. Kui neist paljud küttimisest loobuvad, kes siis ulukikahjustuste vältimisel silma peal hoiab?

Teine muudatus teeks lõpu mõistlikule seirele ja jahi kooskõlastatusele, mis tooks omakorda mitu rasket tagajärge. Pole teada, kas neid saab hiljem parandada või lõpeb jahitraditsioon koos loomade arvu mõistliku reguleerimisega täiesti.

Kellele on kõnealused muudatused kasulikud? Esiteks riigile, kelle jahindustulu peaks

HEGNE LUMP
jahimees, Eesti
Jahimeeste Seltsi
tegevjuht

tõusma samuti umbes 11 korda. Teiseks maaomanikule, kes saab õigused, mida tal varem ei olnud. Nimelt paistab jahiseaduse eelnõu juba ette arvestavat, et maaomanik on samuti jahimees. Aga enamasti ta seda ei ole.

Nii seatakse esiplaanile jahinduse mõttes passiivse maaomaniku erahuvid ning taas kerkib mõte, et riik ei peaks jahimaade rendi eest sentigi küsima. Puhas looduskeskkond ja mõistlik meelelahutus peaksid olema ainsad dividendid, mida jahindus riigile ja kütile pakub.

Praegu on jahindus korraldatud eelkõige avalikust huvist lähtudes, jättes maaomaniku õiguse piiramata. Jahiseaduse eelnõu kaitseb maaomanike erahuvi, mis oleks justkui samuti hea.

Paraku teeb ta seda avaliku huvi arvelt, mis on lubamatu. Sest avalikku huvi teenib loomade arvu mõistlik reguleerimine või püüdlused selles suunas.

Maaomanik püüab kahjureid aga täielikult hävitada – olgu kahjuriks siis kooreürask metsanoorendikus, kartulimardikas põllul või hoopis ablas kits.

Menetluses olev eelnõu annab võimaluse korraldada jahti, kuni metsad-põllud on vabenenud vähemalt aplast kitsest ja teistest sõralistest, kes kitsega oma menüüd jagavad.

Nii seisamegi jahiseaduse taga lasuva hukatusliku sisuga silmitsi. Edasi on kolm võimalust. Esiteks saab seadusandja seaduse sisu selle arukalt sõnas- tatud eesmärgiga kooskõlla viia.

See on pikk protsess ning nõuab paljude nõuannetega arvestamist ja analüüse.

Võib ka teisiti ehk seaduse eesmärk sõnastatakse lähtuvalt sisust. Siis tuleks lähema viie aasta jooksul likvideerida meie metsadest enamik selgroogseid imetajaid koos inimeste jahihobiga.

Kolmas võimalus oleks asjade senine kulg. Kuigi vastuolu seaduse eesmärgi ja sisu vahel püsib, jõustub see tasahilju nagu paljud seadused varemgi.

Suurest hõrdekoeffitsiendist hoolimata asub seadus midagi reguleerima, kuni sellest tõusev kahju sunnib taas uut seadust looma. Ilmselt on siis aga vaja juba ka loomastikku taastada.

Jahindusala seadusloome läheb korda ka teistele peale 16 000 jahimehe, sest neil on ka pered ja lähedased, naabrid ja sõbrad. Lisaks puudutab seadus tõsiseid loodusesõpru – huvilisi on ühtekokku umbes 100 000.

Salakütte tuleb juurde

Praeguse jahindusvaldkonna rahalist mahtu arvestades tähendab riigi jahimaa maksustamise eelnõus kavandatud määr olukorda, kus enamik jahimaa kasutajatest ehk jahimeeste seltsidest ei suuda enam renti maksta.

Maaomanik püüab kahjureid aga täielikult hävitada – olgu kahjuriks siis kooreürask metsanoorendikus, kartulimardikas põllul või hoopis ablas kits.

Ebaõiglus valdade suhtes

Riigikontrolli analüüs valdade tuludest ja kuludest on tendentslik, näidates kohalikke omavalitsusi ebaõiglaselt negatiivses valguses.

Teatavasti vähendas keskvalitsus mullu kohalikele omavalitsustele tehtavaid eraldisi märkatavalt.

Riigikontrolli käsitluses “Valdade ja linnade tuludes ja kuludes ning finantsseisus 2009. aastal toimunud muutuste analüüs”, millest kirjutas pikalt 29. aprilli Maaleht, leitakse, et taoline tegevus oli riigi huvides väga õige ja põhjendatud.

Täiendavad otsused suurendasid kulusid

Tegelikult polnud kohalike eelarvete tulu, üksikisiku tulumaksust laekuva osa ega kohalike eelarvete tasandusfondi vähen- damist tarvis, sest riigieelarve defitsiit jäi piirmäärast rohkem kui 1,5 miljardit krooni väikse-

JÜRI LANDBERG

Eesti Maaoma-
valitsuste Liidu
esimees

maks. Vähenesid kohalike eelarvete tulud ja laekumised nii tulumaksust, maamaksust kui resursitasudest.

Samuti vähendas keskvalitsus ka teisi eraldisi, näiteks teehoiuks mõeldud summa kahanes peaaegu 75%. Kõik see kokku on maa- piirkondade elu- ja ettevõtlus- keskkonda halvendanud.

Riigikontrolli väitel on omavalitsused kulude vähendamise otsuse ja selle elluviimisega vii- vitanud, mis on seadnud omavalitsused raskete valikute ette.

Kahjuks ei võeta analüüsis arvesse, et lähtudes keskvalit- suse tunamullusest optimistlik- kust majandusproгноosis, olid omavalitsused oma eelarved vastu võtnud ja juba varem pla- neeritud investeeringuid teosta- ma hakanud. Nendest kokkule-

petest loobumine oleks võinud kaasa tuua nii eurorahade kasutamata jätmise kui ka lepin- gu taganemisest tingitud leppe- trahvid.

Lisaks üldise majanduslangu- se põhjustatud tõsistele tagajär- gedele hakkasid eelmisel aastal kehtima ka täiendavad, kulusid suurendavad riiklikud otsused, näiteks käibemaksu ja aktsiiside tõusud, haiguspäevatasu muutu- mine tööandjate kohustuseks.

Negatiivne suhtumine ei näita kadumise märki

Kõigi nende otsustega leeven- dati küll riigi finantsseisu, kuid omavalitsuste olukord muutus seeläbi raskemaks.

Kulude vähendamise analüü- sis rõhutatakse kohalike omava- litsuste töötajate töötasu liiga väikest vähendamist.

Leian, et tegelikult vähen- dasid kohalikud omavalitsus- ed juhtkonna ning poliitiliste üksuste töötajate palkasid roh- kem, kui keskvalitsus seda riigi- asutustes tegi.

Erandiks on need vähesed, kes suudavad rendisumma ta- suda kahjude kompenseerimise kaudu või finantsriskide maan- damiseks oma jahimaad uluki- test puhastades. Aga osa meie 100 000 töötust on jahimehed. Kui seaduslik küttimine käib üle jõu, toob see kindlasti kaasa sa- laküttimise.

Kõike eelnimetatud arves- tades poleks riigi jahindustulu 11kordset tõusu võimalik saavu- tada. Salaküttide madalat profii- li hoived seltskond saab aga tub- li täienduse.

Esitatud eelnõu ellurakenda- mine kutsub kogu meie loodus- keskkonnas suure tõenäosusega esile nii põhjalikud muutused, et enne sellele hinnangu andmise üritamist on vaja vähemalt kesk- konnamõjude hindamist.

Eesti jahimehed on tekki- va olukorra pärast mures. Meie rikkuste ohverdamine ainuüksi majanduslikke kaalutlusi silmas pidades on väga vale – olgu sel- leks rikkuseks kas või võimalus kordki metsatuka tagant väikest kitsekest imetleda.

Ka ulukil on õigus elada ja süüa. Igal põlvkonnal peab ole- ma midagi järeltulevatele põlve- dele jätmiseks ning meie roheli- ne Eesti koos arvukate ulukitega on selleks piisavalt väärtuslik.

Metsade, soode, luhtade, voorte, randade ja rabade liigi- rikkus on meie ühine vara, mit- te jahimehe hasardiks või maa- omaniku enesetundeks loodud erihüvang.

Meie riigi senine jahikorral- dus on olnud tasakaalus ning üksikud ulukikahjustuste ega jahipidamisõigusega seotud probleemid pole seda rikkunud. Erandite põhjal üldistuste tege- mine ei ole küll kuigi tark tegu, aga seda pole ka toimiva korral- duse üleöö muutmine.

Riigikontroll toob oma ana- lüüsis muu hulgas välja sellegi, et kõige enam on vähendatud kulusid teehoiule, lasteadeade- le, kultuuri- ja spordiasutustele. Samas tõdetakse järgmises löi- gus, et nende valdkondade ku- lude kahanemist on mõjutanud riigi vastavate eraldiste vähene- mine.

Sellega võib osaliselt nõustu- da, aga tuleb täpsustada, et te- gelikult on kulusid selles vald- konnas vähendatud just nende- samade riigipoolsete eraldiste vähenemise tõttu.

Kõnealune analüüs ei too väl- ja põhjuseid, miks on riigis sel- lised muutused aset leidnud. Esitatud hinnangud ei ole ob- jektiivsed ja näitavad kohalike omavalitsusjuhtide tegevust ne- gatiivses valguses, häälestades sel kombel avalikkust omavalit- suste vastu.

Eesti Maaomavalitsuste Liidu juhatusele teeb muret, et riigior- ganite loodud negatiivne foon järgmise aasta eelarveläbirääki- miste ajal ei ole ühekordne, vaid tegu on jätkuva suunaga.

SÜGAV MÕTE

MARJU LAURISTIN: “Rahvaliidu kui organisatsiooni poliitiline kultuur meenutas sovetlikku asjaajamist ühise jahiretke, sauna- peo ja õllepudeli abil.”

Postimees, 11. mai 2010

KOLUMN

PEETER KALDRE

Teater Moskv

Lääne ajakirjanduse reageeringutest 9. mai pidustustele Mosk- vas kumas läbi üks märksõna – heldimus. BBC kommentaato- ril tulid lausa pisarad silma, kui ta juhtis tähelepanu, et esi- mest korda marssisid Punasel väljakul NATO riikide sõdurid.

Tõepoolest – nagu teatrilaval sammus üle Kremli esise mu- nakivisillutise käputäis paraadvormis sõdureid Suurbritan- niast, USAst, Prantsusmaalt ja Poolast. Minule meenutas see 1930. aastaid, mil Stalini kutsel külastasid Nõukogude Liitu naiivsed Lääne intelligendid, keda lummati *pakazuha*’ga Nõu- kogude helgest olevikust ja tulevikust.

Õõvastav genotsiid Kaukaasias tänapäeva moodi

Väheste natolaste kõrval torkas silma hoopis Venemaa hiiglas- lik sõjalise jõu demonstratsioon – suurim, mida pärast N Liidu lagunemist Punasel väljakul nähtud. Ligi 11 000 sõdurit, tan- kid, lennukid ja uusimad tuumaraketid Topol-M. Liitsa vene- lase jaoks pidi olema üheselt selge – vaadake kui võimas on Venemaa ja kui muigamapanev too paljukardetud NATO!

Juhtusin 9. mail vaatama Vene dokumentalisti Andrei Nekrassovi filmi “Vene õppetunnid”, mis räägib 2008. aasta Vene–Gruusia sõja tagamaadest, laiemalt aga genotsiidist, mida Venemaa on pärast N Liidu lagunemist Kaukaasias läbi viinud. Ausalt öeldes ei mäletagi, et oleksin viimasel ajal nii võika ma- terjaliga kokku puutunud.

Kui siiani võis arvata, et viimase paarikümne aasta jooksul on suurimaid jubedusi korda saadetud Balkanil, siis “Vene õp- petund” tõestab faktidele tu- ginedes, et Lõuna- ja Põhja- Osseetias, Abhaasias, Gruu- sias ja Tšetšeenias on tehtud vähemalt samaväärseid hir- mutegusid. Vahe on vaid sel- les, et Balkani sõjakurjategi- jad on enamikus Haagi koh- tu ette tiritud, Vene kõrilõika- jate ninamehed on aga “kan- gelsed”.

Gruusia ründamise ja Lõu- na-Osseetia tapatalgute ajal vähem kui kaks aastat tagasi olid Venemaa tüüri juures samad mehed kes praegu – Dmitri Medvedev ja Vladimir Putin. Just nemad võõrustasid 9. mail Moskvast välismaa riigijuhte. Rahu on habras ja sõjad ei puh- ke iseenesest, lausus Medvedev pidukõnes pateetiliselt. Krem- li peremees jättis muidugi targu mainimata, et Moskva osa- val suunamisel pole Kaukaasias rahu olnudki ning Gruusia sõ- jale eelnes tõepoolest pikk Venemaa-poolne ettevalmistuspe- rioid.

Aeg lõpetada minevikuvaidlused ja rääkida olevikust

Kui Medvedev kuulutab, et Teine maailmasõda tegi vene rah- va tugevaks, tahaks kohe küsida: miks siis tugev rahvas en- dast nõrgematele üha uuesti kallale tungib? Euroopas ei ole ühtegi riiki peale Venemaa, kelle eri osades käiks pidev sõda või terror. Kas sõjakannatused on ainult siis kannatused, kui need puudutavad suuri riike ja rahvaid? Kas sajad tuhanded grusiinidest sõjapõgenikud, mõrvatud ja nende omaksed on vähem väärt kui Teises maailmasõjas hukkunud?

Ehk on tõesti aeg lõpetada vaidlused selle üle, kes olid il- masõja võitjad ja kaotajad, süüdlased ja ohvrid. Keskenduda võiks tänapäevale ja teha kõik selleks, et mulluste aegade- ga võrdsed kuriteod ikka ja jälle ei korduks. Sest mõnes piirkon- nas kujunenud olukord meenutab hirmuäratavalt eelmise sa- jandi 30.–40. aastaid, mil suurriikide vaikival kokkuleppel ja ükskõikse pilgu all hävitati üks väikerahvas teise järel.

Aasta Põllumehe toetaja

Valime aasta põllumehe!

Maaleht ja Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda korraldavad konkursi „Aasta põllumees 2010“.

Aasta põllumehe tiitel antakse edukale tegev põllumehele maamajanduse ja maaelu silmapaistva edendamise eest. Aasta põllumees peaks olema oma erialal kompetentne ja uuendusmeelne ning orienteeruma Euroopa Liidu ühises põllumajanduspoliitikas.

„Aasta põllumeest 2010“ peaksid iseloomustama järgmised näitajad:

- ▶ põllumajandustootmine on ettevõtte põhitgevus
- ▶ tootmine on uuenduslik ja keskkonnahoidlik
- ▶ jätkusuutlikuks arenguks kasutatakse sobilikku tehnoloogiat
- ▶ toodang on ELi ühisturul konkurentsivõimeline
- ▶ maaelu tunnustatud edendaja ja ühistegevuses osaleja

Kandidaate saavad esitada liidud, ühingud, seltsid ja omavalitsused. Konkursile võib esitada ka eelmiste aastate kandidaate.

Kandidaatide esitamise viimane tähtaeg on 20. mai.

Ettepanekud palume saata Maalehe toimetusse märkusõnaga „Aasta põllumees“, millele lisada kandidaadi ankeet (ankeedi saab Maalehe või Põllumajandus-Kaubanduskoja Interneti-küljelt). Kandidaate tutvustame Maalehe veergudel, lõpliku valiku teeb žürii sügisel.

www.maaleht.ee, www.epkk.ee

Maaleht

TÜRI LILLELAAT

21.–23. mai 2010

TÜRI AIANDUSE JA MESINDUSE SELTS

- Reede, 21. mai**
LAAT AVATUD KELL 9.00–19.00
Kell 10.00 avatakse linnavõimlas käsitöönäitus
Kell 12.00 Lillelaada avamine
Kell 13.00 Puukoolide tutvustused
Kell 14.15 Kuma Raadio saade „Nädal Riigikogus“ otse-eetris pealaval
Kell 16.00 Wessex Morris Men Inglismaalt
Kell 16.30 Estradihitte esitab ansambel Mio Trio
Kell 17.00 ansambel Lehmakommission
Kell 21.00–01.00 Kevadjubi Veskisillal koos ansambliga Lehmakommission.
- Laupäev, 22. mai**
LAAT AVATUD KELL 8.00–19.00
Linnavõimlas avatud käsitöönäitus kell 8.00 – 19.00
Kell 11.30–12.00 annab pealaval aiandusnõu meisteraednik Arnold Hannust
Kell 12.30–13.30 avatud nõuandetuba, aiandusnõu annab Arnold Hannust
Kell 12.30 ansambel Elumees
Kell 13.30 Türi Kultuurimaja ja sõbrad Inglismaalt ning Norrast
Kell 15.00–15.30 Puukoolide tutvustused
Kell 15.30 Laadateater
Kell 16.30 Puukoolide tutvustused
Kell 17.00 Erich Krieger
Kell 21.00 Lillelaada rahvuslik simman Imavere Kõrtsis
- Pühapäev, 23. mai**
LAAT AVATUD KELL 8.00–15.00
Linnavõimlas avatud käsitöönäitus kell 8.00 – 15.00
Kell 11.00 Koolide esitus
Kell 12.00 Puhkpillikontsert
Kell 12.30 Türi Muusikakooli big band
Kell 13.00 Tantsushow Türi Talendijahi konkursi võitjatelt
Kell 14.00 Ansambel Def Räädu + J.O.C., STUPID F & MR.PRESIDENT
Kell 15.00 Lillelaada lõpetamine

www.lillelaat.tyri.ee

Pilet laadale 21. mail 25 kr, 22. mail 30 kr, 23. mail 20 kr. Pääse kolmeks päevaks 50 kr. Alla 12-aastastele lastele on sissepääs TASUTA. Grupikülastuseks on võimalik pääsmed ette tellida Türi Aianduse ja Mesinduse Seltsist tel +372 387 9734

LUIGE LAAT: Tähistati Eestis piimaveiste aretamise 125. aastapäeva, hinnati lehmade ilu ning rabati köögiviljataimi ja istikuid

Ilusaim mustakirju lehm elab Läänemaa farmis

Inglasest kohtuniku Ken Proctori juhtimisel valiti eelmisel neljapäeval Luige laadal viss 2010 tiitlikandjaks OÜ Nigula Piim noor lehm Kaili.

“Võitja oli mulle suur üllatus, sest Läänemaal on piimakarjaskasvatuse küllalt väike osa,” räägib Eesti Töuloomakasvatajate Ühistu juhatase esimees Tanel Bulitko.

Samas kinnitab ta, et tegu on tõepoolest väga kauni ja rahuliku lehmaga, kes vissitiitli igati ära teeninud. “Nigula Piima tiitlivoit näitab, et rahvusvaheline kohtunik valis sõltumatult tõepoolest lehma, mitte firma järgi, kuna talle on meie paremad aretuskarjad tundmatud.”

Varem on OÜ Nigula Piim Läänemaalt Taebla vallast ainult korra eesti holsteini tõugu kaunima lehma valimisel osalenud.

“Kaili lihtsalt ongi meie kõige ilusam lehm ja lüpsab päevas 35 liitrit piima,” kiidab autasusid vastu võttes Nigula Piima loomakasvatust juht Tiina Roosalu. Tema sõnul ei valmistunud nad Kailit erilistelt võistluseks ette, lasksid tal lihtsalt enne paar päeva vabalt väljas jalutada, raseerisid ja pesid looma korralikult puhtaks.

Vissivõit läks Maagi tütarfirmale

Vissivõit läks AS Maag Grupi tütarfirma OÜ Nigula Piima Leediküla farmi, kus Kailit peetakse külmaudas. Seal on praegu 909 looma, lisaks lüpsilehmadele ka noorloomad ja vasikad.

Vissi tiitel läks inglasest kohtuniku Ken Proctori sõnul väga

hea udaraga lehmale, kel udara suurus on kerega proportsioonis.

Emeriitprofessor Olev Saveli selgitab, et Nigula Piima praegune kari on kasvanud kunagise Haapsalu Sõpruse majandi baasil ja et Sõpruses olid juba omal ajal väga head lehmad. “Oletasin, et inglise kohtunik eelistab pigem peene luustikuga, mitte massiivseid lehmi. Aga finaali jõudsid siiski väga korralikud tugevad lehmad,” lisab Saveli.

Viss 2010 sai Luige laadal kaela lillepärja ja kingiks 12 000 krooni eest parimate pullide spermat. Reservimissi tiitli sai Kehtna mõisa OÜ lehm Oosu.

Ken Proctor, kes ise peab Inglismaal piimafarmi 400 lehmaga, kinnitab, et Eesti holsteini tõuaretus on õigel teel ja eeskujuks teistele Euroopa riikidele.

“Eesti holsteini lehmadest on mulle jäänud väga hea mulje: lehmad on hästi tugevad, vastupidavad ja hea kehaehitusega. See on just see lehm, mida Euroopas praegu vajatakse,” räägib Proctor. Tema sõnul on tähtis nii see, et lehmad annavad palju piima, kui seegi, et nad on rahulikud ja õnnelikud. Ta ütleb, et praegu on kogu Euroopa seadnud eesmärgiks lehma tervise, et nad võimalikult kauem karjas püsiksid ja piima annaksid.

Tanel Bulitko selgitab, et ehkki vissivõistlusel valitakse lehma välimuse, mitte piima

Kaili lihtsalt ongi meie kõige ilusam lehm ja lüpsab päevas 35 liitrit piima.

Tiina Roosalu

Tänavust vissivõistluse võitjat Kailit esitleb Andres Must OÜ Nigula Piimast Taebla vallast Läänemaal.

roopa seadnud eesmärgiks lehma tervise, et nad võimalikult kauem karjas püsiksid ja piima annaksid.

Tanel Bulitko selgitab, et ehkki vissivõistlusel valitakse lehma välimuse, mitte piima

maanni järgi, on võit siiski tähtis. Võitjakarja loomi tatakse ja tema aretusmaterjal hakkab olema hoopis teise hinnaga.

Üle saja aasta tõuaretust

Eelmistel aastatel on peavõidud noppinud Tartu Agro ja osalt ka tänu sellele hinnatakse Tartu Agro karja Eestimaa väga kõrgelt.

“Tänavu täitub 125 aastat veiste tõuraamatupidamist Ees-

tis,” lisab Bulitko. “Eestis on piimaveiste aretus tehtud 125 aastat, nii et meie tõuaretus on väga pika ajalooaga. Täna Eesti holsteini tõuga võime jääda täiesti rahule.”

Kauneima holsteini valimisel osales tänavu 87 looma 23 ettevõtet ja talust. Kohal oli meie piimanduse eliit oma parimate lehmadega. Esmapöeginud lehmade klassis võistles 40 looma ja võitjaks sai Adavere Agro ASI lehm Neemo. Noorte lehmade

klassis oli 33 looma ja selle grupi võitjale OÜ Nigula Piima lehmale Kailile tuli ka vissitiitel. Täiskasvanud lehmade klassi 14 lehmast tuli võitjaks Tartu Agro ASI lehm Ilma. Esimest korda tulid oma piimaveistega võistlusele Kaiu LT OÜ ja Sikkani-Pendri talu.

Järgmine lehmade iludusvõistlus, kus selgitatakse kauneim eesti punast tõugu lehm, toimub 3. juulil Tartumaal.

SILJA LÄTTEMÄE

PILTUUDIS

Neli laadapäeva viimas ja päikeses

Maalehe esindus oli kohal nagu raudnael koos legendaarse Pobedaga. Pildil pakuvad õnneloosi Marit Oimet ja Helda Paist.

Kännasmustikas oli minev kaup – kõik tahavad aeda metsamarju.

Lastele tegid rõõmu mitmed miniloomad, keda sai ka paitada.

Luige laadal pakkus oma kaupa üle 270 müüja. Enim osteti siiski taimi nii iluks kui ka söögiks.

15. mai 11-17

6 tundi põnevust kogu perele

Gerli Padar, Reet Ausi moedemm, nimekad stilistid ja meikarid, pesushow, 3D telekate esitus, grillipidu, batuudid, lasteetendus, töötoad, miniloomaaed ja palju muud põnevat.

Lõunakeskus

Pere on kaun!

Ringtee 75, Tartu, info 731 5500, www.lounakeskus.com

BALBIINO KOOREJÄÄTIS VAHVLITOPIS

„Maitseb nii nagu vanasti!“ on parim lause, iseloomustamaks Balbiino vahvlitopsi koorjäättiseid. Koorjäättise valmistamisel on kasutatud ehtsat kodumaist koort, millele on erinevate maitsete saamiseks lisatud vanilli, mandleid, rosinaid, keedist või šokolaadi.

Seni valikus olnud vanilli ja šokolaadi maitsele on tänavu lisandunud kolm uut maitset: rosinat, mandlite ja jõhvikakeedidega vanilli-koorejäättised vahvlitopsis (125 ml / 75 g).

Balbiino vahvlitopsis koorjäättised maitsevad nii väikestele kui ka suurtele.

Õigus parimale jäättisele – Balbiino.

AVALIK KIRJALIK ENAMPAKKUMINE

MAA-AMET
Estonian Land Board

Maa-amet korraldab kooskõlas riigivaraseadusega ja keskkonnaministri 28.04.2010 määrusega nr 14 „Keskkonnaministeeriumi valitsemisel oleva kinnisvara kasutamiseks andmise ja võõrandamise kord” ning tulenevalt keskkonnaministri 05.05.2010 käskkirjaga nr 652 langetatud riigivara müügi otsustest järgmiste riigi omandis Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate

KINNISASJADE MÜÜGI AVALIKUL KIRJALIKUL ENAMPAKKUMISEL:

JRK	MAA-KOND	VALD/LINN	KÜLA/ALEV	AADRESS	KATASTRITUNNUS	PINDALA (HA)	SO*	KOGUMI NIMETUS	ALGHIND	TAGATISRAHA
1	Põlva	Mooste	Kanassaare	Metsa	47302:002:0033	2,76	(M)		99 400.–	9900.–
2	Põlva	Vastse-Kuuste	Logina	Laaneotsa	87201:001:0536	2,69	(M)		96 800.–	9600.–
3	Põlva	Kanepi	Peetrimõisa	Ruudu	28502:005:0048	2,31	(E)		92 400.–	9200.–
4	Võru	Võru linn		Tulbi 5a	91901:006:0009	0,1295	(E)		90 700.–	9000.–
5	Võru	Antsla	Taberlaane	Turbavõsa	14301:002:0077	4,8	(M)		86 400.–	8600.–
6	Võru	Võru linn		Pae 4a	91901:001:0036	0,1718	(E)		85 900.–	8500.–
7	Põlva	Kanepi	Hurmi	Löökesse	28502:002:0077	2,35	(M)		84 600.–	8400.–
8	Põlva	Mikitamäe	Järvepää	Järvela	46503:005:0673	2,26	(M)		81 400.–	8100.–
9	Põlva	Ahja	Kärsa	Liivamäe	11701:005:1148	0,1672	(M)		8400.–	800.–
10	Võru	Võru	Võlsi	Tarekesse	91804:001:0220	0,7875	(E)		78 800.–	7800.–
11	Võru	Vastseliina	Holsta	Roosasoo	87401:003:0065	3,3	(M)		75 900.–	7500.–
12	Võru	Varstu	Soolätte	Kolgata	86502:002:0010	3,07	(M)		70 600.–	7000.–
13	Põlva	Ahja	Mustakurmu	Palderjani	11701:005:0019	1,96	(M)		70 600.–	7000.–
14	Põlva	Vastse-Kuuste	Logina	Sarviku	87201:001:0003	1,9446	(M)		70 000.–	7000.–
15	Võru	Võru	Väimela	Väiso tee 4	91801:005:0068	0,2712	(E)		67 800.–	6700.–
16	Võru	Võru linn		Orase 2	91901:006:0021	0,096	(E)		67 200.–	6700.–
17	Põlva	Värskla	Perdaku	Tagalätte	93401:008:0717	1,76	(M)		63 400.–	6300.–
18	Põlva	Veriora	Sivuhavva	Männisoo	87901:001:0025	2,15	(M)		62 400.–	6200.–
19	Põlva	Vastse-Kuuste	Koorvere	Tõnnokese	87202:001:0100	2,07	(M)		60 000.–	6000.–
20	Põlva	Kanepi	Hurmi	Metsariba	28502:002:0078	1,4641	(M)		52 700.–	5200.–
21	Põlva	Põlva	Mammaste	Madala	61901:001:0237	0,5253	(E)		52 500.–	5200.–
22	Põlva	Põlva	Mammaste	Roosimaa	61901:001:0238	0,4822	(M)		48 200.–	4800.–
23	Põlva	Räpina	Räpina	Kuuse tn 5	70501:003:0301	0,2966	(E)		47 500.–	4700.–
24	Põlva	Räpina	Räpina	Kultuurimaja 14a	70501:002:0053	0,3106	(E)		46 600.–	4600.–
25	Võru	Antsla	Rimmi	Jauga	14302:003:0065	20,96	(M)		440 200.–	44 000.–
26	Põlva	Värskla	Sesniki	Haavalombi	93401:008:0047	1,13	(M)		36 200.–	3600.–
27	Põlva	Kõlleste	Karaski	Perametsa 1	35402:003:1122	9,61	(M)		346 000.–	34 600.–
28	Põlva	Värskla	Ulitina	Ilusa	93401:008:0035	9,35	(M)		336 600.–	33 600.–
29	Põlva	Ahja	Idaste	Pedastiku	11701:002:0009	9,15	(M)		329 400.–	32 900.–
30	Põlva	Räpina	Räpina	Pärna 33a	70501:003:0053	0,1599	(E)		32 000.–	3200.–
31	Põlva	Räpina	Räpina	Pääsu 12	70501:002:0052	0,2125	(E)		31 900.–	3100.–
32	Põlva	Räpina	Räpina	Piiri 9	70501:002:0049	0,212	(E)		31 800.–	3100.–
33	Põlva	Räpina	Räpina	Piiri 11	70501:002:0051	0,2107	(E)		31 600.–	3100.–
34	Põlva	Veriora	Kullamäe	Trassi	87901:003:0038	0,84	(M)		30 200.–	3000.–
35	Valga	Helme	Karjatnurme	Orava	20301:003:1170	10,23	(M)		296 700.–	29 600.–
36	Võru	Lasva	Noodasküla	Liivamäe	38902:004:0161	14,11	(M)		296 300.–	29 600.–
37	Põlva	Ahja	Kärsa	Joovika	11701:005:0020	0,79	(M)		28 400.–	2800.–
38	Võru	Meremäe	Olehkova	Männiku	46002:003:0223	11,18	(M)		257 100.–	25 700.–
39	Võru	Varstu	Matsi	Matsi	86501:001:0007	11,1	(M)		255 300.–	25 500.–
40	Põlva	Värskla	Määsovitša	Kõivu	93401:002:0052	0,7	(M)		25 200.–	2500.–
41	Võru	Meremäe	Kiiova	Ussaia	46001:002:0029	10,67	(M)		245 400.–	24 500.–
42	Põlva	Kanepi	Hurmi	Metsakolmnurga	28502:002:0079	6,31	(M)		227 200.–	22 700.–
43	Võru	Vastseliina	Vastseliina	Pikk 10a	87403:001:0052	0,2278	(E)		22 800.–	2200.–
44	Põlva	Värskla	Määsovitša	Saare	93401:002:0053	0,63	(M)		22 700.–	2200.–
45	Põlva	Kanepi	Karste	Mähamaa	28501:001:0146	7,46	(M)		216 300.–	21 600.–
46	Põlva	Värskla	Määsovitša	Saare	93401:002:0055	5,92	(M)		213 100.–	21 300.–
47	Põlva	Värskla	Kremessova	Uiibo	93401:002:0001	5,8	(M)		208 800.–	20 800.–
48	Võru	Meremäe	Navikõ	Ojaveere	46001:001:0039	9,71	(M)		203 900.–	20 300.–
49	Põlva	Kõlleste	Palutaja	Väike-Sõõriklaste	35402:001:0017	0,0546	(M)		2700.–	200.–
50	Võru	Võru	Võlsi	Lüüsi	91804:001:0283	0,8312	(M)		199 500.–	19 900.–
51	Võru	Võru linn		Võlsi tee 13	91901:012:0017	0,1551	(E)		186 100.–	18 600.–
52	Võru	Võru	Meeliku	Keldu	91804:002:0007	7,16	(M)		164 700.–	16 400.–
53	Võru	Võru linn		Tulbi 3a	91901:006:0011	0,2177	(E)		152 400.–	15 200.–
54	Põlva	Põlva	Nooritsmetsa	Männikabi	61902:002:0299	3,95	(M)		142 200.–	14 200.–
55	Põlva	Põlva	Vanaküla	Viia Mets	61902:003:0002	3,94	(M)		141 800.–	14 100.–
56	Põlva	Värskla	Kremessova	Seino	93401:002:0003	0,39	(M)		14 000.–	1400.–
57	Põlva	Räpina	Räpina	Kalevi 1b	70501:004:0074	0,6794	(E)		135 900.–	13 500.–
58	Võru	Lasva	Saaremaa	Kunnalandu	38902:004:0159	5,8	(M)		133 400.–	13 300.–
59	Põlva	Mooste	Kanassaare	Kasemetsa	47302:002:0085	3,5416	(M)		127 500.–	12 700.–
60	Võru	Võru linn		Humala tn 9	91901:006:0004	0,1814	(E)		127 000.–	12 700.–
61	Valga	Otepää	Truuta	Audumetsa	63602:003:1100	4,81	(M)		125 100.–	12 500.–
62	Põlva	Värskla	Säpina	Kõivu	93401:007:0813	3,32	(M)		119 500.–	11 900.–
63	Võru	Võru linn		Humala 11	91901:006:0003	0,1596	(E)		111 700.–	11 100.–
64	Võru	Võru linn		Humala 13	91901:006:0002	0,1594	(E)		111 600.–	11 100.–
65	Võru	Võru linn		Tulbi 7	91901:006:0008	0,1581	(E)		110 700.–	11 000.–
66	Põlva	Värskla	Määsovitša	Kõivu	93401:002:0051	2,81	(M)		101 200.–	10 100.–
67	Valga	Otepää	Koigu	Tagametsa	63602:003:1180	3,87	(M)		100 600.–	10 000.–
68	Põlva	Mikitamäe	Toomasmäe	Ojapalu	46503:002:0023	2,78	(M)		100 100.–	10 000.–
69	Põlva	Veriora	Haavapää	Pikamäe	87901:001:0101	2,13	(S)		10 700.–	1000.–
70	Põlva	Ahja	Kosova	Lääniste	11701:002:0015	10,55	(M)	Ahja 1	522 000.–	52 200.–
	Põlva	Ahja	Kosova	Kuusiku	11701:002:0016	3,95	(M)			

Kirjalikust enampakkumisest võivad osa võtta kõik isikud, arvestades õigusaktides ettenähtud piiranguid.

Tagatisraha tasuda avalduse esitamise tähtajaks Rahandusministeeriumi arvelduskontole SEB 10220034799018 (IBAN – EE 89 1010 2200 3479 9018) või Swedbank 221013921094 (IBAN – EE 49 2200 2210 1392 1094), viitenumber 3100057031, selgituseks müügiobjekti nimetus ja katastritunnus. Tagatisraha arvestatakse võitjal ostusumma sisse, teistele osavõtjatele tagastatakse kontole, millelt ülekanne tehti. Kui võitja ei sõlmi lepingut, siis tagatisraha ei tagastata.

KIRJALIK PAKKUMINE PEAB SISALDAMA

1) avaldust (avalduse vorm kättesaadav Maa-ameti kodulehel), milles on märgitud: nõustumine enampakkumises osalemiseks ja müüdava vara ostmiseks enampakkumise teates kehtestatud tingimustel; pakkuja nimi, elu- või asukoht ning kontakttelefon; numbrite ja sõnadega kirjutatud pakkuissumma; kui tagatisraha makstakse ülekandega välisriigi pangast või sularahas panka, siis märkida pank ja arvelduskonto number, kuhu tagatisraha tagastatakse; pakkuamise tegemise kuupäev; pakkuamise esitaja allkiri;

2) tagatisraha tasumise maksekorralduse koopiat, millel on näha õiged pangarekvisiidid (makse saaja, arve number ja viitenumber);

3) isiku esindamise puhul esindaja volitusi tõendavat dokumenti (juriidilisel isikul vaid juhul, kui esindaja ei ole kantud B-kaardile).

Pakkumised esitada kirjalikult suletud ümbrikus Maa-ametisse allkirja vastu käest kätte või saata kullerpostiga 27.05.2010 hiljemalt kella 10ks aadressil Maa-amet, Akadeemia 4, 51003 Tartu.

Ümbrikule märkida: pakkuja kontaktandmed; objekti nimetus ja katastritunnus, mille kohta pakkumine esitatakse, ning hoiatusmärges „Mitte avada enne 27.05.2010 enampakkumist!”.

Kirjalike pakkumiste avamine toimub 27. mail 2010 kell 10.15 Tartus Akadeemia 4, Maa-ameti I korruse saalis. Pakkumiste avamine on avalik.

Looduskaitseaduse § 20 ülapunkt 1 ja 20 ülapunkt 2 kohaselt võib enampakkumise võitnud isik taotleda omandatava kinnisasja maksumuse tasaarvestamist temale kuuluva kaitstavat loodusobjekti sisaldava kinnisasja maksumusega. Tasaarvestamise taotlus tuleb esitada Keskkonnaministeeriumile kirjalikult viie tööpäeva jooksul enampakkumise tulemuste teatavaks tegemisest (enampakkumise protokolli kättesaamisest) arvates. Kui enampakkumise võitnud isik esitab tähtaegselt taotluse omandatava kinnisasja maksumuse tasaarvestamiseks, ei kohaldu lepingu sõlmimise ja ostuhinna tasumise üldtähtajad.

Riigivaraseaduse § 66 lõige 6 kohaselt on riigi omandisse jäetud metsamaa kõlvikut sisaldava maatulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja enampakkumisel võõrandamisel võõrandatava kinnisasjaga piirneva maatulundusmaa sihtotstarbega metsamaa kõlvikut sisaldava kinnisasja omanikul, kes osales enampakkumisel, kuid ei osutunud võitjaks, õigus omandada võõrandatav kinnisasi enampakkumisel kujunenud hinnaga, kui ta viie tööpäeva jooksul enampakkumise tulemuste teatavaks tegemisest arvates kinnitab kirjalikult, et kasutab seda õigust. Kui õigustatud isikuid on mitu, eelistatakse se võõrandatava kinnisasjaga pikemat ühist metsapiiri omava kinnisasja omanikku.

Riigivaraseaduse § 66 lõige 7 kohaselt on haritava maa või loodusliku rohumaa kõlvikut sisaldava maatulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja võõrandamisel võõrandatavat maad õiguslikul alusel kasutaval isikul, kes osales enampakkumisel, kuid ei osutunud võitjaks, õigus omandada võõrandatav kinnisasi enampakkumisel kujunenud hinnaga, kui ta viie tööpäeva jooksul enampakkumise tulemuste teatavaks tegemisest arvates kinnitab kirjalikult, et kasutab seda õigust. Kui lõikes nimetatud õigustatud isikuid on mitu, eelistatakse isikut, kellele kuuluv kasutusõigus hõlmab võõrandatavat kinnisasja suuremas ulatuses. Kui kinnisasja suhtes soovivad oma õigust samal ajal kasutada riigivaraseaduse § 66 lõikes 6 ja lõikes 7 nimetatud isik, eelistatakse viimast.

Looduskaitseaduse § 20 ülapunkt 1 lõike 6 kohaselt ei kohaldata piirneva kinnisasja omaniku celisõigust, kui riigile kuuluva kinnisasja enampakkumise võitnud kaitstavat loodusobjekti sisaldava kinnisasja omanik esitab Keskkonnaministeeriumile kirjalikult viie tööpäeva jooksul enampakkumise tulemuste teatavaks tegemisest arvates tasaarvestamise taotluse.

Notariaalne müügileping ja asjaõigusleping tuleb sõlmida ühe kuu jooksul tulemuste kinnitamisest. Hiljemalt notariaalse asjaõiguslepingu sõlmimise hetkeks peab olema kogu ostusumma laekunud müüja näidatud arvelduskontole või esitatud lepingu täitmise tagatised. Notaritasu ja riigilõivu tasub ostja. Kui enampakkumise võitnud äriühingul on tulenevalt äriseadustikust vajalik nõukogu nõusolek tehingu tegemiseks, tuleb see esitada notariaalsel müügilepingu sõlmimisel.

Täpsemat informatsiooni müüdavate kinnisasjade, enampakkumiste ja müügitingimuste kohta saab Maa-ameti kodulehelt www.maaamet.ee rubriigis „Maa müük”, kus on näidatud ka enampakkumisel osalemise näidisvorm. Lisaküsimuste korral helistada telefonidel 665 0782, 665 0749, 665 0768 ja 675 0158 (vene keeles).

* SO - sihtotstarve, (E) – elamumaa, (Ä) – ärimaa, (T) – tootmismaa, (L) – transpordimaa, (M) – maatulundusmaa, (S) – sihtotstarbete maa

Üdini linnanaine hakkas katseks kartuleid kasvatama

Aasta tagasi otsustas noor tallinlanna Kätlin Rohilaid-Aljaste harida üles 0,6 hektarit vana-ema põldu Läänemaal ja panna sinna maha viit sorti kartuleid.

“Püüdsin mõista, miks on inimeste seas levinud arusaam, et ligi kolm korda kallim talunike turukartul on parem kui poe oma,” põhjendab kaubanduses töötav naine oma põllupidamise algust.

Et asi oleks selge ja täpne ning annaks piisavalt võrdlusmaterjali, tellis Rohilaid-Aljaste Saksaamaalt viie kartulisordi puhtaid seemnekartuleid. Seemnekartuli kättesaamisel kontrollis isegi, et kotid oleksid plommitud.

“Teadupärast võib parima tulemuse saamiseks üht seemet kasutada kolm aastat.

Poest ostes on mugula täpne aastakäik teadmata, mistõttu võivad sordid olla juba segunenud,” selgitab ta. Sortideks valis populaarseimad: ‘Princessi’, ‘Arcona’, ‘Secura’, ‘Satina’ ja ‘Rosara’.

Heale kartulile piisab veest ja soolast

Läänemaal Ridala vallas Koheri külas on Kätlin Rohilaid-Aljaste vanavanavanaema talu. Praegu elavad seal tema vanaema ja vanaisa, juba eakad inimesed. Sealse kartulivõtuga lapsepõlves naise kartulikasvatuskogemus piirduski.

Maa, kus noor naine kartuleid kasvatama hakkas, oli aastaid söötis seisnud. Naabrimees kündis maa sõbrahinnaga ära, ajas vaod sisse ja pani kartulid Kätlini näpunäidete järgi maha: vaod rangelt eraldatud, igale sordile kaks vagu.

“Eks see jupikaupa panemine ajas küllarahva naerma küll,” meenutab naine, aga kuna sorti taheti korralikult kasvatada, siis teist võimalust polnud. Kokku läks mulda 125 kilogrammi

Elmisel aastal kasvatas Kätlin Rohilaid-Aljaste koos perega viit sorti kartuleid, tänava pannakse maha kaks enim meeldinud sorti – ‘Arcona’ ja ‘Satina’.

seemet ligikaudu 600m² kartulipõllule.

Sellest peale ei mindud nädalavahetusel maale enam mitte üksnes grillima, vaid ka tööle. Põld rohiit suve jooksul kaks korda korralikult üle ja selleks kulus kahel inimesel mõlemal korral kaks ja pool päeva. Selle eest tasus juuli lõpus esimene oma kartulite võtmine töö ja vaeva ära.

“Õeldakse, et heale kartulile piisab ainult veest ja soolast, ja just nii me neid esimesi oma kartuleid söimegi. Tõeliselt head olid,” meenutab hobikasvataja.

Kuna kartuleid kasvatati oma tarbeks, toimiti mahekasvatuse reeglite kohaselt ega tarvitatud ühtegi väetist ega keemilist tõrjevahendit. Õnneks kahjureid ega lehemädanikke ei tulnud.

Kartulid võeti üles talgu korras. “Pärast kartulivõttu tegime proovikeetmise ja maitsetesti,” jätkab Kätlin Rohilaid-Aljaste. Talgulised proovisid kõiki sorte

ja valisid oma lemmikud. Esiko-ha said ‘Satina’ ja ‘Arcona’. Need olid ka Kätlini pere ja tema vanaema lemmikud.

Kolm krooni on kindlasti liiga odav

Rohilaid-Aljaste rehendas välja, et kümne vao pealt tuli kokku 450 kg saaki.

Söömiseks planeeris ta oma perele ja teistele lähedastele 220 kg, arvestades, et keskmine linna-perre tarbib aastas 110–120 kilogrammi kartulit. Järgmise aasta seemneks jäi 150 kg ja 80 kg oli väikeid kartuleid, mis pidid talvel jõudma metssigade sööglauale.

Tegelikult jõudis metssigadele pisut rohkem kui plaanitud, aga üldjoontes pidas jaotus paika, teab naine praegu. Kätlin Rohilaid-Aljaste tegi ka kartulikasvatamise kiire kalkulatsiooni. Esimese katse rahalised kulutused olid 1237 krooni ja 50 senti.

Siia hulka kuulus traktoriteenus kündmiseks, kartulipane-kuks ja vagude lahti ajamiseks, mis maksis 500 krooni. Üks kilo kartuliseemet maksis 5 krooni pluss käibemaks, mis 125 kg juures teeb kokku 737 krooni ja 50 senti kulu.

Rohilaid-Aljaste meelest oleks õiglane hind 6.50–7.50 krooni kilost. “Minul tuli söögi-kartuli omahinnaks 5.62 ilma käibemaksuta. Siia pole arvestatud tööraha.

Esimene aasta ja seemneostmine ei ole ka ennast veel ära tasunud,” ütleb naine. Küll saab mõistetavaks keskmiselt kaheksakroonine kartuli kilohind tur-gudel, millega väikekasvatavad püüavad oma rasket tööd vähegi tasustada.

Järeldus on, et majandusli-kult ei ole otstarbekas ise kar-tulit kasvatada. Väikekasvatus sobib huvilistele, kellel on aega ja tahtmist veeta suved, näpud mullas.

KARTULID

Sordivõrdlus

- ‘Princess’ – hiline, kollaka sisuga, saagikas, mugul paraja suu-rusega, kergesti kooritav, maitse keskmine, ei lagune, säilib hästi, sobib salatikartuliks.
- ‘Rosara’ – keskvarane, ilus, dekoratiivne, sileda koorega, ker-gesti kooritav, viljaliha valkjam, maitse keskmine, säilib hästi, ei lagune, hea kasutada salatikartuliks, sobib ka lauakartuliks.
- ‘Secura’ – hiline, kollase värvusega, mis säilib ka pärast keet-mist, keskmise saagi ja maitsega, sobib lauakartuliks, üks parima säilivusega kartulisorte.
- ‘Arcona’ – keskvarane, suur, kollane, mure, väga maitsev, ideaalne lauakartul.
- ‘Satina’ – hiline, suur, mugulate sisu kollane, koor keskmise paksusega, mure, väga maitsev, väga hea lauakartul ja üks pari-maid kartulisorte, millest valmistada kartulipüreed.

Allikas: Kätlin Rohilaid-Aljaste

Eksperimendi tulemusena kogesid Kätlin ja tema pere, et kartulikasvatusega saab hakka-ma küll. Ja et omakasvatatud mahekartul on parem kui üks-kõik milline poe oma. “Sel suvel

jätkame kartulikasvatust,” ütleb naine kindlalt. “Aga nüüd pane-me maha vaid kaks lemmikut – ‘Arcona’ ja ‘Satina’.”

LII SAMMLER

Paberlehtedega seotud müüdid ja tegelikkus

Müüt 2

Noored on ainult internetis või vaatavad telekat ega loe enam ajalehti.

Tegelikkus: 84% 15–19aastastest ja 91% üle 60aastastest loevad ajalehti. Televiisori ees veedavad 60aastased ja vanemad kaks korda rohkem aega kui noored (TNS Emor, telemõõdik 2009, IV kvartal).

Eesti Ajalehtede Liit

PILK TURULE

Võru taluturg rohetab köögivilja- ja ilutaimedest

Turg näitab kevadist nägu. Tavaliste toidu- kaupade kõrval on koha sisse võtnud istutus- materjal.

Võru taluturg on kui roheline oas keset kivimajade kõrbe. Enamiku lettidest on vallutanud taimemüüjad. Osta võib kolm krooni maksvaid lillkapsa-, spargelkapsa-, kapsa- ja lehtsalatitaimi, kümnekrooniseid tomatitaimi, kolmes lehes kõrvitsa- ja kabatsokitaimi ning muidugi sadat sorti peenra- ja amplililli.

Sõstar ja tikker kasvavad kõrge varre otsas

Kohal on neli-viis puukooli viljapuude ja marjapõõsaste istikutega ning ilutaimede-põõsaste müüjad. Õunapuustik maksab tänavu 190 krooni.

Võrus tegutsev OÜ Roheline Aed pakub punase ja musta sõstra istikuid, vaarikataimi ning kõrgel pookealusel marjapõõsaid. Aednik Katy Pähn ütleb, et kõrge varre otsas kasvavad sõstra- või tikripõõsaid ostetakse meelsasti.

“Linnaaias on selline kõrgel kasvav marjapõõsas praktiline, sest kogu põõsaalune on vaba näiteks lillede või muude taimede jaoks. Pealegi toob pika varre

otsas trooniv põõsapuhm aeda vormilist elevust,” kiidab Pähn.

Kartul läheb turul alati kaubaks. Praegu eriti seemnekartul. Kohal on üks suuremaid kartulimüüjaid – Kannumõisa talu peremees Mait Hein Kanepist, kes pani tänavu kartuli maha 35 hektarile.

“Olgu ilmad kui tahes halvad ja tööd otsutult, mai alguses peab kartul mullas olema,” selgitab Kannumõisa peremees. “Edasine sõltub juba kasvuaajast. Saagita pole ma kunagi jäänud. Panen maha eri sorte, mõni annab ühel aastal rohkem saaki, teine teisel. Otsjad on teadlikud, valivad kartuli sordi ja maitse järgi. Püüan neile ikka midagi uut pakkuda. Praegu tundub kõige populaarsem kartulisort olevat ‘Laura’.”

Mait räägib, et kartulikasvatus tasub ära juba 10 hektari puhul. Kuigi meest näeb Võru turul sagedasti, on tal ka teisi kohti, kus kartulit müüa. Head tulu annab kauplus Pärnu kesklinnas ja lisaks varustab ta Pärnumaa koole.

Katsa krooni iist saa kümnmõ noorõ tsirgu munna

Toidukaupadest võib turult osta kartulit, porgandit, kaalikat, kõrvitsat, õuna. Kõikide köögiviljade hind on peaaegu ühesugune – 4–6 krooni kilo eest.

Musta rõika eest küsitakse 15 krooni kilo. Kuremarjad maksavad samuti 15 ja mesi 90 krooni kilo. Pakutakse hapukurki, mille hind on 4 krooni 100 grammi eest. Ühel Haanja mehel on h pendatud kasemahla, mille liitri eest tahab paar krooni. Kaubal on minekut.

Paar perenaist kaupleb munamüüja juures, ja kui too lõpuks leebub, siis kuulutab, et annab “katsa krooni iist kümnmõ noorõ tsirgu munna” ehk siis kaheksa krooni eest kümme noore kana muna.

Piimatoodetega hiilgab Võru taluturul alati Nopri Talumeie. Magusate ja soolaste kremeide ning rammusa piima, sõira ja kohupiima kõrval on väga hea minek hapukoorel, mis oma mahedusega annab silmad ette poes müüdavale võikalt hapule koorele ja on salatifännide lemmik.

Perenaised kutsuvad Nopri hapukoort leebeks kooreks. Nopri sõir on alati parim, nüüd ei pea võrulased enam Apest sõira ostmas käima.

Esimese tänavuse saagina võib Võru taluturult osta talisibula rohelisi pealseid ja murulauku. Väikese kimbu eest küsitakse kolm krooni.

IVI KAARNA

HINNAVÕRDUS

Toiduainete enam levinud hinnad (kr/kg) turgudel 11. mail

	Kesk	Nõmme	Tartu	Pärnu	Jõhvi	Haapsalu	Viljandi	Valga	Muutus
2,5% piim kiles	8.60	8.50	7.50	8.00	8.40	–	7.00	8.90	5.6%
Või (väikepakk)	97.00	98.00	97.00	100.00	99.00	96.50	90.00	90.00	–0.6%
Seakarbonaad	68.00	65.00	60.00	68.00	58.00	76.00	70.00	68.00	2.1%
Searibi	46.00	57.00	46.00	58.00	52.00	57.00	55.00	52.00	0.7%
Kondiga veiseliha	44.00	57.00	72.00	52.00	65.00	–	52.00	57.00	–2.7%
Lambaliha	100.00	110.00	120.00	95.00	105.00	–	–	–	3.4%
Broiler (Eesti)	30.00	43.00	40.00	35.00	–	37.00	39.00	–	–0.9%
Kanamuna L (tk)	1.80	1.75	1.70	1.70	1.65	–	2.00	1.70	–0.4%
Peakapsas	6.00	8.00	6.00	3.00	–	8.00	5.00	5.00	–2.4%
Porgand	10.00	15.00	5.00	5.00	9.00	8.00	8.00	6.00	–4.3%
Peet	10.00	10.00	6.00	6.00	7.00	6.00	8.00	6.00	–13.2%
Kaalikas	12.00	12.00	8.00	10.00	10.00	8.00	8.00	8.00	–5.0%
Mugulsibul	15.00	15.00	15.00	10.00	15.00	10.00	15.00	10.00	–4.5%
Värske kurk (Eesti)	35.00	30.00	25.00	25.00	49.00	34.00	35.00	–	4.7%
Lühike kurk (Eesti)	45.00	50.00	50.00	40.00	–	–	–	–	–11.9%
Värske kurk (import)	35.00	35.00	25.00	–	35.00	26.00	–	–	16.8%
Lühike kurk (import)	35.00	35.00	40.00	30.00	–	–	–	–	–7.9%
Tomat (import)	30.00	40.00	30.00	35.00	35.00	33.00	28.00	25.00	–4.8%
Õun (import)	9.00	12.00	10.00	12.00	12.00	10.00	–	7.00	–7.7%
Hapukapsas	26.00	20.00	20.00	10.00	18.00	13.00	15.00	15.00	8.7%
Hapukurk	60.00	40.00	40.00	60.00	40.00	35.00	35.00	35.00	4.5%
Jõhvikas	90.00	70.00	50.00	–	60.00	50.00	80.00	–	16.7%
Värske räim	25.00	18.00	18.00	14.00	14.00	18.00	18.00	18.00	0.0%
Mesi	100.00	100.00	100.00	90.00	100.00	100.00	100.00	100.00	0.6%
Kartul	4.00	7.00	4.00	5.00	6.00	5.00	5.00	3.00	2.6%

Veerg “muutus”: enam levinud keskmise hinna muutumine (%), võrreldes eelmise nädalaga.

© ML/Eesti Konjunktuuriinstituut 11.05.2010

SVEN ARBET

KARTULI keskmine kilohind sel nädalal on 4.88 krooni ja kartulimüüjaid turgudel rohkesti.

Kõrgeima hinnaga on kartul müügil Tallinnas Nõmme turul – 7 kr/kg ning soodsaima hinnaga Valga turul – 3 kr/kg. Tallinna kauplustes on odavaima lahtise pesemata kartuli hind 3.20–3.50 kr/kg.

Firma Pronar edasimüüja
Eestis: OÜ ALVORO

TALLINN, Pärnu mnt 386,
tel 504 6286, 5560 3066

ADAVERE, Tallinna mnt 1b,
tel 5552 4066, 776 9123

www.traktor.ee

PRONAR
www.pronar.pl

Uus heina- ja silotehnika!

POOLA FIRMA PRONAR ALUSTAS KA HEINA- JA SILOTEHNIKA TOOTMIST. VALIKUS ON NIIDUKID, KAARUTAJAD, VAALUTID JNE. ENDISELT ON PAKKUDA LAIAS VALIKUS TRAKTORI JÄRELHAAGISEID.

STIHL®
Nr. 1 maailmas

VIKING®

Selle paariga on kindel VÕIT!

Terveks suveks ja jalgpalli MM-ks muru ilusaks!

Mootorsaag MS 170-D

Mootori töömaht 30,1cm³, võimsus 1,2kW,
2-takt. bens. mootor, kaal 4,2kg,
juhtplaat 30cm,
kett 1,3mm 3/8PM
Tavahind 3595.-

KAMPAANIAHIND
2695.-

Trimmer FS 40

Mootori töömaht 27,2cm³,
võimsus 0,7kW,
2-takt. bens. mootor,
kaal 4,4kg,
AutCut 5-2C trimmipea,
ümärkäepide.
Tavahind 3495.-

KAMPAANIAHIND
2995.-

Võsalõikaja FS90

Mootori töömaht 28,4cm³,
võimsus 0,95kW, uudne 4-MIX
4-takt. bens.mootor, kaal 5,8kg,
kolme lõiketeraga 250mm niitmispinda,
mugavad traksid.
Tavahind 8495.-

KAMPAANIAHIND
6995.-

Muruniiduk MB 3 RX

Niidulaius 48cm,
450 seeria 4hj B&S mootor,
lõikekõrgus 25-80mm, kaal 28kg,
multsimine, väljavise,
optimaalne niitmispind kuni 1500m²
Tavahind 6990.-

KAMPAANIAHIND
5990.-

Muruniiduk MB 248

Niidulaius 46cm,
450 seeria 4hj B&S mootor,
lõikekõrgus 25-70mm, koguja 45l,
kaal 28kg, väljavise, kogumine,
multsimine, optimaalne niitmispind
kuni 1200m²
Tavahind 4290.-

KAMPAANIAHIND
3690.-

Hinnad sisaldavad KM.

Meie mäng kestab 10.05-30.06.2010.

Kampaaniatooted saadaval autoriseeritud edasimüüjate kauplustes:

TARTU
Saameister
Variku 54
3 727 303 480
Saameister@saameister.ee
www.saameister.ee

Tööriistakeskus
Turu 45B
3 727 402 100
info@tooriistakeskus.ee
www.tooriistakeskus.ee

VALGA
Valga Kodutehnika
Kuperjanovi 44
3 727 643 391
kauplustehnika@hotmail.com

PÕLTSAMAA
Avovil
Viljandi mnt. 22
3 727 769 793
avovil@hotmail.ee

RAPLA
METS JA AED
Mahlamäe 10
3 724 855 056
info@pakamets.ee
www.pakamets.ee

MÄRJAMAA
METS JA AED
Pargi 8
3 725 653 536
info@pakamets.ee
www.pakamets.ee

PÄRNU
GUT-i pood
Liiva 2
3 724 492 900
gut@gut.ee
www.gut.ee

Foral
Savi 3
3 724 475 118
info@foral.ee
www.foral.ee

RAKVERE
Ain Sats
Rägavere tee 35
3 723 264 677
info@aiatehnika.eu
www.aiatehnika.eu

SAKU
Aiatäht
Tehnika 7/49
37 253 244 296
info@aiataht.ee
www.aiataht.ee

Ülejäänud 8 **STIHL®** ja **VIKING®** head pakkumist leiad kauplustest!

JURISTI NÕUANNE

Kui palju saab töövõimetuspensionär töötamise korral puhkust?

Olen töövõimetuspensionär. Puhkuse pikkus on 35 kalendripäeva, millest 7 päeva maksab sotsiaalosakond. 2009. a aprillis vahetasin töökohta.

Eelmises töökohas olin aasta algul 7 päeva puhkusel (selle puhkuse eest maksis sotsiaalosakond). Kas minu kasutamata puhkus aja eest 3.04.–31.12.2009 on 9 x 2,33 – 21 päeva või 9 x 21 ehk 26 päeva?

Praegune tööandja ütleb, et mul on õigus saada 21 päeva, kuna olin oma 7 päeva juba eelmisest töökohast kätte saanud. Kumb arvestus on õige?

Maalehe lugeja Raplamaalt

Puhkust, sh töövõimetuspensionäri saava töötaja 35kalendripäevast põhipuhkust, antakse töötatud aja eest.

Eelmise tööandja juures kasutas küsija seal teenitud puhkust, uue tööandja juures algas puhkuseõigust andev aeg otsast peale.

Tööle asumise kalendriaastal arvutatakse puhkust võrdeliselt töötatud ajaga, see tähendab, et 3. aprillist kuni 31. detsembrini 2009. Esimesel aastal saab aga puhkust nõuda alles pärast kuuekuulist töötamist. Kokkuleppel tööandjaga võib siiski ka varem puhata.

Tundub, et nii küsija kui ka tööandja on pisut valesti aru saanud töövõimetuspensionäri puhkuse pikkuse arvestusest.

Tegu ei ole 28päevase põhi- ja 7päevase lisapuhkusega, millest viimane hüvitatakse tööandjale riigieelarvest. Seda puhkust ei jaotata põhi- ja lisapuhkuseks, kõik need 35 kalendripäeva ongi üks põhipuhkus.

Iga töötatud kuu (sh töövõimetuse ja puhkuse aeg) annab 2,92 puhkusepäeva (35:12). Seega oli küsija möödunud aasta lõpuks välja teeninud 9 kuu puhkuse ehk 26 kalendripäeva (9 x 2,92).

VASTAB
HELVE
TOOMLA

jurist

PEETER LANGOVITS, POSTIMEES/SCANPIX

1. juulist saavad paarid notari juures nii abielluda kui ka lahutada.

Kas 1. juulist saab abielu lahutada notari juures?

Kui lahutamisel on segadus vara jagamisega, kas notar saab siis aidata? Või tuleb varavaidluste pärast minna kohtusse abielu lahutama?

Mati K. Harjumaalt

Us perekonnaseadus jõustub 1. juulist 2010, mille kohaselt saavad notari õiguse abielusid sõlmida ja neid ka lahutada. See õigus jääb edasi ka perekonnaseisuametnikele ja osaliselt vaimulikele. Notari juures abielu lahutamine on otstarbekas eelkõige siis, kui samal ajal tahetakse sõlmida ka kokkuleppeid vara jagamise või ülalpidamiskohustuste osas.

Abielu lahutamiseks tuleb notarile esitada ühine avaldus, kusjuures abielu ei saa lahutada enne ühe kuu möödumist avalduse esitamisest. Kui abikaasad ei sea abielu lahutamist sõltuvusse vara jagamisest, saab abielu lahutada kohtuväliselt. Kui vara jagamise osas ei ole üksmeelt, võib eelnevalt pöörduda notari poole, kes saab lahutavaid abikaasasid nõustada ja lepitada ning aidata neil jõuda kompromissini.

Juhul kui vara jagamise osas on siiski jätkuvalt vaidlus ja abikaasa seab lahutamise sõltuvusse vara jagamisest, saab vaidluse lahendada ja abielu lahutada üksnes kohus.

VASTAB
PRIIDU
PÄRNA

notar, Eesti
Juristide Liidu
president

Kas saab mehe esimesest abielust last pärandist ilma jätta?

Oleme mehega abielus olnud juba ligi 30 aastat, ehtasime koos korraliku maja ja meil on kaks last. Samas on mehel ka esimesest abielust poeg. Tahame teha vastastikuse testamendi, et kui üks abikaasadest sureb, siis teine pärib kogu tema vara. Seda plaanime selleks, et näiteks mehe surma puhul ei saaks tema esimesest abielust poeg majast oma osa nõuda. Kas selline testament aitaks? Või tuleks teha abieluvaraleping?

Maalehe lugeja Pärnumaalt

VASTAB
IVO
MAHNOV

vande-
advokaat

Jah, selline vastastikune testament võib teile sobida. Abikaasade vastastikune testament tehaksegi tavaliselt sel juhul, kui ilma testamendita oleks lisaks abikaasale veel teisi pärijaid, kelle sekumist abikaasad juba oma elu ajal ei soovi.

Abikaasade vastastikuse testamendi eriliik on see, kui lisaks ühe abikaasa pärijaks nimetamisele määratakse ka see, kes pärib hiljem, pärast teise abikaasa surma. Seda varianti kasutatakse tavaliselt juhtudel, kui lapsed või mõni lastest pole ühised. Või siis, kui keegi ühistest lastest on oma pärandiosa juba eluajal kätte saanud ja hilisem pärand tahetakse jätta teistele lastele. Abikaasade vastastikust testamenti saab teha ainult notari juures.

Abieluvaraleping teile ei sobiks. Selle lepinguga määratakse küll ära, kellele kuulub mingi vara eluajal, kuid ikkagi jääks lah-tiseks, mis saab pärast ühe või teise abikaasa surma.

Küsimusi juristile saab esitada meiliaadressil silja.lattemae@maaleht.ee, telefonil 661 3315 ja posti teel Maaleht, Narva mnt 11e, 10151 Tallinn.

Tunne Eestit ja leia Elmar!

Leia Elmar ja valluta maailm!

Seikluslik otsingumäng 17. – 28. maini raadios Elmar.
Imeilusa Eestimaa salapäraseid paikades peidab end Elmar.
Kuula raadiot ning jälgi vihjeid!

Kuula raadiot Elmar ja vaata www.elmar.ee

MAIIPARAAD

**CLASSIC
SCOTT
SCHWINN
MONGOOSE**

liizi
JÄRELMAKS
RATAS KÄTTE 222.-

Classic Discovery 1.0
~~3 690.-~~
2952.-

Classic Comfort Lady
~~5 690.-~~

4552.-

Classic Deluxe 1
~~3 690.-~~

2952.-

Classic 12 Girl
~~2 190.-~~

1752.-

**meesterattad • naisterattad
maanteerattad • mägirattad
lasterattad • noorterattad
linnarattad • kruisirattad
tõukerattad • trikirattad**

Pakkumine kehtib 31.05 või kuni kaup jätkub

HAWAII EXPRESS

Kokku üle
100
mudeli
soodus-
hinnaga
**-20% või
rohkem!**

TALLINN Hawaii Express Pirita Regati 1, 639 8507 Hawaii Express Viimsi Randvere tee 6, 53 333 266 Hawaii Express Al Mare Paldiski mnt 96, 53 333 396
Hawaii Express Järve Pärnu mnt 186, 53 333 566 Hawaii Express Kristiine Endla 45, 53 333 665 TARTU Hawaii Express Zeppelin Turu 14, 53 333 502 Hawaii
Express Lõunakeskus Ringtee 73, 53 333 603 PÄRNU Hawaii Express Aida 7, 444 0470 RAKVERE Hawaii Express Laada 14, 53 333 721 VILJANDI Hawaii
Express Leola 61, tel 53 333 591 HAAPSALU Hawaii Express Tallinna mnt 1, 53 333 149 OTEPÄÄ Hawaii Express Tartu mnt 1a, 53 333 629 VÕRU Hawaii Express
Lembitu 4, 53 333 617 KÄRDLA Kerttu Sport Vabriku v. 1, 463 2130 VALGA Hawaii Express Vabaduse 2/4, 53 333 106 JÕHVI Hawaii Express Lille 3, tel 332 5759.
PAIDE Hawaii Express Rütli 10, tel 385 1541. NARVA Hawaii Express Linda 1, tel 356 9422. KURESSAARE Hawaii Express Tallinna 58, tel 453 3042.
EDASIMÜÜJAD: TALLINN Dünamo Liivalaia 5, tel 646 3256 Spantol Sport Järve Kaubanduskeskus, tel 608 8233 Spantol Viru Keskus, tel 610 1536 Spantol Sport Rocca al Mare kauban-
duskeskus, tel 665 9128 Spantol Sport Sikupilli kaubanduskeskus, tel 600 6262 Tallinna Kaubamaja, tel 667 3320 TARTU Kaubamaja Riia 1, tel 731 5100 Spantol Sport Tartu Kaubamaja,
tel 731 4950 JÕGEVA Kesk, 3, tel 5058386 RAKVERE Spantol Sport Vaala keskus Lõõtspiili 2, tel 326 0150 PÄRNU Spantol Sport KEILA Rõõmu kaubamaja Haapsalu 57, tel 678 1551.

Hoidus ja garantii Hawaii Expressi kauplustes.
Kõik pildid on illustreeriva tähendusega.
Kaubavali kaupluste loikes erinev.
Kõik hinnad kehtivad Hawaii Expressi kauplustes.
Hawaii Express jätab õiguse hinnamuutusteks.

www.hawaii.ee
www.facebook.com/hawaiiexpress

Meiega Soome!

ÜHE SUUNA PILETID

300.-

täiskasvanu

185.-

Laps 6-17 a.

300.-

Sõiduauto* ülevedu

300.-

B2 kajut
ülesõidukajut

EDASI-TAGASI

Alates

500.-

Täiskasvanu

300.-

laps 6-17 a.

AUTOPAKETID

800.-

T, K, N

2-5 reisijat ja sõiduk* ühes suunas.

1000.-

R, L, P, E

2-5 reisijat ja sõiduk* ühes suunas.

*(max. pikkus 6 m, kõrgus 1,9 m)

ÖÖBIMINE LAEVAS

550.-

B2 kajut ööbimiseks Helsingis kahele,
sisaldab hommikusööke.

PILETIMÜÜK

5% LISASOODUSTUST

kui broneerid oma piletid meie kodulehelt
www.eckeroline.ee

Info ja broneerimine telefonil 66 46 000
ja parimatest reisibüroodest üle Eesti.

www.eckeroline.ee

Hinnad kehtivad 01.05-02.07.2010

ECKERÖ LINE

Loodetuul puhub Peterburi ja sealt

Kuurordina oma 135. hooaega
alustav Narva-Jõesuu ehitab,
areneb ja panustab noortele.

Purjetamiskulsustest ärimaest Aare Kõöbi ja Rene Kuulmanni rajatud Meresuu spaahotelli 11. korrusel avaneb Narva-Jõesuu le imeline vaade.

Maja ise on valge ja õhuline ning kandideerib vägevasti paiga uhkeima ja keskseima hoone rollis kunagiste Villa Capriccio ja kuursaali mantlipärijaks.

"Loodetuuled puhuvad kogu sita meilt Peterburi ja edasi soomlaste juurde," seletab linnapea Andres Noormägi, nähes meie merele naelutatud pilke. "Vesi on meil kogu aeg puhas!"

Ilusatel päevadel koguneb siinsesse, küllap Eesti kaunimale ja pikimale – oma tosin kilomeetrit – rannaribale paarkümend tuhat inimest.

Uus tõusuaeg

Andres Noormägi on jõudnud linnapea toolil istuda neli aastat. Enne siiatulekut polnud tal Narva-Jõesuuga mingit pistmist.

"Pere on tänini Tallinnas ning igal nädalavahetusel võtan ette pealinnatee."

Mis siis ikkagi Noormäe Eesti vaat et kaugeimasse idapoolsesse soppi tõi?

"Ega suurt paremat ka valida olnud. Nii et otsuse tegemine raskeks ei kujunenudki. Seda enam et Narva-Jõesuu pakkus siis ja pakub praegu parimat võimalust eneseteostuseks. Suureks saavutuseks pean seda, et möödunud aastal saime Põhja-Eesti turismi-sõbralikema omavalitsuse tiitli."

Ülesehituse kuldajad on tänini vaheldunud raskete lõhkumis-järkudega. Peterburilaste luksuslik suvituskoht tühjenes pärast tsariaega pea täielikult.

Uus tõus oli 1930ndatel, mil paiga "vallutasid" eestlased, soomlased ja rootslased.

Kui Sillamäel hakati ehitama uraanikaevandust, sunniti kohalikud elanikud siit lahkuma. Sellest genotsiidist on Noormäe sõnul kahjuks väga vähe räägitud. Siis vooris siia klientuur idapiiri tagant, eestlast kohtas neil aastail harva.

Uue kuldaja ehitamist soodustab asjaolu, et piirid on avatud. Jõuliselt avastavad Narva-Jõesuud soomlased, kel kodumaal säärast supelranda pea-

le Terijoe kaotamist vaat et enam polegi.

"Ja selliseid päikeseloojanguid nemad ju oma kodus ei näe – saared jäävad ette!"

Pitspuit taas au sees

Narva-Jõesuu 3000 elanikust ligemale kolmandik on pensionärid. "Kui me suvel peame teenindama 20 000 inimest... Ega siis jää üle muud, kui panustada kõvas-ti noortele," üt-

leb linnapea. Kogu elamufondist (umbes 600 maja) kolmandik kuulub välismaalastele, peamiselt venelastele, kes tasuvad ainult väikest maamaksu.

Kuurortlinnad on Noormäe sõnul valmis minema valitsuse ette seadusemuudatuse plaaniga, et suurendada lisamaksude arvel oma tulubaasi.

Linnapea näitab meile seda "õiget" Narva-Jõesuu uuelamut. Vastvalminud maja muidu nagu korterelamu tänapäeval ikka, ent kaetud pruunikaspunaste pitsplaatidega. Korteri hinnad algavad seal poolest miljonist kroonist.

"Nõudlus elamispinna järele on meil suur, sestap korterid odavad pole." Uue maja ees on püsti mälestusmärk Narva-Jõesuu kunagistele supelstavadele – supelvanker.

Linnavalitsusel on valminud ranna arendusprojekt. Läbi selle 50miljonilise investeeringu plaanitakse ehitada kolm täiesti erinevat randa.

Kesklinnas taastatakse ajalooline rand. Siin tuleb mängu too supelvanker. Selle võib koos sõpradega rentida. Vanker lükatkse merre, kast õlut ühes ja nii võib täiel rinnal oma puhkepäeva nautida.

Meresuu juurde on kavas rajada moodne rand ja nn Nooruse arenduskompleksi juurde loodusliku disainiga rand – loodusraja, spordiharjutusraja ja muu looduslikuga. Kokku hõlmab projekt neljakilomeetrist rannala laudteede, lõkkekohtade, rajakeste ja müügipaviljonidega.

"Rahvas on hakanud uusi asju hindama, enam neid ei lõhuta," rõõmustab Noormägi.

Riik suhtub aina positiivsemalt Narva-Jõesuu pürgimustesse taastada oma sära.

"Eelmisel aastal investeeris sotsiaalministeerium meie hool-

Oleme idapoolseim Eesti omavalitsus, kus ei kiruta Eesti Vabariiki.

Andres Noormägi

dekodusse pool miljonit. Praegu ehitab lastekodu peremajasid, mis hiljem linnale antakse. Rohkem toetust sooviksime näha aga muule infrastruktuurile," loetleb linnapea.

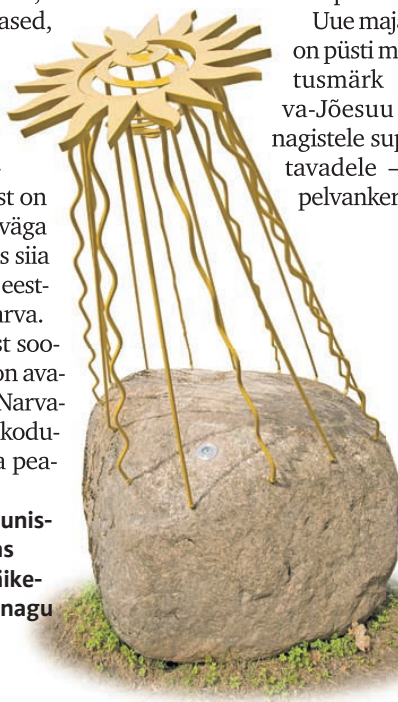
Avalisüli oleks linn valmis vastu võtma siin politsei kunagises puhkemajas eelmisel Eesti ajal suvitanud korralvureid.

"Kohad on vabad, nii et tere tulemast, ministeerium!" esitab Noormägi üleskutse.

Eesti Vabariiki ei kiruta

"Oleme idapoolseim Eesti omavalitsus, kus ei kiruta Eesti Vabariiki," iseloomustab linnapea oma tööpaika.

Päikeseküllasest suvest unistav kuurortlinn paigaldas mullu linnaparki tehispäikesse, samasuguse kujuga, nagu on Narva-Jõesuu vapil.

kogu sita Narva-Jõesuust edasi soomlaste juurde

Linnapea Andres Noormägi teab, et parima ülevaate Narva-Jõesuust saab Meresuu kauni spaahotelli 11. korruselt.

INGMAR MUUSIKUS

Kuursaali ajalooline hoone vaatab suvituslinna arengu peale tühjade aknasilmadega.

Kunagine põllumajandustöötajate sanatoorium meenutab vana head Eesti aega. Ja Pärnut.

Supelvanker – Narva-Jõesuu ühe hiilgeaja tunnistaja.

Virve Orav koos abikaasa Olafiga on Narva-Jõesuu põliselanikud ning kodupaiga kohta on nad neli raamatut ilmutanud.

“Narva linn ja tema juhid – see on hoopis teine maailm,” räägib Noormägi naabrist, kellega peaks käima tihe koostöö.

“Väga raske,” võtab seejärel praegused suhted lühidalt kokku. Sest kusagile pole kadunud Narva pürgimus väike kuurortlinn taas oma hõlma alla saada.

Narva-Jõesuus käies ei pääse kuidagi mööda omaaegsest kuulsa põllumajandustöötajate sanatooriumist, kuhu praegu võivad tulla kõik, ent mille omanikeks on Möigu ja Rakvere KEK.

See, et keegi siin päris mererannale ehitama hakkaks, pole linnapea sõnul võimalik. Mere poole viivad tänavad on kaetud paksu liivakihiga. “Me võime selle liiva ära korjata,” selgitab Noormägi, “aga mõne aja pärast toovad sagedased tormid selle tagasi.”

Sestap ongi uues rannaala projektis liiva tõkestamiseks ette nähtud betoonlukud.

“Oleme püüdnud ettevõtjatele rõhutada: äri põhikontseptsioon ei tohi olla rajatud merele ja lii-

vale. See mängigu asja juures ainult meeldiva lisa rolli. Õige projekt peab motiveerima siiasõitu ka halbade ilmadega.”

Rannahoone tuleb tagasi!

Praegu tuletab kunagist kaunist eestiaegset rannahoonet ja selle kohale rajatud nõukogulikku toitlustusasutust Laine meelde vaid kivist alus. Aga ainuüksi vana hoone terrassil oli 400 kohta.

Konstantin Päts avas hoo- ne kuurordi 60. aastapäeval 10. juunil 1935. Pärnu rannahoone avati muide alles kaks aastat hiljem. Ja sinna polnud presidendil aega minna.

“Rannahoone kuulus Narva linnale. Sellega opereeris hästi- tuntud Tallinna kohvik, kes suve-

ajal oma ukseid sulges ja riputas sildi “Kohtume Narva-Jõesuus”. Konsultandiks kuulus Nikolai Kultas isiklikult,” teab Noormägi.

Kas linnal pole plaanis vaid aastat kuus püsinud hoone taas- tada? Hävituspataljon pani sellele tule otsa 16. augustil 1941.

“Seda me teeme kindlasti!” kõlab ootamatu vastus. “Ranna- hoone 75. sünnipäevaks püüa- me üles leida nurgakivi – teame umbes, kus see asub...”

Kus siis? Seda Noormägi ei ütle.

Juba aastaid Tiit Vähi firma- le kuuluv kuursaal laguneb aga päevast päeva. Noormäe sõnul ootab Vähi, et linn maksaks kin- ni paiga detailplaneeringu. Lin- napea nimetab sellist soovi en- nekuulmatuks.

Narva-Jõesuust ei saa lahku- da, külastamata linna aukoda- nikku, pisikeses kollases majas siin kogu elu veetnud Virve Ora- vat, paiga tõelist teadjanaist.

Tema on vist viimane inime- ne maamunal, kes mäletab vana head eestiaegset Narva-Jõesuud kogu tema hiilguses, on silmast silma näinud siin oma suve- puhkusi veetnud suurkujusid eesotsas Anton Hansen Tam- msaarega.

“Temal oli rannas lausa oma pink, kus ta ikka istus,” meenu- tab Virve mälupilte suurmehest. “Aga meiegi maja oli igal suvel puhkajaid täis. Ülakorrusel ela- sid ikka kuursaali pillimehed.”

Kodumaja krundi ostis Virve vanaisa juba 1885. Siin on sün- dinud ka Virve isa. “Sel aastal ostime uuesti maa välja,” nen- dib Virve abikaasa Olaf.

Linna praeguse arenguga ja linnapeaga on mõlemad väga rahul.

ILMAR PALLI

Ilmar Palli

Ülesehituse kuldajad on tänini Narva-Jõesuus vaheldunud raskete lõhkumisjäreldudega.

FAKTE

Narva-Jõesuu linn

- Esimest korda mainitud Hungerburgi nime all aastal 1684.
- Alates XX sajandi algusest Ust-Narowa ja Narowa-Jõesuu.
- Alev aastast 1917.
- Kuurordina tegutseb 1875. aastast, ametlik kuurordi staatus aastast 1894.
- 1934. aastast Narva linna osa.
- Linnaõigused aastast 1993.
- Elanikke 3055, neist kolmandik pensionärid.
- Puhkajaid ilusate ilmadega kuni 20 000.

Tähtsamad ehitised:

- A. T. Hahni suvila Villa Capriccio (XX saj algus, hävis Teises maailmasõjas).
- Rannahoone (1935, hävis 1941).
- Kuursaal (1912, sai kannatada Teises maailmasõjas).
- Põllumeeste sanatoorium (1961).
- Meresuu spaahotell (2008).

ÜKS LUULETUS

LEANA JALUKSE
produktent

Luuletus ju kaks korda ilusam, kui tast veel laul ka tehakse. Nii me Ellerheina kooris Artur Alliksaare sõnade järgi laulsimegi üht kosmogoonilist etüüdi. Laulu mahtus küll vähem salme, keskmised jäid miskipärast välja.

Kes laulma ja liikuma tehti,
ei tea, mis on peatused.
Ja nende kohta ei kehti
vaikuse seadused.

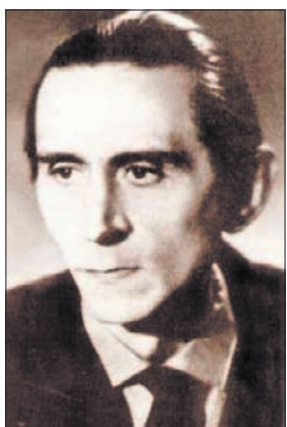
Me huulil on muretu vile.
Hing ohtudest võõrdunud.
Ses rohus, mis pehme ja sile,
jalg pole veel hõõrdunud.

Me loomadel aiateedel
end laseme lakkuda.
Kui palju see lopsakas Eeden
küll rõõmu võib pakkuda!

Ja madu ei kiusa meid taga
ja õun ei vii patule.
Me oleme täiesti vabad
ja hajali natuke.

Ja niiviisi meie ei märka,
et ududest hallidest
nüüd ligineb keegi, kes ärkas
me meeletuist trallidest.

Me hüppeist ja naerust ja kisast
ei jõua veel jahtuda,
kui kohal on rohtaia isand,
ja palub meil lahkuda.

Artur Alliksaar.

Parteipilet peaks

Veel kukesamm, ja järgmise päeva lehtede esiküljed oleksid kirjutanud mitte Ojasoo ja Semperi lavastusest, vaid sellest, et Allar Jõks tegi uue partei.

Enne kui Tiit Ojasoo ja Ene-Liis Semperi "Ühtse Eesti" suurkoju lavastust Maalehe soovil arvustama asuda, tuletaks meelde, mis 7. mail Saku suurhalls kolme ja poole tunni jooksul aset leidis.

Õhtu algas osalt lavastatud videointervjuudega suurtokule tulnud inimestega. Etenduse juhataksid sisse Risto Kübara, Gert Raudsepa ja Marika Vaariku südamevalu-monoloogid meie praeguse poliitika seisukohta.

Sellele järgnes Jaak Prints juhatatud ja 45 minutit kestnud "Valmiskool VII", kus nimeliselt pilati paljusid endisi või praegusi poliitikuid. (Eelmised valimiskoolid võib leida aadressilt www.eestiest.ee ning need on teostatud professionaalsusega, mille lähedale eesti politoloogid ei küüni – kiitus tekstide põhiautorile Eero Epnerile ja esitajale Jaak Printsile.)

Esimehe valikule haarati mobiiltelefonide abil demokraatlikult kaasa kogu saal.

Kui Ojasoo uuesti inimeseks sai ja maa peale langes, kõlasid etenduse lõpuks tema õpetussõnad, milles ta soovitas meil kõigil teha endaga leping selle suhtes, kuidas me tahame, et asjad Eestis peaksid olema ning käituma edaspidi selle lepingu kohaselt, tundes ennast mitte orjadena, vaid vabade inimestena.

Järgnes aplaus ja lilled näitlejatele – tavaline etenduse lõpp.

Kuidas seda arvustada?

On selge, et antud juhul pole tavalist teatritsensiooni kirjutada mingit mõtet. Ilmselt oleks arukas analüüsida, mida ja kui täpselt toimunu peegeldas ja kuis edasi. Sest teisiti elamisele/käitumisele/valimisele meid kahtlemata üles kutsuti.

Lähtuma peaks seejuures just neist eesmärkidest, mida tegijad ise enda ette olid seadnud.

Algusest peale oli selge, et kogu aktsiooni pealisülesandeks oli paljastada mehhanismid, mille abil poliitikud ja reklaamifirmad meiega manipuleerivad, võitmaks endale toetust ja saavutada valimised.

Teiseks "paljastusobjektiks" oli võetud suurel osal rahvast püüv usk, et kusagil on "messias", s.t et on võimalik luua mõni parem ja puhtam erakond, kes tuleks ja hakkaks tegema "õigemat" poliitikat.

Oli ju ilme, et sellisel uut erakonda luues astuks teatri-rahvas samasse ämbrisse, mida ta paljastab. Taolise kartuse peletamiseks pakuti "loodava" erakonna loosungitena algusest peale populistlikke rumalusid.

Etendust ennast luues seisid tegijad vastuolude ees. Meie erakondade suurtokud on normaalse mõtlemisega inimeste jaoks juba ammu muutunud igasuguse tõsiseltvõetava poliitilise tegevuse paroodiaks, nii et nende üleparodeerimine on keeruline.

Samas oli selge, et manipuleeritavuse paljastamiseks muud lahendust kui hoiatusefektiga segatud paroodia polnuks vist olemas. Teisalt tuli lõpuni hoida pinget reaalse võimaluse suhtes, minna tõesti uue erakonna loomisele ja toimuva paroodilisust selle nimel kammitsema.

Endise õiguskantsleri kõne oli esmapilgul niivõrd tõene ja võimas, et nõrganärvilisemad oleksid valmis olnud pärast seda vist barrikaadidelegi minema.

Jaak Allik

Parteikongressi paroodia fašistlikku parteipäeva matkival liidrite marsil

Tuleb tunnistada, et idee paljastada manipuleerimismehhanisme oli ennast eelneva kahe kuuga juba põhiliselt ammenndanud. Seda saalis veel kord võimendada oleks ehk saanud äärmiselt riskantse võttega – lammutada sein pealtvaatajate ja näitlejate vahel ning hakata manipuleerima kogu saaliga, nagu seda tehaksegi erakondade suurtokudel.

Kunstiliselt oleks aga lavastus võinud sel juhul laiali valguda ja Ojasoo/Semper valisid traditsioonilise rangelt lõpuni lavastatud teatrivormi. Seetõttu jagati saalisolnud teadlikult

kolmeks – juhtkond (näitlejad-manipulaatorid), noortekogu (selleks värvatud ja välja õpetatud sadakond manipuleeritavat) ja pealtvaatajad.

"Neljas sein" langes vahele ja meile näidati etendust sellest, kuidas parteijuhtkond manipuleerib oma liikmetega. Kunstiliselt muutus see veidi tüütuks ja noorte pidev aplaus ning püstkargamine segavaks, sest propaganda toimetehhanism paljastus ju kohe. Kõned olid üldiselt pikad ja neisse peidetud loosungid konkreetse publiku jaoks liiga rumalad.

Paraku ei suutnud ka enamik näitlejaid (kiitus Sergo Varessele ja Tambet Tuisule!) kõnesid esitada sellise veendumusega, et me oleksime uskunud neid endid sellesse uskuvat. Selles mõttes mängis geoloogiprofessor Einasto oma kõnega "profid" ilmselgelt üle, nii et ma ei saa tänaseni aru, kas ta

RAKVERE TEATRI SUVELAVASTUSED

Urmas Lennuk

KADUNUD TSIRKUS

AINULT SEL SUVEL!

Lavastaja Üllar Saaremäe
Vaatemängulises ja muusikalisel lavastuses
Tõnis Mägi, Bonzo, Kärt Johanson, Peeter Tammearu jpt

17. juunist 9. juulini Rakvere Spordikirikus

William Shakespeare

TORM

Lavastaja Hendrik Toompere jr

26. juunist 3. juulini Rakvere Teatri väikses saalis

Jean Genet

TOATÜDRUKUD

Lavastaja Hendrik Toompere jr

3. juunist 8. juulini Rakvere Pangamajas

Suvelavastuste piletid 16. maini eelmüügihinna!

rakvereteater.ee

PILETIMAILM

kõigil taskus olema

SVEN ARBET

särasid Tiit Ojasoo ja Ene-Liis Semper. Ees oli juhtorganite valimine ja ettekanded, kus sõnastati loodava erakonna programmiseisukohad.

oli oma naiivses usus uue partei võimalikkusse siiras või sooritas lihtsalt lavastaja poolt ette nähtut (pisut ehmatav, kui tegu olu- naks mõlemaga).

Alates Einasto kõnest tekkis taas lootus, et ehk on lavastajad siiski valinud poliitilisele teatrile omasema ja efektsema formaadi – “lavastuse lõpp on lah- tine ja sõltub publiku valikust”. Muidugi oli selge, et Ojasoo ise parteid asutama ei hakka. Kuid tunnistan, et ootas in jul- gust lõpuni minna ja kontrolli- da, kas publik on valmis parteid looma ja sellele järgnevat teat- ripoolset “šokiteraapiat” hin- nangut messiasseusule.

Enamik saali kogunenuid en- nast muidugi lihtpropagandast s.t Ühtse Eesti valimisloosun- geist mõjutada poleks lasknud. Kuid valmisolek alluda keeru- kamale manipulatsioonile – erakonna loomisele – oli minu arvates üsna suur (seda näitas

ka “esimehe hääletamine”, kus Jõks sai 1500 otsehäält). See jõudis haripunkti Indrek Taran- di lavale ilmudes (au talle ene- separoodias osalemise eest!) ning Jõksi tribüünile tõustes.

Võimas kõne

Endise õiguskantsleri kõne oli esmapilgul niivõrd tõene ja või- mas, et nõrganärvilisemad olek- sid valmis olnud pärast seda vist barrikaadidelegi minema.

Kahuritule ettevalmistuse- na oli ju etenduse esimese tun- ni jooksul mõnitatud, pilatud ja viha äratatud kõigi erakondade ning nimeliselt paljude poliitiku- te vastu (vahel eetika- ja maitse- piire ületavaltki. No milleks NO- teatrile vanad anekdootid Too- mas Savist ja Arnold Rüütlist?).

Jõksil oli mängus palju, veel kukesamm, ja järgmise päeva lehtede esiküljed oleksid kirju- tanud mitte Ojasoo lavastusest,

Alates Einasto kõnest tekkis taas lootus, et ehk on lavastajad siiski valinud poliitilisele teatrile omasema ja efektsema formaadi – “lavastuse lõpp on lah- tine ja sõltub publiku valikust”.

Jaak Allik

vaid sellest, et Jõks tegi uue par- tei. Telesaate “Mõtleme veel” fenomen, kus Savisaar Rahva- rinde löi, oleks 7. mail võinud korduda.

Jõks muidugi mõistis, et ta on “rollis” ja teadis, et lavastuse kontseptsioonist lähtudes oleks Ojasoo “erakonna loomise” lõ- puks välja naernud.

Aga kas ta valetas meile oma kõnes, öeldes, et Eesti vajab uut jõudu ja tegelikult arvas nagu Ojasoo, et uut messiast ooda- ta on rumal?

Kuid mida siis teha – valida teatri poolt suhteliselt tasakaa-

lustatult täislastud (suurematele rohkem ja väiksematele vähem) erakondade vahel? Või püüda üles ehitada kodanikuühiskond ja rajada oma külaväljakule kii- geplats, nagu soovitas Ojasoo?

Kena küll, kuid aasta pärast on valimisnimekirjades ju ikkagi needsamad erakonnad ja sama- de äramõnitatud tüüpide käest tuleb minna küsima luba nii kii- geplatsi detailplaneeringuks kui ka ehituse rahastamiseks.

Muidugi ei saa ega pea tea- ter andma mingeid käitumise valmisretsepte, ta peab panema mõtlema ning selle efekti saavu-

LAVASTUS

Poliitprojekt

- “Ühtse Eesti” suurokogu.
- NO99 kaks ja pool aastat ette valmistatud aktsioon Tiit Ojasoo ja Ene-Liis Semperi juhtimisel.
- Aktsioonis osalesid näit- lejad Rasmus Kaljujärv, Eva Klemets, Risto Kübar, Tam- bet Tuisk, Marika Vaarik jpt.
- Projekti kulminatsioon toimus 7. mail Saku Suur- hallis Eesti poliitika toime- mehhanisme ja erakondade telgitaguseid tutvustava etendusega “Ühtne Eesti”.

tasid Ojasoo/Semper sajaprot- sendiliselt.

Teatri- ja poliitikakriitik on kohustatud edasi mõtlema. Usk uude messiasse on muidugi rum- al. Uut parteid on mõttetu luua, sest erinevalt eurovalimis- test, kus ka üks on võitlusväljal sõdur, peab Riigikokku saami- seks nimekirjas olema üle kogu Eesti vähemalt 100 inimest ja seepärast kleebib end suvalisele ausale liidri- le kohe külge tohutu hulk avantüriste ja aferiste.

Aruka inimesena teab Jõks seda ja arvan, et seepärast ongi tema kukesamm seni astumata. Kuid järgneda tema ema eesku- jule ja hääletada valimistel nen- de erakondade poolt, kes kind- lasti Riigikokku ei pääse, sest need ei saa vähemalt kurja teha, pole minu jaoks samuti tõsiselt- võetav. Nagu ka Ojasoo pakutud leping iseendaga, et olen aus ja ütlen alati välja oma arvamuse.

Kas siis väljapääsu polegi?

Tolstoilikku ideoloogiat, et ühis- konna paranemine algab iseen- da parandamisest, on täis kõik esoteerilise kirjanduse letid.

Tulin etendusejärgses mõtisk- luses järeldusele, et kui me tões- ti ühiskonnas midagi positiivse- maks muuta tahame, siis peaks koos Ojasoo pakutud lepinguga meie taskus olema ka parteipi- let, sest erakondlikust demokraa- tiast pole valitsemiseks midagi jätkusuutlikumat leiutatud.

Nii et vastavalt oma maa- ilmavaatele astugem erakon- dadesse, püüdkem neist praegustest bolševistlikest karjääri- struktuuridest teha euroopali- kud parteid ja nõudkem kõige- pealt valimissüsteemi muutmist selliseks, et me saaksime Riigi- kokku valida näiteks Tiit Ojasoo ja Ene-Liis Semperi, ilma et nad NO99 maha jätma peaksid.

Muidugi kõlab praeguses “sundparteistamise” õhkkonnas mõte vabatahtlikult erakonda astuda ilmselt naeruväärsena ja meenutab lavastuses “GEP” kõ- lavat üleskutset teha eestlaste väljasuremise vältimiseks või- malikult paljudele naistele lapsi. Aga – sel juhul jäävadki praegu- sed parteilased meid valitsema, lihtsalt virin või pila ju ei aita.

JAAK ALLIK

EESTI KONTSERT

13.–19. mai

Tallinn

L 15. V kell 16 Väravatorn
Meiupuu
HORTUS MUSICUS
Kunstiline juht ANDRES MUSTONEN
15.–17. sajandi inglise ja saksa muusika

P 16. V kell 17 Estonia kontserdisaal
Hooaja lõppkontsert
BREMENI FILHARMOONIKUD
EESTI RAHVUSMEESKOOR
URSULA HESSE von den STEINEN
(metsosopran)

Dirigent **MARKUS POSCHNER**
(Saksamaa)
Schubert. “Vaimude laul vete kohal”
Schubert. “Lõpetamata sümfoonia”
Vasks. “Musica dolorosa”
Brahms. Aldirapsoodia

Markus Poschner

tel: 614 7760

Tartu

R 14. V kell 19
Vanemuise kontserdimaja
Hooaja lõppkontsert
BREMENI FILHARMOONIKUD
EESTI RAHVUSMEESKOOR
URSULA HESSE von den STEINEN
(metsosopran)
Dirigent **MARKUS POSCHNER**
(Saksamaa)
Schubert, Vasks, Brahms

tel: 737 7537

Pärnu

L 15. V kell 19 Pärnu kontserdimaja
Hooaja lõppkontsert
BREMENI FILHARMOONIKUD
EESTI RAHVUSMEESKOOR
URSULA HESSE von den STEINEN
(metsosopran)
Dirigent **MARKUS POSCHNER**
(Saksamaa)
Schubert, Vasks, Brahms

tel: 445 5800

Jõhvi

N 13. V kell 19 Jõhvi kontserdimaja
Hooaja lõppkontsert
BREMENI FILHARMOONIKUD
EESTI RAHVUSMEESKOOR
URSULA HESSE von den STEINEN
(metsosopran)
Dirigent **MARKUS POSCHNER**
(Saksamaa)
Schubert, Vasks, Brahms

tel: 334 2000

NB!

Alates 10. maist on
Estonia kontserdisaali kassas
müügil EESTI KONTSERDI
uue hooaja ABONEMENDID
• Suurvormid 2010/2011
• Klaver 2010 pass

www.concert.ee

Admiral Johan Pitka – eestlane, kelle nime kannavad mägi, laht, jõgi ja tänav Kanadas.

Minu tõsine huvi ja austus Johan Pitka vastu sai alguse esimese Eesti Vabariigi riigimehe August Rei mälestusteraamatust "Mälestusi tormiselt teelt", kus Vabadussõja sündmusi läbib säravalt admiral Pitka nimi.

Hiljem olen ahminud endasse kõike temasse puutuvat, kaasa arvatud ta enda mälestusteraamatud. Neist noore Pitka laevakapteni-aega kirjeldav "Kuldsed aastad Lillyga" sobiks vast isegi kaunistama kultussarja "Seiklusjutte maalt ja merelt" – nõnda haaravad on selles kirjeldatud sündmused.

Meie päevinäinud Ameerika maanteehiiglane välitermomeeter näitab ligi 100 kraadi Fahrenheiti järgi (38 °C), kui läheneme reisi sihtpunktile, Fort St. Jamesi väikelinnale Briti Kolumbias.

Seljataha on jäänud siirast sõbralikkusest ja jõukusest pakatav Alberta provints ning eestlaste agaral osalusel loodud nostalgilised Lääne väikelinnad Eckville ja Stettler, samuti hingematvalt kaunis Kaljumäestik oma lumiste mäetippude ning vaigulõhnaga.

Briti Kolumbia sisemaal muutub maastik tavaliseks, et mitte öelda igavaks. Prince George'i tööstuslinnast soovitab Lonely Planeti reisijuht enam-vähem peatumata läbi sõita.

Fort St. Jamesi lähistel muutub loodus jällegi ilusamaks: segamets justkui kodustes Alutaguse laantes. Ühtäkki vilksatab tee ääres suunaviit: Pitka Bay Resort – 4 km!

Eestlased Kanadasse

On 13. juuli 2007. Oleme jõudmas oma rännaku sihtpunkti, kus Johan Pitka 80 aastat tagasi rajas eestlaste asundust.

Ent laskem sellest pajatada põhjalikul ajaloolisel koguteosel "Eestlased Kanadas" (tsiteeritud lõik on lühendatud):

"Väljavalitud koht asetses 40 miili kaugusel lähemast raudteestaamast Vanderhoofist, külasuure Fort St. Jamesi külje all. Teisepool järve olid vastaskaldal indiaanlaste külad Pinchi ja Tachie. Maad võis saada piiramatult väga

Pitka lahe ääres asub nüüd admiral nime kandev hotell.

Mees, kes liikus täiskäigul edasi või täiskäigul tagasi

soodsate tingimustega, mis tuli tasuta 15 aasta jooksul, kusjuures esimesed viis aastat olid maksuvabad.

Fort St. James ja Vanderhoof olid ühendatud kruusateega, kuid levitati kuuldusi peatsest raudteeliini ehitamisest läbi Stuarti järve piirkonna, mida levisid valitsuse esindajad. See kuuldus aitas mõjutada Pitka otsust sinna asundust rajada.

Kui J. Pitka oli kodumaale tagasi jõudnud, ilmus peagi ajalehtedes uudis, et Pitka olevat leidnud sobiva koha Kanadasse asumiseks, ja temaga kaasasõitjaid tuli kohale üle maa. Pikemate ettevalmistusteta sõitis ümberasujate rühm välja märtsi algul 1924.

Need 16 sisserändajat olid: Johan Pitka abikaasaga, vanem tütart Linda ja ta mees ltn. Aleksander Päären, tütar Saima, pojad Edy ja Stanley, abielupaarid Nilk ja Partelson, üksiksõitjad Kuusk, Olem, Puhm, Sulakat ja rohuteadlane Georg Vaimel."

Esimene pilk suure Stuarti järve kagutipus asuval Fort St.

Jamesi väikelinnale ei ole palju töötav.

Kuid oodakem eelarvamusi ke järeltule tegemisega.

Pitka talu endistele maadele lähenedes märkame tänavasilti Pitka Bay Road. Peagi leiame end tema nime kandvas hotellis, mis asub Pitka lahe ääres, kuhu suubub Pitka jõgi.

See paik on kaunis ja hea aural. Üle päikeses sätendava järve avaneb maaliline vaade põhjakkallast palistavatele mägedele.

Saame tuttavaks hotelli omanikega – sõbraliku noores keskeas abielupaari Rick ja Margo Claughtoniga, nemad on siinkandis põliselanikud.

Kui räägime oma reisi eesmärgist, lähevad nad elevile. Jah, nad teavad, et palju aega tagasi oli siin maaomanikuks John Pitka, kuid tema tegemistest praegune sugupõlv eriti midagi ei tea.

Tunda on, et Pitka nimega seondub siin positiivne sära. Räägime siis Rickile lühidalt, kui kuulus mees Pitka oli meie kodumaal, ning ka seda, et koostöö

eest Briti eskaadriga omistati talale aadlitiitel. Lõpuks palub Rick, kas oleks võimalik saata talle Pitka pilti – ta laseks teha büsti ja selle hotelli üles panna (praegu-seks peaks pildid kohal olema).

Mälestust Pitka ajajärgust jäädvustab ka temanimeline järv. Pitka väimehe Pääreni talu kohale on aga rajatud puhkepark – Paarens Beach Provincial Park, mille supelrand tuleb meelde Uljaste järve randa Virumaal.

Meie ööbimispaigaks on teisel pool järve asuv Stuart Lodge, mida peab austerlastest abielupaar Andy ja Ulrike Roessler.

Kui öhtul päevakuumust karastava suplusega jahutama läheme, ujuvad kaldaäärses vees väikeste forellide parved ning

Kanada linnad ja ka maanteede ääred on puhtad, nagu oleks äsja "Teeme ära!" üldrahvalik koristuskampaania üle käinud.

Are Veski

järvel peegelduv päikeseloojang võtab põlved nõrgaks.

Järgmisel päeval läheme uudistama kohalikku suuremat atraktsiooni – Hudson's Bay Company kohalikust kaubapunktist tehtud vabaõhumuuseumi.

Kaubapunkti lõi aastal 1806 Simon Fraser. Algetest hoone-test on tänaseni säilinud ka poehoone, kus Pitkat koos kaaslastega külalislahkelt vastu võeti.

Tagasi Eestisse

Tagasi Eestisse saabus Pitka 1929. aastal ning jätkas uue õhinaga Eesti majanduse ja ühiskonna ülesehitamist.

Kuid mis tõi Pitka nimelt siia, Briti Kolumbia metsikule ääremale asundust looma...?

Koguteosel "Eestlased Kanadas":

"Pitka üritusel polnud noil aegadel mingit majanduslikku eluõigust, kuna turg nii metsa- kui põllusaadustele oli kauge ja väike. Mis mõjutas admiral Pitkat valima kohta, mis asus 40 miili lähemast raudteestaamast, kui Kanadas oli palju soodsama asukohaga maid ja metsi valida?

Vastuse andis J. Pitka ise jutujamises Päevalehe esindajale [23], kui ta kinnitas, et oma valjarännu sihtkohas ta on tahtnud olla kui sanatooriumis, kuna ta vaimne seisukord on tungivalt nõudnud puhkust.

"Minu asukoht oli tulevikumaa. Usun, et 50 aasta pärast on seal elu, mida minu silmad kahjuks näha ei saa. Mind aga köitis looduslik ilu. Minu lootusi elustas asjaolu, et sinna pidi asutatama suvituskohat." /---/

Niisiis olid majanduslikud kaalutlused asumispaiga valikul ja paljude inimeste käekäigu otsustamisel ilmselt tagaplaanil ühe inimese hingeliste tegurite kõrval, isegi kui

Hooaja peasponsor

Aasta toetaja

Ekinema

Aasta toetaja

Dunker

Ametlik autopartner

autospirt

Tarta

Lähem info ja piletid: www.vanemuine.ee, tel 7440165, kassa@vanemuine.ee, Piletimaailm, Piletilevi

* NB! Teater ei soovita lavastust alla 14-aastastele

SM = suures majas (Vanemuise 6), VM = väikeses majas (Vanemuise 45a), Sadam = Sadamateatris (Soola 5b), VKM = Vanemuise kontserdimajas, Nokia KM = Nokia kontserdimajas

Mängukava 13. mai - august

N 13. V 12 Detektiiv Lotte (SM)
N 13. V 19 Figaro pulm (VM)
N 13. V 19 Paanika * (Sadam)
R 14. V 19 Külaline (SM) JÄÄB ÄRA!
T 18. V 12 Nukitsamees (VM)
18 Nukitsamees (VM)

Mõlemad etendused välja müüdnud!

Alatskivi lossi pargis

R 16. VII 20 Vihurimäe
L 17. VII 20 Vihurimäe
P 18. VII 15 Vihurimäe
R 23. VII 20 Vihurimäe
L 24. VII 20 Vihurimäe
P 25. VII 15 Vihurimäe

Kuressaare lossi ooperimajas

R 23. VII 20 Figaro pulm

Nokia Kontserdimajas, Solarise keskuses

R 14. V 19 Evita
L 15. V 19 Evita

P 16. V 13 ja 18 Nukitsamees
N 21. V 19 Ämbliknaise suudlus *
R 11. VI 19 Evita
L 12. VI 19 Evita
P 13. VI 13 ja 18 Nukitsamees
L 28. VIII 13 ja 18 Detektiiv Lotte
P 29. VIII 13 ja 18 Nukitsamees

"Vihurimäe" piletid kuni 16. maini soodsamalt!

ELUKÄIK

Johan Pitka

■ Sündinud 19. veebruaril 1872 Järvamaal.
■ Viimased kindlad teated Pitkast pärinevad 1944. aastast Läänemaaalt.

Haridus

■ Õppis Käsmu, Kuressaare ja Paldiski merekoolis kaugsõidukapteniks.

Töö

■ Eesti rahvusväeosade ja Tallinna Omakaitse organiseringa 1917.
■ Eesti Kaitseliidu looja 1918.
■ Aseadmiralina merejõudude ja sõjalaevastiku juhataja 1919–1920.
■ Siirdus Kanadasse 1924.
■ Pöördus tagasi Eestisse 1929.
■ Pögenes Soome 1940, tagasi Eestisse pöördus 1944.
■ Lõi eriüksuse Löögrühm Admiral Pitka, millega püüdis korraldada vastupanu Nõukogude vägedele.
■ Otto Tiefi valitsuse sõjavägede juhataja abi.

arvestada sissekukkumist vabandavate asjaolude otsimisel eeltoodud seletuses.

Täitmata jäänud lubadus raudteed ehitada, millele valitsuse esindajad olid vihjanud, sai kaasteguriks asunduse vähikäigule. Fort St. James sai küll raudtee, aga 40 aastat hiljem. Eesti asunike ehitatud majadest pole enam palkigi järel ja ülesharitud põllumaa on uuesti kõrge metsaga kaetud.

Säilinud on Pitka nimi umbes 20 miili asundusest eemal oleval mäel, pisikesel järvel ja endisest talust mööduval ojal.

Muide, Pitka nimega kõlaliselt sarnanevaid kohanimi on esinenud indiaanlaste seas kaugel maal põhjas juba varem.

Väike Linda järv on jäädvustanud Pitka vanema tütre nime ja Paaren Beach avaliku supelranna nimena kohaliku rahva hulgas märgib kohta, kus oli omal ajal Pääreni maja.

J. Pitka asunduse lühike kestvus ja selle romantiline mälestus olid ühenduses asunduse rajaja

isiksusega, kelle kohta on öeldud: “Temast oli raske aru saada, kus algab või lõpeb temas meremees, sõjamees, ärimees, põllumees, kirjanik või isegi kunstnik, sest isegi sellena oli vana admiral häng väga tundelik.” [24].

Inglise admiral Cowan oli ütelnud Vabadussõja ajal, et Pitka tunneb ainult kahte käiku: täiskäik edasi ja täiskäik tagasi [25]. Mõlemaid käike oli Pitka kasutanud ka asunduse rajamisel, mille saatust oleks võinud teistsuguseks kujuneda, kui Pitka ise oleks asunduse rajamist tõsiselt võtnud.”

Simson Seakülalt

Kui ma paarkümmend aastat tagasi esimest korda oma Calgarys elavaid sugulasi külastasin, jahmatas mind heas mõttes kõige enam Lääne-Kanada inimeste abivalmidus ja sõbralikkus. Kohalikud põhjendasid, et sel karmil maal ei olnud muud moodi võimalik ellu jääda, kui koostööd tehes.

Pitka jõgi. Vana palkehitis on Pitka talu sepikoda – ainuke tollest ajast säilinud ehitus.

Eestlaste delegatsioon Kanadas Pitka mälestussamba avamisel möödunud aasta augustis: Aino Fingerhut, Helle Sepp, Vancouveri eestlane Juta Kitching, skulptor Seaküla Simson, Eesti kaitseministeeriumi nõunik Peep Reisser, kantsler kolonel Riho Terras, Maie Remmelg, Vello Püss, Viktor Remmelg. Foto pärineb ajalehe Eesti Elu veebiväljaandest www.eesti.ca.

Väljavalitud koht asus 40 miili kaugusel lähimast raudteejaamast Vanderhoofist Fort St. Jamesi külje all.

Kanada linnad ja ka maanteed ääred on puhtad, nagu oleks äsja “Teeme ära!” üldrahvalik koristuskampaania üle käinud. Kuid iga mõnekümne kilomeetri tagant on tee ääres silt meeldetuletusega: “Prügi mahaloopimine keelatud. Trahv 2000 dollarit”.

2009. aasta suvel püstitati Kanada eestlaste ettevõtmisel linna-

kesse Pitka mälestusmärk, mille pronksbareljeeffi autoriks on skulptor Simson Seakülalt.

Omamoodi auavalduseks admiral Pitkale on aga tõsiasi, et ta on ilmselt ainus eestlane, kelle nimi on ühe välisriigi maakaardile kantud nii mitmes kohas.

ARE VESKI

www.vatteater.ee

TRAGIKOMÖÖDIA TÖÖTUSEST. SOOME MEES ANNAB VASTULÕOGI.

REKO LUNDÁN

TARBETUD INIMESED

KATARIINA LAUK, MARILYN JURMAN, MARGO TEDER, TANEL SAAR

26. mai ja 27. mai (reserveeritud) kell 18.00

Rahvusraamatukogu Teatrisaalis

Piletid müügil Piletilevi ja Piletimaailma müügipunktides ning Rahvusraamatukogu infoletis

Maaleht Eesti Päevaleht

TEADMISVEERG

Tuna & täna

Kanada eri

■ Nime päritolu – nüüdseks välja surnud St Lawrence'i irokeeside keeles tähendas *kana-ta* küla või asulat.
■ Pindala – 9 984 670 km² (maailmas 2.).
■ Rannajoon – 202 080 km (1.).
■ Kõrgeim mägi – Logan, 5959 m.
■ Pikim jõgi – Mackenzie, 4241 km.
■ Suurim järv – Suur Karujärv, 31 153 km² (2/3 Eesti pindalast).

■ Rahvussümbol – vahtraleht.

Kanada praegune lipp tõmmati esimest korda masti Ottawas 15. II 1965 keskpäeval. Hoolimata paljudest pakutud tõlgendustest, nt Kanada kümme provintsi + veel miski, ei tähenda stiliseeritud vahtralehe 11 tippu midagi.

■ Hümni – “O Canada”.

■ Rahvuspuu – vaher.

■ Rahvuspäeva – 1. juuli, Kanada päev. Sai 1. VII 1867 dominiiooni õigused.

■ Rahvusvärvid – punane ja valge.

■ Rahvusloom – kobras ja kanada hobune.

■ Moto – “A mari usque ad mare” ehk “Merest mereni”.

■ Rahvussport – suvel *lacrosse* ehk kahvpall, talvel jäähoki.

Maailma esimene ametlik hokimäng peeti Kanadas 3. III 1875. Montreals Victoria siseüväljal kohtusid jäähoki isa James Creightoni organiseeritud matšis kaks üheksamehelist võistkonda Victoria uisuklubist ja McGill'i ülikoolist.

■ 10 provintsi: Alberta, Briti Columbia, Manitoba, New Brunswick, Newfoundland ja Labrador, Nova Scotia, Ontario, Prints Edwardi saar, Québec, Saskatchewan ning kolm territooriumi: Loodealad, Nunavut, Yukon.

■ Pealinn – Ottawa (0,81 mln elanikku, asutatud 1826, pealinnaks sai 1857).

■ Suuremad linnad: Toronto (2,5 mln), Montreal (1,6 mln), Calgary (0,99 mln), Edmonton (0,78 mln), Mississauga (0,69 mln).

■ Rahvaarv – 33,5 miljonit (maailmas 36.).

■ Rahvastiku tihedus 3,4 inimest/km² (228.).

■ Rahva päritolu – inglise 21%, prantsuse 15,8%, šoti 15,2%, iiri 13,9%, saksa 10,2%, itaalia 5%, hiina 3,9%, ukraina 3,6%, põlisrahvad 3,5%. Kolmandik inimesi nimetas end 2006. a rahvaloenduse ajal kanadalaseks.

■ Riigikord – parlamentaarne demokraatia, föderatsioon ning konstitutsiooniline monarhia.

■ Riigipea – kuninganna Elizabeth II (sünd 21. IV 1926).

■ Kuninganna esindaja – kindralkuberner Michaëlle Jean (sünd 6. IX 1957, pildil).

■ Peaminister – Stephen Harper (sünd 30. IV 1959).

■ Parlamendi ülemkoda – Senat, 105 liiget, määrab peaministri esildisel eluajaks (kuni 75. eluaastani) kindralkuberner.

■ Parlamendi alamkoda – Saadikutekoda, 308 liiget, valitakse ühekohalistest ringkondadest enamalt viieks aastaks. Viimased üldvalimised olid 14. X 2008.

■ Ametlikud keeled – inglise ja prantsuse. Tunnustatud piirkondlikud keeled: dene, dogribi, gvišini, *inuinnaqtuni*, inuktituti, inuvialuktuni, kree ja sleivi.

■ Keskmise eluiga – 81,2. M 78,7 ja N 83,9.

■ Iive – +0,82%.

■ Tööjõud – teenindus 76%, tootmine 13%, ehitus 6%, põllumajandus 2%, muu 3%.

■ SKT – kokku 1,335 triljonit USD ehk 15 trl krooni.

■ SKT inimese kohta – 39 700 USD ehk 460 000 kr (18. kohal maailmas. Eestlane oma 14 267 USD ehk 166 000 krooniga on 34. kohal.)

■ Tööpuudus 2009 – 8,5%.

■ Inimarengu indeks – 0,966 (4. kohal maailmas Norra, Austraalia ja Islandi järel. Eesti oma 0,833ga on 40. kohal.) Inimarengu indeks paneb riigid pingeritta vastavalt elanike keskmisele elueale, kirjaoskuse tasemele, haridusvõimalustele ja SKT-le elaniku kohta.

Toimetaja MATI SOOMRE.

Tel 661 3313. e-post mati.soomre@maaleht.ee

PÄRNUMAA KUTSEHARIDUSKESKUS

Koolitused erametsaomanikele

Pärnumaa KHK Voltveti koolituskeskuses Tihemetsas, rahastanud PRIA meede I.1 „Koolitus- ja teavitustegevus”

20.05 Metsa relaskoopmöötmise

21.05 Metsa hindamine elektronlupi abil

27.–28.05 Olulisemad metsa- kahjustused ja nende vältimine

28.–29.06 Metsa puhkemajanduslik kasutamine

Õppepäeva teemasid vt: www.hariduskeskus.ee, www.pria.ee või www.pikk.ee

Info ja registreerimine: Piret Koorep, tel 516 8099, piret.koorep@hariduskeskus.ee

RÄPINA AIANDUSKOOI Aastast 1924

RÄPINA AIANDUSKOOI TOIMUVAD VEEL SELLEL KEVADEL JÄRGMISED ÕPEPÄEVAD:

★ SUVELILLEDE KÜLVAMINE JA KASVATAMISE TEHNIKAD • 6 tundi 20. mai kl 10 • 350 kr

★ KEVADSUVISED ÜLLATUSED KÕOGIVILJAJAIAST • 7 tundi 28. mai kl 9 • 350 kr

★ VIINAPUUDE ISTUTAMINE JA SUVINE LÕIKUS • 8 tundi 10. juuni kl 10 • 350 kr

Info koolitusest osavõtu ja koolituspäevade sisu kohta ning registreerimine kodulehel www.ak.rapina.ee, e-postil irmen.nagelmaa@ak.rapina.ee, eda.gross@ak.rapina.ee või telefonil 796 1549, 5346 1209.

REISU SIHT	KUUPÄEV	HIND	TRANSPORT, MAJUTUS, LISAINFO	KORRALDAJA
Baltimaad				
Reisid Baltimaades, Läti ja Leedu ringreisid	Läti: 19.-20.06; 03.-04.07; 17.-18.07; 14.-15.08; 28.-29.08 Leedu: 10.-13.06; 08.-11.07; 29.07.-01.08; 19.-22.08	Läti al 1200.- Leedu al 2900.-	bussireis hotell koos h/s Külastame Läti ja Leedu kaunemaid paiku. Kuupäevad ja lisainfo meie kodulehelt www.tiitreisid.ee või helista!	 TIIT-REISID OÜ. Tatari 6, 10116 Tallinn tel 662 3762, faks 662 3761 tallinn@tiitreisid.ee www.tiitreisid.ee
Eesti				
Kultuurireisid Eestis: Saaremaa, Hiiumaa, Setomaa, Kilde-Eesti, Peipsi rannik	kuupäevi vaata kodu-lehelt	1päevased 400.- 2päevased 990.-	bussireisid hotell Giidideks kohalikud kultuuriolootundjad. Vaata kuupäevi ja programmi meie kodulehelt www.tiitreisid.ee või helista!	 TIIT-REISID OÜ. Tatari 6, 10116 Tallinn tel 662 3762, faks 662 3761 tallinn@tiitreisid.ee www.tiitreisid.ee
Euroopa				
Kultuurireisid Pariisi ja Londonisse	Pariis: 01.-04.07; 29.07.-01.08 London: 15.-18.07; 19.-22.08	Pariis al 7950.- London al 8600.-	Estonian Airi otseleenu, buss hotell*** koos h/s Pariisis erinevad marsruudid. Vaata kuupäevi ja lisainfot meie kodulehelt www.tiitreisid.ee või helista!	 TIIT-REISID OÜ. Tatari 6, 10116 Tallinn tel 662 3762, faks 611 6612 tallinn@tiitreisid.ee www.tiitreisid.ee
Loodusreisid Ahvenamaale ja Norrasse lennureis	Ahvenamaa: 17.-20.06; 29.07.-01.08; 19.-22.08 Norra: 09.-14.07; 16.-21.07 suvi 2010	Ahvenamaa al 2690.- Norra al 10 300.-	Norra: lennuk-buss Ahvenamaa: laev-buss hotell*** h/s Kuuks pikka päeva Norras, Kesk-Norra parimad vaatamisväärsused. Vaata kuupäevi ja lisainfot meie kodulehelt www.tiitreisid.ee või helista!	 TIIT-REISID OÜ. Tatari 6, 10116 Tallinn tel 662 3762, faks 611 6612 tallinn@tiitreisid.ee www.tiitreisid.ee
Rootsi				
Kuningliku armastuse pühitsemine Stockholmis	18.-20.06	930.- / reisija	Tallinki kruiis Tallinn-Stockholm-Tallinn, rühmasatja, tutvumine suurejooneliste pidustustega ja Stockhomi linnaga, B4-kajut. Tema Kuninglik Kõrgus kroonprintsess Victoria abiellub hr Daniel Westlinguga 19. juunil 2010. See kauaoodatud laulatus peetakse Stockholmis vanalinnas Storkyrkanis. Tasuta, avalikuks meelelahutuseks mõeldud suurejoonelised pidustused ja kultuuriüritused toimuvad kõikjal Stockholmis kesklinnas. Tule ja ühine meiega Stockholmis ning võta osa selle romantilise pulma üritustest. Ühine pidustustega, mis toimuvad juunikuus, mil Stockholm on kahtlemata kõige ilusam. Tell meilt reis ja üllata oma armastatut!	 NORDLAND TRAVEL OÜ. Ahtri 12, 10151 Tallinn tel 611 6610, faks 611 6612 info@nordlandtravel.ee www.nordlandtravel.ee
Soome				
Soome mõisad	20.-21.05 10.-11.07	al 2790.- al 2490.-	laev, buss hotell, h/s 1. reis: Viis mõisa, Turu, Rauma, üks lõunasöök. 2. reis: Viis mõisa, Hämeenlinna, liittala klaasikeskus. Hinnas kõikide mõisate ekskursioonid.	 REISIRING. Narva mnt 1, III korrus Tallinn, tel 631 1010, 5858 5526, info@reisiring.ee , www.reisiring.ee
Taani				
Taani lossid ja Kopenhaagen	24.-29.08	al 5190.-	laev, buss hotell, h/s Kronborgi, Egeskovi ja Frederiksborgi lossid, Roskilde, Odense, Kopenhaagen.	 REISIRING. Narva mnt 1, III korrus Tallinn, tel 631 1010, 5858 5526, info@reisiring.ee , www.reisiring.ee
Vahemere maad				
Kreeka: Kreet, Rhodos ja Korfu. Türgi, Malta, Hispaania: Costa Brava ja Costa del Sol. Bulgaaria, Portugal	apr-okt	al 4990.-	lennuk Tallinnast Suur valik hotelle igale maitsele ja rahakotile alates 2* kuni 5*. 1-2nädalased reisipaketid eesti esindajaga sihtkohas. Lastele lisavoodid soodustused, kohapeal valik lisaekskursioone.	 BERGERREISID. Pärnu mnt 67a, Tallinn tel 628 6165, 628 6168, 5650 8080 info@bergerreisid.ee , msn@bergerreisid.ee www.bergerreisid.ee
Venemaa				
Peterburi 3- ja 4päevased, Kuningate tee	Peterburi: 25.-27.06; 09.-11.07; 31.07.-02.08; 05.-08.08 (4 päeva); 20.-22.08; 17.-19.09 Helsingi-Kotka-Viiburi-Kroonlinn-Peterburi: 03.-06.06; 01.-04.07; 22.-25.07; 19.-22.08	al 2750.-	buss , laev-buss hotell*** koos h/s Reiside kuupäevad ja täpsem info kodulehelt www.tiitreisid.ee või helista!	 TIIT-REISID OÜ. Tatari 6, 10116 Tallinn tel 662 3762, faks 662 3761 tallinn@tiitreisid.ee www.tiitreisid.ee

LOODUSE- JA KULTUURI REISID 2010

KAUNAS-TRAKAI-VILNIUS
09.-11.07 al 2290.-
PETSERI-PIHKVA-NOVGOROD
15.-16.07 al 1790.-

PÄRNU-KIHNU
17.-18.07 al 1580.-
AVASTAMATA VALGEVENE
22.-25.07 al 3480.-

PÕHJA-NORRA
23.07.-01.08 al 7490.-
PALANGA-VENTSPILS
26.-29.07 al 3060.-
KURAMAA 30.07.-01.08 al 2090.-

AHVENAMAA
04.-08.08 al 3890.-
PALANGA
13.-15.08 al 2550.-
PETERBURI
20.-22.08 al 2290.-

- Meilt ka:**
- tellimusreisid gruppidele
 - suur valik soodsaid reise õpilastele
 - puhkuserisid (Kreeka, Türgi, Bulgaaria, Hispaania jt)
 - laevapiletid
 - reisikindlustus

Teele Reisibüroo
Kompanii 1c, Tartu
tel 744 1113, 744 1070
e-post teele@teele.ee
www.teele.ee

tel: 445 0020
e-post: gondvana@gondvana.ee
www.gondvana.ee

PALANGA-NIDA 28.-30.05; 11.-13.06; 22.-25.07. H: 1950.-
KURAMAA 21.-23.05; 06.-08.08. H: al 1870.-
RIIA 05.-06.06. H: 1400.-
PETERBURI 18.-20.06; 15.-18.07; 13.-15.08. H: al 2400.-
AHVENAMAA 15.-18.07; 04.-07.08; 19.-22.08. H: 3550.-
NORRA 13.-21.07; 03.-09.08. H: al 5500.-
GDANSK JA Sopot 08.-11.07; 28.07.-01.08. H: al 3300.-
TÜRGI: MITTE AINULT RANNAD 05.-15.07. H: 11 800.-
PARIIIS JA PRANTSUSMAA 13.-21.07. H: 9800.-
LONDON JA INGLISMAA 22.-29.07. H: 9800.-

HIINA: PEKING, SUZHOU, SHANGHAI, HONGKONG, MACAU
06.-15.06; 12.-21.09. H: 25 500.-
MALAIISIA-SINGAPUR-BORNEO 11.-26.09. H: 39 900.-
KUNINGLIK JORDAANIA JA PUHKUS EGIPŢUSES 16.-23.10; 06.-13.11. H: 19 990.-
ETIOOPIA 06.-18.10. H: 39 000.-
MEHHIKO 13.-25.09; 27.12.-08.01. H: 45 000.-
LÕUNA-AAAFRIKA VABARIIK JA MOSAMBIIK 09.-24.11. H: 51 000.-
EGIPTUS JA NIILUSE KRUUIS 22.10.-01.11 H: 17 900.-
PÄIKESELINE TAI 30.10.-14.11. H: 29 990.-
KÕRBERETK EGIPŢUSES 06.-13 09; 09.-17.04. H: 15 500.-

Viru Reisid

TALLINN: Narva mnt 7-347, III sisse-päas, III korrus; tel 610 9321, 610 9322; tallinn@virureisid.ee.
JÕHVI: Keskvaljak 9, tel 337 0594, 337 1216; viru.reisid@neti.ee.
TARTU: Lõuna-Eesti Turismikeskus, Turu 2 (bussijaam), tel 734 4190.
PÄRNU: Pärnu Reisibüroo, Rüütli 32, tel 444 5105.

Väljasõidud Jõhvest, Tallinnast, Tartust, Pärnust. Püskiklientidele ja gruppidele soodushinnad. NB! Bussikohtade broneerimine seniks, kuni kohti jätkub!
NB! Kindlasti helista ja küsi infot ning vaata kodulehte www.virureisid.ee

REISIKALENDER 2010

ŠOTIMAA – INGLISMAA – LONDON 17.-29.05
SUPER HIND: 4990.- (uutele klientidele); 28.06.-10.07; 24.07.-05.08; 17.-29.08 H: al 5690.- kuni 5990.-

KLASSIKALINE ITAALIA RINGREIS 03.-13.06; 08.-18.07; 23.07.-02.08 (venekeelne); 19.-29.08; 21.-31.10 H: al 4690.- kuni 5290.-

HISPAANIA PUHKUS (kohapeal 5 h/s ja 6/s Rootsi lauas) 04.-17.06; 26.06.-09.07; 23.07.-05.08; 16.-29.08;

18.09.-01.10; 25.09.-08.10 H: 4990.- kuni 6690.-
ITAALIA RINGREIS 05.-13.06; 25.06.-03.07; 10.-18.07; 23.-31.07; 21.-29.08; 23.-31.10 H: al 3790.- kuni 4190.-

UUDIS! PETERBURI – TSARSKOJE SELO – PETERHOF 04.-06.06; 10.-12.06; 17.-19.06 H: 1490.-

UNELMATE PARIIS 25.06.-03.07; 10.-18.07; 11.-19.07 (venekeelne); 24.07.-01.08; 08.-16.08; 23.-31.10 H: 3790.-

SUUR KREEKA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (15 päeva) 02.-16.09 H: 6990.-

SUUR KREEKA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA (13 päeva) 25.07.-06.08

H: 6390.-; 19.09.-01.10 H: 5995.-
UUDIS! SUUR HISPAANIA RINGREIS 20.07.-05.08 H: 7990.-
HISPAANIA PUHKUS (kohapeal 4 h/s ja 6/s Rootsi lauas) 23.10.-03.11 H: 4990.-

AUSTRIA-BAIERIMAA-ŠVEITS-LIECHTENSTEIN 25.06.-04.07; 05.-14.08 H: 4590.-

BAIERIMAA-ŠVEITS-LIECHTENSTEIN 27.06.-05.07; 07.-15.08 H: 4090.-
HORVAATIA-SLOVEENIA 05.-14.06; 25.06.-04.07; 13.-22.07; 01.-10.08; 18.-27.08; 03.-12.09; 17.-26.09 H: al 3990.- kuni 4490.-

SLOVEENIA – HORVAATIA – BOSNIA JA HERTSEGOVIINA RINGREIS KOOS PUHKUSEGA 08.-20.06;

25.06.-07.07; 14.-26.07; 01.-13.08; 18.-30.08; 03.-15.09; 17.-29.09 H: al 4690.- kuni 5290.-

AINULAADNE REIS! HORVAATIA – SLOVEENIA – BOSNIA JA HERTSEGOVIINA – MONTENEGRO – ALBAANIA 04.-18.09; 18.09.-02.10 H: 6790.-
PRAHA – KARLOVY VARY – KARLŠTEIN – KUTNA HORA – CZESTOCHOWA – VARSSAVI (7 päeva) 16.-22.06; 17.-23.06 (venekeelne); 02.-08.07 H: 2990.-
KESK-EUROOPA PÄRLID: PRAHA – KARLOVY VARY – KARLŠTEIN – VIIN – BUDAPEST – BALATON – WIELICZKA soolakaevandus 07.-15.08 H: 3990.-
LONDON – PARIIS 27.06.-07.07;

25.07.-04.08; 18.-28.08 H: al 4590.- kuni 4790.-
SUURBRITANNIA KUNINGRIIK JA IIRI VABARIIK NING PALJUD SALADUSLIKUD JA PÜHAD PAIGAD 20.07.-06.08 H: 9990.-
HISPAANIA-PORTUGALI-MAROKO RINGREIS 22.09.-12.10 H: 11 980.-
SUUR TUNEEsia-MALTA-SITSILIA RINGREIS 20.09.-07.10 H: 13 690.-
KREEKA-TÜRGI RINGREIS 20.09.-08.10 H: 10 980.-
BERLIN JA TROOPILINE PARADIIS 24.-29.10 H: 2490.-
UUDIS! SCHWERIN, BERLIN JA PÕHJA-SAKSAMAA 10.-17.07 H: 3590.-
UUDIS! TAANI – SAKSA HANSATEE –

BERLIN 09.-17.07 H: 4390.-
UUDIS! PÕHJA-SAKSAMAA PÄRLID 16.-22.06; 11.-17.07; 08.-14.08 H: 2990.-
UUDIS! AINULAADNE REIS! LÄÄNE-UKRAINA, MOLDAAVIA, ODESSA, RUMEENIA, BULGAARIA, ISTANBUL, MAKEDOONIA, KOSOVO, SERBIA, UNGARI, SLOVAKKIA 04.-19.06 H: 6990.-; 04.-19.09 H: 7690.-
UNELMATE KESK-NORRA 16.-22.06; 29.06.-05.07 (välja müüdnud); 07.-13.07 (välja müüdnud); 20.-26.07; 28.07.-03.08; 18.-24.08 H: 4290.-
FANTASTILINE PÕHJA-NORRA (NORDKAPP) ja LAPIMAA (7 päeva) 16.-22.06; 29.06.-05.07; 20.-26.07; 18.-24.08 H: 4190.-

UUDIS! FANTASTILINE PÕHJA-NORRA, IMELISED LOFOODI SAARED JA LAPIMAA (7 päeva) 09.-15.07; 30.07.-05.08 H: 3990.-
UUDIS! FANTASTILINE PÕHJA-NORRA (NORDKAPP), IMELISED LOFOODI SAARED JA LAPIMAA (8 päeva) 15.-22.06 H: 4990.-
UUDIS! FANTASTILINE PÕHJA-NORRA (NORDKAPP), IMELISED LOFOODI SAARED JA LAPIMAA (9 päeva) 14.-22.08 H: 4990.-
UUDIS! MADALMAADE PÄRLID: AMSTERDAM-HAAG-ROTTERDAM-ANTVERPEN-BRÜGGE-GENT-BRÜSSEL 11.-19.07 H: 4090.-

Reisipalavik

10.05-13.06

IGA PÄEV UUED KUUMAD PAKKUMISED!

Saada SMS
märgusõnaga REIS
numbrile 1512
ja võida reis
Mallorca!
SMS hind 11.-

vaata lähemalt:

Küsi pakkumist parimatest reisibüroodest üle Eesti
Horizon Travel Estonia pst.3 info@horizontravel.ee +372 6 409 053

www.horizontravel.ee

SÕIDUKID

MÜÜN

Müüa Ford Galaxy 85 kW, bensiin, äsja Saksast, 6 kohta, sinine metallik, või vahetada okaspuupalgi vastu. Tel 5667 0288.

OSTAN

Ostan sõidukorras vana paadi umbes 1000 krooni eest. E-post eva.g.laur@gmail.com, tel 513 3323.

Ostan sõiduauto Mercedes-Benz 170V (W136) 1936–1953, samuti roostes mittekomplektse kere ja muid osi. Tel 506 5589, e-post traps@hotmail.ee.

KINNISVARA

MÜÜN

Müüa maja koos kõrvalhoonetega (saun, ait) Peipsi järvest 9 km kaugusel koos 2 ha maaga. Vaikne ja rahulik ümbrus. Tel 5647 3682.

Müüa põllumaa. Assikvere küla, Pala vald, 7,2 ha. Tel 516 2648.

Müüa talukoht (maja, saun-sepikoda, laut-küün, ait; maad 1,35 ha) Avinurme lähedal. Hind 385 000 kr. Tel 5837 2746, 5349 6204.

Müüa suurem heas korras talu Viljandimaal (35 ha, sh põllu- ja metsamaa, suur aed). Otse omanikult. Tel 435 9275.

Võrumaa turvalises väikelinnas Antslas müüa maja krunt 3200 m. Tel 552 0549.

Majapidamise lõpetamise tõttu müüa Tartu lähedal maakocht. Tel 5646 7803.

Müüa tootmishoone (kaarhall, kontor, r-ruum), asfalteeritud laoplatz piirdealaga 8800 m², 1toaline korter 43 m². Tel 514 8566.

Müüa maja Viljandimaal Paistus, 10 km Viljandist. Tel 5373 0056.

Müüa põllumaa: Kasemetsa, Põllu küla, Kehтна vald (22,1 ha); Pärna, Pärsi küla, Karksi vald (10,2 ha); Välja, Atla küla, Juuru vald (27,04 ha). Tel 5343 6168.

OSTAN

Ostan metsamaaga talu Tallinnast max 120 km, otse omanikult. Tel 527 5141, pärast kl 15. E-post gunnar.sepp@mail.ee, Anni 8–153, 13626 Tallinn.

Ostan 1–2toalise ahjuküttega korteri. Võib pakkuda kõiki linnaosasid. Tel 5649 7013.

EHITUSMATERJAL

MÜÜN

Müüa sise- ja välisvoodrilauda. Vedu. Tel 5650 7888.

Puidust katusesindlid ja -kimmid. Samas valmistame kimmipinke. Tel 5348 5023.

Müüa kasvahooneklaas 120 x 60 cm, paksus 4 mm, 150 tahvlit, 50 kr/tk. Tel 516 2129.

Müüa treipalgist saunakarp 5,4 x 4,2 m ja autovarjualune 8,7 x 4,4 m. Uued! Hind 46 000 kr. Tel 512 7987.

Laastu-, sindli- ja kimmikatused. Müük ja paigaldus. Super hinnad! Tel 5669 7936, 5343 1860. E-post ecoroof@ecoroof.ee

Müüa pöranda-, terrassi-, sise- ja välisvoodrilaudu, ehituslikku saematerjali. Erinevad mõõdud, vedu tasuta. Tel 506 4651.

Müüa klaasplastist mahutid, septikud, lipumastid, kanuud ja süstad. Paigaldus, transport. Tel 5625 4568, e-post septik@hotmail.ee

Aiad, karjaaiad, koplid, postid, latid (süvaimmutatud). Otse tootjalt. Tel 505 3343; www.woodmasters.eu.

Müüa kvaliteetseid sise- ja välisvoodrilaudu ning pöranda- ja tuulekastilaudu. Veovõimalus. Tel 503 1859.

PUIT

OSTAN

Ostame 3 m saare-küttepuid. Hind kokkuleppel. Tel 527 4339.

Ostame kokku metsamaad ja raieõigusi üle kogu Eesti. Oodatud on kõik pakkumised. Tel 5802 3333; www.eestimets.ee.

Ostame metsakinnistuid ja kasvavat metsa üle Eesti. Tel 5612 7375.

Ostame kasvavat metsa ja metsamaad kõikjal Eestis. Ka hüpoteegiga ja raiutud (võimalik kiire tehing). Info tel 505 3749.

Ostame kasvavat metsa ja metsakinnistuid, ka hüpoteegiga. Hinnad head, maksimine paindlik ja kiire. Tel 518 3927.

Ostan kasvavat metsa, värsket kuuse- ja männipalki, paberipuid. Tel 5663 6076, 5663 8551.

Ostame kasvavat metsa, metsakinnistuid, raieõigust ja üksikuid koormaid, tasu kohe. Tel 554 1880, 609 8080, e-post petso20@hotmail.ee.

Metsaharvenduse OÜ ostab kasvavat metsa, raieõigust, metsakinnistuid. Met-sa ülestöötamine. Tel 516 0843, e-post aaavo.pluss@mail.ee.

Ostan kokku metsakinnistuid ja kasvavat metsa (raieõigusi). Pakkuda võib ka osaliselt raiutud metsamaad. Kuulutus ei aegu! Tel 551 6666.

Ostame metsamaad ja raieõigust üle Eesti. Kõik pakkumised oodatud! Tel 528 8784.

LOOMAD

MÜÜN

Müüa väga hea põlvnemisega sõbralik pullipoiss Kesk-Eestist, kes tahab veeta eeloleva suve lehmikute seltsis. Tel 508 7589.

Müüa lihaveiste 1 a mullikaid 10 tk, 5000 kr/tk. Tel 517 2853, 486 9143, Raplamaa.

Müüa kollikutsikad. Sünd. 09.04.2010. Väga sõbralikud ja rõõmsad. Hind 1000 kr. Tel 520 1401, 487 2585.

Müüa Zaastane ristandtäkk, paberitega. Hind 15 000 kr. Asukoht Järvamaa, Imave vald. Tel 5331 3358.

Müüa eesti tõugu eelratsastatud ja sõbralikud 5 a mära (hind 20 000 kr + km) ja 2 a ruun (hind 10 000 kr + km). Tel 5615 0466.

Müüa 1 a hall jäär, ET/gotlandi ristand, ja jäärtaled (ET/suffolk, üks ilus ristand). Viljandimaal, tel 5563 2531.

OÜ Äntu Möis müüb teispäeval, 18. mail musta, halli, sinise sulestikuga juuli lõpus munemist alustavaid noorkanu järgmistes Pärnumaa bussipeatustes: 7.30 Kadjaste, 7.45 Rõusa, 8.00 Väandra, 8.30 Vihtra, 8.45 Jõesuu, 9.00 Tori, 9.15 Selja, 9.45 Suigu, 10.00 Are, 10.15 Pärnu-Jaaguipi, 10.45 Koonga, 11.00 Kalli, 11.30 Helmiküla, 11.45 Varbla, 12.00 Raheste, 12.15 Saulepi, 12.30 Tõstamaa, 12.45 Seliste, 13.00 Pootsi, 13.30 Liu, 13.45 Lindi, 14.00 Kihlepa, 14.15 Põldeotsa, 14.30 Audru, 14.45 Jõõpre, 15.15 Ülejõe vana turg, 15.45 Raeküla Paikese tr, 16.00 Paikuse, 16.15 Sindli. Info tel 327 0206, ringil 5660 0718.

OÜ Äntu Möis müüb kolmapäeval, 19. mail musta, halli, sinise sulestikuga juuli lõpus munemist alustavaid noorkanu järgmistes Harjumaa bussipeatustes: 7.30 Loks, 8.00 Kolga, 8.30 Kuusalu, 8.45 Kiilu, 9.15 Soodla kpl, 9.30 Lilli, 9.45 Kehra turg, 10.15 Anija, 10.30 Raasiku, 10.45 Aruküla, 11.15 Jüri, 11.45 Vaida, 12.15 Kiili, 12.45 Saku Tammemäe bensj, 13.15 Saue turg, 13.45

Keila, 14.00 Lehola, 14.15 Vasalemma, 14.30 Kaasiku, 14.45 Laitse, 15.00 Äasmäe, 15.15 Kiisa, 15.45 Tõdva. Info tel 327 0206, ringil 5660 0718.

OÜ Äntu Möis müüb neljapäeval, 20. mail musta, halli, sinise sulestikuga juuli lõpus munemist alustavaid noorkanu järgmistes Läänemaa bussipeatustes: 7.30 Koluvere, 7.45 Risti, 8.15 Palivere, 8.30 Nigula, 8.45 Linnamäe, 9.15 Uue-mõisa, 9.30 Haapsalu turg, 10.15 Ridala, 10.45 Martna, 11.00 Kirna, 11.15 Liivi, 11.30 Kullamaa, 11.45 Silla, 12.00 Üdru-maa, 12.15 Laiküla, 12.30 Rõude, 12.45 Kirbla, 13.00 Lihula, 13.30 Tuudi, 13.45 Meelva, 14.00 Salavere, 14.15 Massu, 14.30 Kõmsi, 14.45 Hanila. Info tel 327 0206, ringil 5660 0718.

OÜ Äntu Möis müüb reedel, 21. mail musta, halli, sinise sulestikuga juuli lõpus munemist alustavaid noorkanu järgmistes Ida-Virumaa bussipeatustes: 7.30 Sonda, 7.45 Kiviõli turg, 8.15 Maidla, 8.30 Lügä-nuse, 8.45 Puritse, 9.00 Varja, 9.15 Saka, 9.30 Ontika, 9.45 Valaste, 10.00 Toila, 10.15 Voka, 10.45 Vaivara, 11.15 Jõhvi kaubamaja plats, 11.45 Tammiku, 12.15 Sompä, 12.30 Kiikla, 12.45 Mäetaguse, 13.00 Pagari, 13.15 Illuka, 13.30 Kuremäe, 14.00 Jõuga, 14.15 lisaku, 14.45 Tudulin-na, 15.15 Avinurme, 15.30 Pärniku. Info tel 327 0206, ringil 5660 0718.

Pakkuda mõned 23.05 kooruvad tibud (sussex, braama, araucana, hind 75 kr/tk) ja söödad. Tel 5569 4711; www.kitikanala.kogu.info.

Broileritibude (25 kr) ja jõusööda ette-telimine (Läti tehase). Saabuvad Pärnusse 18.05. E-post lao.linnujaam@mail.ee, tel 501 2589.

Müüa noorkanad. Broilerkalkuni-, liha-pardi-, hane-, broilerkana-, vuti- ja mu-nakana tibud. Faasanid. Tel 5354 0492, 5599 0098.

Müüa EK puhtatõulised lehmvasikad. Tel 521 8569.

Müüa 2 AB tõupulli. Tel 509 6702.

Müüa puhtatõuline maakarjavisikas. Tel 5624 8602.

Müüa mahekarjast punase AB-ristandi mullikad Valgamaal. Tel 517 4610.

Müüa 2 jõudluskontrollis olevat tiinet juuni algul poegivat mullikat. Tel 5656 0155.

Müüa aastane maatõugu mullikas Jõgeval. Tel 5562 2388, 776 3586.

Müüa puhtatõulised herefordi sugupulid. Tel 521 6874; www.hereford.ee.

Müüa kohustustevaba 100pealise piimakarja kasvatuses tegelev põlulmajandusühistu Põlvamaal. Tel 501 6198, e-post invest@hotmail.ee.

Müüa töutunnistusega 29.03 sündinud Kaukaasia lambakoera kutsikad. Lisa-info kodulehel www.runagate.eu ja tel 528 2337.

Müüa 3 ristandlihaveist (lehmikud 2 Bb; 1 Ab) Raplamaal. Tel 525 2807, 5811 2859.

Müüa toujäär. Tel 509 0338.

OSTAN

Ostan 20 munejat kana Harjumaal või selle ümbruses. Tel 5688 5935.

Ostan lambaid eluskaalus. Tel 518 2553.

Ostame veiseid, pulle, mullikaid, lambaid, hobuseid ja hädatapuloomi. Raha kohe kätte! Tel 5396 2427.

Osaühing ostab lehmvasikaid, hind kokkuleppel. Kuulutus ei aegu. Info tel 5341 5850.

Estonian-ACB-Vianco OÜ ostab pullva-sikaid, tapaloomi. Tel 5300 9615, 5661 7233.

Raka Kogumiskeskus ostab praaklehi-mi (tapaloomi), pullvasikaid ja toot-mist lõpetavaid piimakarjasiid. Meie transport. Info tel 5328 5153, Urve; tel 5340 5323, Jaanus.

Ostan lehma, pulle, mullikaid, vasikaid, hobuseid ja lambaid. Tulen ka kiirelt järele hädatapuloomadele. Tel 5638 6162, 5626 2706.

Ostame lüpsikarja kuni 350 looma. Tel 516 0305. Kiire!

Ostan lihaveiseid või lihaveise ristandeid: lehmvasikaid, -mullikaid ja lehma. Tel 607 4445, 520 4146.

Ostame veiseid (lehma, mullikaid, pulle), meie vedu, maksame kohe. Teostame ka ainult loomeveo teenust. Tel 5551 2929.

TAIMEKASVATUS

MÜÜN

Mahetootmisega talu müüb kvaliteetset hobusesõnnikut (ei sisalda saepuru). Vedu Eesti piires. Tel 5348 8399.

Müüa rukist ja suur kogus rullheina, so-bib ka kütteks. Tel 514 6621.

Einola Talu Tartumaal müüb sertifitseeritud seemnekartulit, sordid: „Arielle” E, „Fontane” A, „Ampera” A. Tel 741 2337, 508 8402.

Müüa punase, roosa, valge ristiku ja timuti seemet. Tel 503 5121.

Arli puukool müüb istikuid reedel 14.05 Haapsalu t 10.00–12.00, Taebias 12.15, Linnamäel 13.00, Paliveres AO kauplus-ses 13.45, Ristil 14.30, Kullamaal 15.15; laupäeval, 15.05 Rakveres 9.00–12.00, Tapal 13.00, Tamsalus 14.30; 15.05 Jõhvi t 9.00–12.00, K-Nõmmel 12.30, Mäeta-gusel 13.15, lisakul 14.00, Tudulinna 15.00, Avinurmes 15.45; pühapäeval, 16.05 Kõmsi ja Kohila laadal; teisipäe-val, 18.05 Rapla t 10.00, Kehtnas 12.15, Järvakandi t 13.30, Lelles 14.30, Kärus 15.00. Tel 518 8465; www.arlipuukool.ee.

Müüa kuuseheki- ja mägimännistikuid. Tel 322 2908, 503 8576.

Müüa harilikku kuuse potitaimi, sanglepa-, maarjakase-, lehise-, tamme- ja mägimännistikuid. Tel 508 6972.

Müüa maasikataimi „Polka”, „Korona” ja „Symphony”. Tel 528 3639.

Müüa Aksis maasika- (2 kr), vaarika- (3 kr), sõstraisikud (10 kr), TA (10 kr), SA (10 kr), VA (10 kr), kastanipuud (30 kr). Tel 5394 2369.

Müüa sorteeritud hernest Hardi (kollane). Tel 5342 0660, 516 4825.

Morjentsi talu puukool Elva lähisel müüb istikuid: püramiidtamm, tamm, kastan, pärn, vaher, pihlakas, künnapu. Tel 5698 9880.

Müüa keerispeaseemet ja toidukartuleid, ka suures koguses. Lisaks müüa talvitunud mesilasperesid. Transport kokkuleppel. Tel 5667 0688.

Müüa soodsalt korralikku rulliheina, hoi-tud küünis, asub Raplamaal Raikküla vallas. Tel 503 5569.

Müüa kuusehekitaimi, kase- ja maarjaka-seseemikuid. Peter Kask, tel 515 7591; www.kalevipuukool.ee.

Müüa kaera „Eugen” C2 sertifitseeritud seemet Viljandi lähedal. Tel 5647 3122.

Müüa punase ristiku ja timuti seemet ning mahepõlluheina. Tel 5358 4157, 435 9967.

Oidermaa Talu seemnekeskus müüb sertifitseeritud suviteraviljaseemet: otra „Anni” p.C2, C1, „Leeni” p.C1, „Annabel” p.C2, kaera „Jumbo” p.C2, timutiit „Jõgeva 54” p.C. Tel 522 1659, vaata ka: www.seemnekeskus.ee.

OSTAN

Ostame teravilja. Tasume kiirelt. Meie poolt vedu tasuta. Tel 503 1385.

LANDEKER OÜ
Rapla,
Tallinna mnt 22/24
Telefon 517 9866,
511 0415, 489 4055
Faks 489 4962

OSTAME KASVAVAT METSA JA METSAMAAD
Hind kuni 120 000 kr/ha, ka läbi raiutud ja hüpoteegiga

Ettemaksu võimalus, abi asjaajamisel

pm PRIIMO METS
Tel 489 0696, 506 9966,
faks 489 0697,
priimo.mets@priimo.ee

oü Priimo Mets ostab metsakinnistuid
(pakkuda võib ka hüpoteegiga koormatud kinnistuid)
Küttepuidu ost
Raplas 280 kr/tm
Võsa ja raiejäätmete ost

TEEME PARIMA PAKKUMISE!

Vesmel
Pärnu, Riia mnt 87
Tel 502 0471
Faks 443 2550
info@vesmel.ee

OSTAME
Kasvatav metsa ja metsakinnistuid
Metsamaterjali ja raieõigust

• Ostame METSAKINNISTUID, ka raiutud ja hüpoteegiga
• Ostame PÕLLUMAAD
Küsi hinda! Teeme pakkumise!

Lai 10, 80010 Pärnu,
tel 447 7900, 528 5263,
faks 447 7903, metsagrupp@hotmail.ee

oü Metsagrupp

mets.ee

LIGNATOR

ostame leht- ja okaspuu saematerjali

Mob. 509 9664; 509 7859

FEST-FOREST

AS Fest-Forest ostab metsakinnistuid.

Tel 504 5689
toomas@fest-forest.ee

DIMENS

■ Ostame kasvavat ja virnastatud võsa.
■ Ostame 3 m küttepuid ja lehtpuulanke.
■ Puhastame tasuta teie kraavid, teeääred ja põllud võsast.

tel 5341 1301; dimens@dimens.ee
www.dimens.ee

JUHANI PUUKOOLIST saab

SUPER pakkumine!
Siberi lehis 3 kr
PARIMALE VÕTJALE PARIMAD HINNAD!
www.forestplant.com

TELLIMINE: Valdo Virvelaid, 513 9573, valdo@plantex.ee

BALCAS

Balcas Eesti AS ostab
KUUSE- ja MÄNNIPALKI

INFO: Vaida, Harjumaa
tel 603 5282
e-post balcas@balcas.ee

EESTI METSAMAAKLER

Ostame METSAKINNISTUID JA RAIEÕIGUST.

Info tel 744 6655, 528 5038
andres@metsamaakler.ee

TAVA METS

OSTAB METSAKINNISTUID

Valdo Hermann
tel: 513 7887
info@tavamets.ee www.tavamets.ee

AP Mets
www.apmets.ee

• metsakinnistuid
Ostame • kasvavat metsa
• põllumaad

Tel 434 9070 • apmets@apmets.ee

GRUNDAR PUIT OÜ

● METSAKINNISTUTE JA RAIDE OST
● METSARAIE TÖÖD
● METSAMATERJALI TRANSPORT
● METSAMAJANDUS-KAVADE KOOSTAMINE
● TREILERITEENUSED

Info tel 447 0526, 510 3681,
faks 447 0525
Lille 4, 80010 Pärnu

Hea metsaomanik!

OSTAME:
kasvatav metsa, metsamaad, palki ja paberipuitu, küttepuitu ja võsa-raiejäätmeid

Metsäliitto
Eesti

Tel 622 1460, 505 6322
eesti@metsaliitto.com
www.metsaliitto.ee

SÕIDUKID

MÜÜN

Müüa Ford Galaxy 85 kW, bensiin, äsja Saksast, 6 kohta, sinine metallik, või vahetada okaspuupalgi vastu. Tel 5667 0288.

OSTAN

Ostan sõidukorras vana paadi umbes 1000 krooni eest. E-post eva.g.laur@gmail.com, tel 513 3323.

Ostan sõiduauto Mercedes-Benz 170V (W136) 1936–1953, samuti roostes mittekompaktse kere ja muid osi. Tel 506 5589, e-post traps@hotmail.ee.

KINNISVARA

MÜÜN

Müüa maja koos kõrvalhoonetega (saun, ait) Peipsi järvest 9 km kaugusel koos 2 ha maaga. Vaikne ja rahulik ümbrus. Tel 5647 3682.

Müüa põllumaa. Assikvere küla, Pala vald, 7,2 ha. Tel 516 2648.

Müüa talukoht (maja, saun-sepikoda, laut-küün, ait; maad 1,35 ha) Avinurme lähedal. Hind 385 000 kr. Tel 5837 2746, 5349 6204.

Müüa suurem heas korras talu Viljandimaal (35 ha, sh põllu- ja metsamaa, suur aed). Otse omanikult. Tel 435 9275.

Võrumaa turvalises väikelinnas Antslas müüa maja krunt 3200 m. Tel 552 0549.

Majapidamise lõpetamise tõttu müüa Tartu lähedal maakocht. Tel 5646 7803.

Müüa tootmishoone (kaarhall, kontor, r-ruum), asfalteeritud laoplatz piirdealaga 8800 m², 1toaline korter 43 m². Tel 514 8566.

Müüa maja Viljandimaal Paistus, 10 km Viljandist. Tel 5373 0056.

Müüa põllumaa: Kasemetsa, Põllu küla, Kehтна vald (22,1 ha); Pärna, Pärsi küla, Karksi vald (10,2 ha); Välja, Atla küla, Juuru vald (27,04 ha). Tel 5343 6168.

OSTAN

Ostan metsamaaga talu Tallinnast max 120 km, otse omanikult. Tel 527 5141, pärast kl 15. E-post gunnar.sepp@mail.ee, Anni 8–153, 13626 Tallinn.

Ostan 1–2toalise ahjuküttega korteri. Võib pakkuda kõiki linnaosasid. Tel 5649 7013.

EHITUSMATERJAL

MÜÜN

Müüa sise- ja välisvoodrilauda. Vedu. Tel 5650 7888.

Puidust katusesindlid ja -kimmid. Samas valmistame kimmipinke. Tel 5348 5023.

Müüa kasvahooneklaas 120 x 60 cm, paksus 4 mm, 150 tahvlit, 50 kr/tk. Tel 516 2129.

Müüa treipalgist saunakarp 5,4 x 4,2 m ja autovarjualune 8,7 x 4,4 m. Uued! Hind 46 000 kr. Tel 512 7987.

Laastu-, sindli- ja kimmikatused. Müük ja paigaldus. Super hinnad! Tel 5669 7936, 5343 1860. E-post ecoroof@ecoroof.ee

Müüa pöranda-, terrassi-, sise- ja välisvoodrilaudu, ehituslikku saematerjali. Erinevad mõõdud, vedu tasuta. Tel 506 4651.

Müüa klaasplastist mahutid, septikud, lipumastid, kanuud ja süstad. Paigaldus, transport. Tel 5625 4568, e-post septik@hotmail.ee

Aiad, karjaaiad, koplid, postid, latid (süvaimmutatud). Otse tootjalt. Tel 505 3343; www.woodmasters.eu.

Müüa kvaliteetseid sise- ja välisvoodrilaudu ning pöranda- ja tuulekastilaudu. Veovõimalus. Tel 503 1859.

PUIT

OSTAN

Ostame 3 m saare-küttepuid. Hind kokkuleppel. Tel 527 4339.

Ostame kokku metsamaad ja raieõigusi üle kogu Eesti. Oodatud on kõik pakkumised. Tel 5802 3333; www.eestimets.ee

Ostame metsakinnistuid ja kasvavat metsa üle Eesti. Tel 5612 7375.

Ostame kasvavat metsa ja metsamaad kõikjal Eestis. Ka hüpoteegiga ja raiutud (võimalik kiire tehing). Info tel 505 3749.

Ostame kasvavat metsa ja metsakinnistuid, ka hüpoteegiga. Hinnad head, maksimine paindlik ja kiire. Tel 518 3927.

Ostan kasvavat metsa, värsket kuuse- ja männipalki, paberipuid. Tel 5663 6076, 5663 8551.

Ostame kasvavat metsa, metsakinnistuid, raieõigust ja üksikuid koormaid, tasu kohe. Tel 554 1880, 609 8080, e-post petso20@hotmail.ee

Metsaharvenduse OÜ ostab kasvavat metsa, raieõigust, metsakinnistuid. Met-sa ülestöötamine. Tel 516 0843, e-post aaov.pluss@mail.ee

Ostan kokku metsakinnistuid ja kasvavat metsa (raieõigusi). Pakkuda võib ka osaliselt raiutud metsamaad. Kuulutus ei aegu! Tel 551 6666.

Ostame metsamaad ja raieõigust üle Eesti. Kõik pakkumised oodatud! Tel 528 8784.

LOOMAD

MÜÜN

Müüa väga hea põlvnemisega sõbralik pullipoiss Kesk-Eestist, kes tahab veeta eeloleva suve lehmikute seltsis. Tel 508 7589.

Müüa lihaveiste 1 a mullikaid 10 tk, 5000 kr/tk. Tel 517 2853, 486 9143, Raplamaa.

Müüa kollikutsikad. Sünd. 09.04.2010. Väga sõbralikud ja rõõmsad. Hind 1000 kr. Tel 520 1401, 487 2585.

Müüa Zaastane ristandtäkk, paberitega. Hind 15 000 kr. Asukoht Järvamaa, Imave vald. Tel 5331 3358.

Müüa eesti tõugu eelratsastatud ja sõbralikud 5 a mära (hind 20 000 kr + km) ja 2 a ruun (hind 10 000 kr + km). Tel 5615 0466.

Müüa 1 a hall jäär, ET/gotlandi ristand, ja jäärtaled (ET/suffolk, üks ilus ristand). Viljandimaal, tel 5563 2531.

OÜ Äntu Möis müüb teispäeval, 18. mail musta, halli, sinise sulestikuga juuli lõpus munemist alustavaid noorkanu järgmistes Pärnumaa bussipeatustes: 7.30 Kadaste, 7.45 Rõusa, 8.00 Väandra, 8.30 Vihtra, 8.45 Jõesuu, 9.00 Tori, 9.15 Selja, 9.45 Suigu, 10.00 Are, 10.15 Pärnu-Jaaguupi, 10.45 Koonga, 11.00 Kalli, 11.30 Helmiküla, 11.45 Varbla, 12.00 Raheste, 12.15 Saulepi, 12.30 Tõstamaa, 12.45 Seliste, 13.00 Pootsi, 13.30 Liu, 13.45 Lindi, 14.00 Kihlepa, 14.15 Põldeotsa, 14.30 Audru, 14.45 Jõõpre, 15.15 Ülejõe vana turg, 15.45 Raeküla Paikese tr, 16.00 Paikuse, 16.15 Sindli. Info tel 327 0206, ringil 5660 0718.

OÜ Äntu Möis müüb kolmapäeval, 19. mail musta, halli, sinise sulestikuga juuli lõpus munemist alustavaid noorkanu järgmistes Harjumaa bussipeatustes: 7.30 Loks, 8.00 Kolga, 8.30 Kuusalu, 8.45 Kiilu, 9.15 Soodla kpl, 9.30 Lilli, 9.45 Kehra turg, 10.15 Anija, 10.30 Raasiku, 10.45 Aruküla, 11.15 Jüri, 11.45 Vaida, 12.15 Kiili, 12.45 Saku Tammemäe bensj, 13.15 Saue turg, 13.45

Keila, 14.00 Lehola, 14.15 Vasalemma, 14.30 Kaasiku, 14.45 Laitse, 15.00 Äasmäe, 15.15 Kiisa, 15.45 Tõdva. Info tel 327 0206, ringil 5660 0718.

OÜ Äntu Möis müüb neljapäeval, 20. mail musta, halli, sinise sulestikuga juuli lõpus munemist alustavaid noorkanu järgmistes Läänemaa bussipeatustes: 7.30 Koluvere, 7.45 Risti, 8.15 Palivere, 8.30 Nigula, 8.45 Linnamäe, 9.15 Uue-mõisa, 9.30 Haapsalu turg, 10.15 Ridala, 10.45 Martna, 11.00 Kirna, 11.15 Liivi, 11.30 Kullamaa, 11.45 Silla, 12.00 Üdru-maa, 12.15 Laiküla, 12.30 Rõude, 12.45 Kirbla, 13.00 Lihula, 13.30 Tuudi, 13.45 Meelva, 14.00 Salavere, 14.15 Massu, 14.30 Kõmsi, 14.45 Hanila. Info tel 327 0206, ringil 5660 0718.

OÜ Äntu Möis müüb reedel, 21. mail musta, halli, sinise sulestikuga juuli lõpus munemist alustavaid noorkanu järgmistes Ida-Virumaa bussipeatustes: 7.30 Sonda, 7.45 Kiviõli turg, 8.15 Maidla, 8.30 Lügä-nuse, 8.45 Puritse, 9.00 Varja, 9.15 Saka, 9.30 Ontika, 9.45 Valaste, 10.00 Toila, 10.15 Voka, 10.45 Vaivara, 11.15 Jõhvi kaubamaja plats, 11.45 Tammiku, 12.15 Sompä, 12.30 Kiikla, 12.45 Mäetaguse, 13.00 Pagari, 13.15 Illuka, 13.30 Kuremäe, 14.00 Jõuga, 14.15 lisaku, 14.45 Tudulin-na, 15.15 Avinurme, 15.30 Pärniku. Info tel 327 0206, ringil 5660 0718.

Pakkuda mõned 23.05 kooruvad tibud (sussex, braama, araucana, hind 75 kr/tk) ja söödad. Tel 5569 4711; www.kitikanala.kogu.info.

Broileritibude (25 kr) ja jõusööda ette-telimine (Läti tehase). Saabuvad Pärnusse 18.05. E-post lao.linnujaam@mail.ee, tel 501 2589.

Müüa noorkanad. Broilerkalkuni-, liha-pardi-, hane-, broilerkana-, vuti- ja mu-nakana tibud. Faasanid. Tel 5354 0492, 5599 0098.

Müüa EK puhtatõulised lehmvasikad. Tel 521 8569.

Müüa 2 AB tõupulli. Tel 509 6702.

Müüa puhtatõuline maakarjavisikas. Tel 5624 8602.

Müüa mahekarjast punase AB-ristandi mullikad Valgamaal. Tel 517 4610.

Müüa 2 jõudluskontrollis olevat tiinet juuni algul poegivat mullikat. Tel 5656 0155.

Müüa aastane maatõugu mullikas Jõgeval. Tel 5562 2388, 776 3586.

Müüa puhtatõulised herefordi sugupulid. Tel 521 6874; www.hereford.ee.

Müüa kohustustevaba 100pealise piimakarja kasvatusesega tegelev põlulmajandusühistu Põlvamaal. Tel 501 6198, e-post invest@hotmail.ee.

Müüa töutunnistusega 29.03 sündinud Kaukaasia lambakoera kutsikad. Lisa-info kodulehel www.runagate.eu ja tel 528 2337.

Müüa 3 ristandlihaveist (lehmikud 2 Bb; 1 Ab) Raplamaal. Tel 525 2807, 5811 2859.

Müüa toujäär. Tel 509 0338.

OSTAN

Ostan 20 munejat kana Harjumaal või selle ümbruses. Tel 5688 5935.

Ostan lambaid eluskaalus. Tel 518 2553.

Ostame veiseid, pulle, mullikaid, lambaid, hobuseid ja hädatapuloomi. Raha kohe kätte! Tel 5396 2427.

Osaühing ostab lehmvasikaid, hind kokkuleppel. Kuulutus ei aegu. Info tel 5341 5850.

Estonian-ACB-Vianco OÜ ostab pullva-sikaid, tapaloomi. Tel 5300 9615, 5661 7233.

Raka Kogumiskeskus ostab praaklehi-mi (tapaloomi), pullvasikaid ja toot-mist lõpetavaid piimakarjasiid. Meie transport. Info tel 5328 5153, Urve; tel 5340 5323, Jaanus.

Ostan lehma, pulle, mullikaid, vasikaid, hobuseid ja lambaid. Tulen ka kiirelt järele hädatapuloomadele. Tel 5638 6162, 5626 2706.

Ostame lüpsikarja kuni 350 looma. Tel 516 0305. Kiire!

Ostan lihavaiseid või lihavaise ristandeid: lehmvasikaid, -mullikaid ja lehma. Tel 607 4445, 520 4146.

Ostame veiseid (lehma, mullikaid, pulle), meie vedu, maksame kohe. Teostame ka ainult loomeveo teenust. Tel 5551 2929.

TAIMEKASVATUS

MÜÜN

Mahetootmisega talu müüb kvaliteetset hobusesõnnikut (ei sisalda saepuru). Vedu Eesti piires. Tel 5348 8399.

Müüa rukist ja suur kogus rullheina, so-bib ka kütteks. Tel 514 6621.

Einola Talu Tartumaal müüb sertifitseeritud seemnekartulit, sordid: „Arielle” E, „Fontane” A, „Ampera” A. Tel 741 2337, 508 8402.

Müüa punase, roosa, valge ristiku ja timuti seemet. Tel 503 5121.

Arli puukool müüb istikuid reedel 14.05 Haapsalu t 10.00–12.00, Taebias 12.15, Linnamäel 13.00, Paliveres AO kauplus-ses 13.45, Ristil 14.30, Kullamaal 15.15; laupäeval, 15.05 Rakveres 9.00–12.00, Tapal 13.00, Tamsalus 14.30; 15.05 Jõhvi t 9.00–12.00, K-Nõmmel 12.30, Mäeta-gusel 13.15, lisakul 14.00, Tudulinna 15.00, Avinurmes 15.45; pühapäeval, 16.05 Kõmsi ja Kohila laadal; teisipäe-val, 18.05 Rapla t 10.00, Kehtnas 12.15, Järvakandi t 13.30, Lelles 14.30, Kärus 15.00. Tel 518 8465; www.arlipuukool.ee.

Müüa kuuseheki- ja mägimännistikuid. Tel 322 2908, 503 8576.

Müüa harilikku kuuse potitaimi, sanglepa-, maarjakase-, lehise-, tamme- ja mägi-männistikuid. Tel 508 6972.

Müüa maasikataimi „Polka”, „Korona” ja „Symphony”. Tel 528 3639.

Müüa Aksis maasika- (2 kr), vaarika- (3 kr), sõstraisikud (10 kr), TA (10 kr), SA (10 kr), VA (10 kr), kastanipuud (30 kr). Tel 5394 2369.

Müüa sorteeritud hernest Hardi (kollane). Tel 5342 0660, 516 4825.

Morjentsi talu puukool Elva lähisel müüb istikuid: püramiidtamm, tamm, kastan, pärn, vaher, pihlakas, künnapu. Tel 5698 9880.

Müüa keerispeaseemet ja toidukartu-leid, ka suures koguses. Lisaks müüa talvitunud mesilasperesid. Transport kokkuleppel. Tel 5667 0688.

Müüa soodsalt korralikku rulliheina, hoi-tud küünis, asub Raplamaal Raikküla vallas. Tel 503 5569.

Müüa kuusehekitaimi, kase- ja maarjaka-seseemikuid. Peter Kask, tel 515 7591; www.kalevipuukool.ee.

Müüa kaera „Eugen” C2 sertifitseeritud seemet Viljandi lähedal. Tel 5647 3122.

Müüa punase ristiku ja timuti seemet ning mahepõlluheina. Tel 5358 4157, 435 9967.

Oidermaa Talu seemnekeskus müüb sertifitseeritud suviteraviljaseemet: otra „Anni” p.C2, C1, „Leeni” p.C1, „Annabel” p.C2, kaera „Jumbo” p.C2, timutiit „Jõgeva 54” p.C. Tel 522 1659, vaata ka: www.seemnekeskus.ee.

OSTAN

Ostame teravilja. Tasume kiirelt. Meie poolt vedu tasuta. Tel 503 1385.

OSTAME KASVAVAT METSA JA METSAMAAD
Hind kuni 120 000 kr/ha, ka läbi raiutud ja hüpoteegiga
Ettemaksu võimalus, abi asjaajamisel

LANDEKER OÜ
Rapla, Tallinna mnt 22/24
Telefon 517 9866, 511 0415, 489 4055
Faks 489 4962

PM PRIIMO METS
Tel 489 0696, 506 9966, faks 489 0697, priimo.mets@priimo.ee

oü Priimo Mets ostab metsakinnistuid (pakkuda võib ka hüpoteegiga koormatud kinnistuid)
Küttepuidu ost Raplas 280 kr/tm
Võsa ja raiejäätmete ost

TEEME PARIMA PAKKUMISE!

Vesmel
Pärnu, Riia mnt 87
Tel 502 0471
Faks 443 2550
info@vesmel.ee

OSTAME
Kasvatav metsa ja metsakinnistuid
Metsamaterjali ja raieõigust

• Ostame METSAKINNISTUID, ka raiutud ja hüpoteegiga
• Ostame PÕLLUMAAD

Küsi hinda! Teeme pakkumise!

Lai 10, 80010 Pärnu, tel 447 7900, 528 5263, faks 447 7903, metsagrupp@hotmail.ee

oü Metsagrupp

mets.ee

LIGNATOR

ostame leht- ja okaspuu saematerjali

Mob. 509 9664; 509 7859

FEST-FOREST

AS Fest-Forest ostab metsakinnistuid.

Tel 504 5689
toomas@fest-forest.ee

DIMENS

■ Ostame kasvavat ja virnastatud võsa.
■ Ostame 3 m küttepuid ja lehtpuulanke.
■ Puhastame tasuta teie kraavid, teeääred ja põllud võsast.

tel 5341 1301; dimens@dimens.ee
www.dimens.ee

JUHANI PUUKOOLIST saab

SUPER pakkumine! 3 kr
Siberi lehis
PARIMALE VÕTJALE PARIMAD HINNAD!
www.forestplant.com

TELLIMINE: Valdo Virvelaid, 513 9573, valdo@plantex.ee

BALCAS

Balcas Eesti AS ostab
KUUSE- ja MÄNNIPALKI

INFO: Vaida, Harjumaa
tel 603 5282
e-post balcas@balcas.ee

EESTI METSAMAAKLER

Ostame METSAKINNISTUID JA RAIEÕIGUST.

Info tel 744 6655, 528 5038
andres@metsamaakler.ee

TAVA METS

OSTAB METSAKINNISTUID

Valdo Hermann
tel: 513 7887
info@tavamets.ee www.tavamets.ee

AP Mets
www.apmets.ee

• metsakinnistuid
Ostame • kasvavat metsa
• põllumaad

Tel 434 9070 • apmets@apmets.ee

GRUNDAR PUIT OÜ

● METSAKINNISTUTE JA RAIDE OST
● METSARAIE TÖÖD
● METSAMATERJALI TRANSPORT
● METSAMAJANDUS-KAVADE KOOSTAMINE
● TREILERITEENUSED

Info tel 447 0526, 510 3681, faks 447 0525
Lille 4, 80010 Pärnu

Hea metsaomanik!

OSTAME:
kasvatav metsa, metsamaad, palki ja paberipuitu, küttepuitu ja võsa-raiejäätmeid

Metsäliitto
Eesti

Tel 622 1460, 505 6322
eesti@metsaliitto.com
www.metsaliitto.ee

Ostame taidu- ja söödateravilja, rapsi ning hernest. Vajadusel raha kohe! Tel 514 5589, Meie Vili OÜ.

Ostame söödateravilja (ka tuulekaeraga), taiduteravilja (rukist, nisu, rapsi). Tasu kohe. Vedu tasuta. Tel 5661 4126.

Ostame taidu- ja söödateravilja, rapsi ning hernest. Maksame ja veame kiirelt. Tel 508 4055.

Kureoja Jõusöödatehas ostab söödateravilja (nisu, otra). Info 5348 6043.

Ostame teravilja. Tasume kiirelt. Meie poolt vedu tasuta. Tel 503 1385.

TALUTEHNIKA

MÜÜN

Müüa Harjumaal väiketraktor TD20 u 1965 a. Töökorras, kuid mitte 100% originaal. Kaasa hulgaliselt lisaseadmeid: ader, mutt, niiduk, kultivaator, äkked, kopp, sahk, kivikoristushark. Hind kõik kokku 18 500 kr. Tel 5667 7884.

Müüa kasutatud veneaegne suur puurpink ja suur kompressor, töökorras. Põlva, tel 528 0938.

Müüa 2realine kartulipanemismasin Juko 2P-80. Heas korras! Hind 9000 kr. ASUB Kuusalu lähedal. Rainer, tel 513 3750.

Müüa Don 1500 heedikäru ja põhupurustaja. Tel 5378 8818.

Müüa adrad 2h; 3h, kultivaator 2,2 m; 2,9 m, viljaveski, tasandusäke. Sõnnikulaotaja rippes Santareni. Soomest, veovõimalus. Tel 5664 2000.

Müüa siloniiduk 1,7 m; mürgipriks Hardi 600 l, 800 l; nugaäke 2,5 ja 2,7 m; lattiniiduk 1,8 m; väetisekülvikud 700 l, 800 l; viljateod. Tel 564 2000.

Müüa uus väike palgikäru Pikku Pekka koos teleskoopstükiga (3,9 m). Täismass 2,5 t. Sobilik väiketraktorile. Tel 5664 2000.

Müüa vasarveski teravilja purustamiseks (omavalmistatud): kolmeaasiline mootor 3 kW, 3000 p/min, hind 3000 kr, tel 516 2129.

Soodsate hindadega müüa uued Poola ruloonpressid, kiletajad, ökoäkked 6 ja 12 m, karjamaaäkked 6 ja 8 m, mürgipriksid 400–1000 l, MTZ-i frontaalaadurid, kallurhaagised 3,5 ja 8 T, sõnnikulaoturid 6 ja 8 T, ketaskultivaatorid 4 ja 8 m, rootorniidukid 1,65 ja 1,85 m. Tel 504 3918; www.alatalutehnika.ee.

Müüa rehvid, sisekummid, kraed, veljed (uued ja kasutatud). Transport. Tel 503 9766, Rain, e-post rain007@hotmail.ee.

Müüa Eesti soodsama hinnaga uus traktor Kioti 55DK koos frontaalaaduriga. Hind 310 000 kr + km Tel 504 3918; www.alatalutehnika.ee.

Müüa traktorihüdro pealt töötav halumasin. Seade on uus ja kvaliteetne. Hind 32 000 kr. Tel 524 0640.

Müüa haagis-kiirkuivatid, ruloonpressid, niidukid, kaarutajad, kiletajad, randaalid, adrad, lägatsisternid. Tel 505 7936; www.stt.ee.

Müüa kombikülvik Nordsten 3,1 m, järkamissaag rullteedega, keevitusagregaat VD 306 45-315A. Tel 5660 3925, 435 9496.

Müüa väike Saksa heinapallipress, kaaruti, lattiniiduk, väetisekülvik, külvik (teravili, heinaseeme, juurvili). Tel 5384 4164.

Müüa traktor MTZ-50 (uued rehvid) ja T-25/16 esi- ja tagarattad. Tel 524 4176.

Müüa 4realine kartulipanija ja Puurmani kartulisorteer. Tel 503 9958.

Rehvid Vene ja lääne traktoritele, kop-padele, põllu-metsatöömasinatele, autodele, kärkele. Transport. Tel 513 2710, 782 1441.

Müüa kombainid MF-506 (3 m heedriga), hind 14 000 kr; MF-620 (4,5 m heedriga), hind 70 000 kr; silopress Orkel, hind 26 000 kr; 5hõlmaline ader Överum, hind 10 000 kr. Tel 5357 9104.

Müüa T-16 MGU, 92. a (kabiin, kast, rippst, niiduk, 1300 H, rooliv, dok, v heas korras). Tel 5359 6711.

Müüa korralik traktor T 25 ja MTZ 80, hea heinapress (väike pehme pall, sobib ka T 25-le), rootorniiduk 2 ja 4 kettaga, lattiniiduk, heinakaarutaja, teraviljakülvik, mürgipriks, kühvelkopp, Kun-töstuk, vaheltharja T 25-le kõhu alla, heinapurustaja Kir, 2- ja 3hõlmaline täisvintader. Tel 516 3405, 434 7789.

Müüa hea traktor International 85 hj, ühe sillaga kallutav käru, S-pii kultivaator, kartulirootor ja -saputaja (1- ja 2realine), põllurullid, 3- ja 5realine vaheltharja, kartulipanija-vaheltharja (torusse), 2realine kartuliisepanija, uus met. kasvuhoone. Tel 516 3405, 434 7789.

Müüa traktorid T 25 ja T 40 AM ning 1- ja 2teljelised järehaagised. Tel 5617 4167.

Müüa viljakülvik 2 m, väetisekülvik Bogballe B-700, heinapress (kövapakk) New Holland, 3 kettaga Saksa kaarutaja-vaalutaja, mittekallutav üheteljeline käru. Tel 566 2714, 325 9224.

Müüa adrad 2-, 3- ja 4h Fiskars, Sam-po, Kverneland, kultivaatorid 2,0–3,7 m, Hankmo äkked 2–2,7 m, külvikud 2,5 m tume Wartsilä, Juko 3 m. Veskid tr. järele ja el. mootoriga. Imemis- ja puhumisveski 11 kW el. mootor. Valtveski Junkkari tr. järg. Kombaini ja külvikute varuosi jpm. Tel 5649 4633, Kokkonen.

Müüa hüdrokivikaitsmega 3hõlmaline ader, kultivaator (laius 4 m), teraviljakülvik Juko 2 m lai, teraviljasorteer-tuulaja, kooniline väetisekülvik-kast. Aiatractori poolhaagise käru, sobib MF 70-le ja Terrale. Tel 554 4567.

Müüa kombikülvik Juko 2,5 m, nugaäke 2,5 m, GAZ 5203 ja sõiduautohaagis Skif telgiga. Tel 5197 6355.

Müüa viljakuivati Antti. Tel 526 1947.

Müüa väga head T 25A (kabiiniga, 700 tt, 93. a, 60 000 kr) ja MTZ 80 (91. a, 1400 tt, suure kabiiniga, 75 000 kr). Tallinn, tel 528 2791.

Müüa minisaeraam – lihtne, kerge ja mugav abimees metsaomanikule, ehitajale. Müüa metallist kasvuhoonete karkassid hobiaapidajale. Asume Põlvas. Tule vaatama, oma silm on kuningas! Tel 506 6576, 522 1665; www.elmarpuut.ee.

Müüa kasutatud adrad, külvikud ja nende osad, kultivaatorid, nugaäkked, viljateod, silolõikur, traktor, niidukid, heinapress jpm. Tel 504 7253.

Müüa heas korras T 40 AM 1990. a. Kehtiv ülevaatus. Hind 31 900 kr. Tel 556 03066.

Müüa T 16, T 25, T 40AM, MTZ 82, JUMZ-kopad, kultivaatorid, vaoajajad, lattiniidukid. Võrus, tel 523 3434; www.traktorid.ee.

Kuivatid 80–320 hl, adrad, kultivaatorid, viljateod, kaarutid, punkrid, elevaator, ahjud Taarup, veski. Tel 5802 3801, 506 1219.

Tartumaal soodsalt müüa teraviljakombain Volvo BM (3 m ja 3,5 m) või vahetada väiksema veoauto vastu. Tel 513 6537, 735 1082.

Müüa uued Poola kartulipanijad, hind alates 7000 kr ja kartulivaheltharijad 3ne ja 5ne, hind 4500–5500 kr. Tel 5691 1797, 5667 8063, e-post polagro@polagro.ee.

Müüa komplektne Poola rootorniiduk koos kardaaniga. Hind 13 000 kr. Väga töökindel! Rapla, tel 512 9519.

Rehvid ja veljed põllumajandus- ja metsatehnikale. Topeltrattad. Töösusrehvid. Insa Turbo rehvid. Tel 501 8365, e-post urbrupp@hotmail.ee.

Müüa uued Poola niidukid 1,65–1,85, hind 12 000–17 300 kr, kultivaatorid 2,1–3,6, hind 15 000–25 000 kr. Tel 5691 1797, 5667 8063, e-post polagro@polagro.ee

Müüa teraviljakuivati Antti. Korralik, 2900 töötundi, mahutab 11 m3. Lisainfo tel 5391 6337.

Müüa traktor TZ-14-4-K, hind 28 000 kr, juurde võimalik osta tehnikat, müüa kuivati Petkus, komplektne, 32 5000 kr. Tel 5627 2368.

Poola tehnika soodsaima hinnaga Eestis. Mürgipriksid, niidukid, kartulitehnika, väetisekülvikud, esilaadurid. Tel 510 0794,

Müüa Poola hooldusniidukid, freesid, kultivaatorid, karjamaa- ja võrkäkked, teraviljamuljur, MTZ ja T25 kabiinid. Tel 510 0794.

Müüa Poola ruloonpressid, kiletajad, virtsapütid, kartulikombainid, pallinöör. Vaidamatult soodsaim hind Eestis. Tel 510 0794.

Müüa kombikülvik Juko 2,5 m, nugaäke 2,5 m, GAZ 5203 ja sõiduautohaagis Skif telgiga. Tel 5197 6355.

Müüa 3- ja 6hõlmalise tava- ja pöördadrad, kultivaatorid 7–10 m, kombikülvikud 3–4 m, randaal 3 m, ruloonipressid, rihvelrullid. Tel 511 5835.

OSTAN

Ostan MTZ 82, pressi-Kirgistan ja PRF-110, Kamazi (ka mootori ja käru), Jumzi ekskavaatori, E302 niiduki. Tel 503 6467.

Ostan rataslaaduri kuni 100 000 kr. Võib vajada remonti. Tel 5664 2000.

Ostan traktori Zetor, ZTS, MTZ ja ruloonpressi. Tel 524 9539.

Ostan Saksa virtsapütle kummid 16 x 20 ja uue kaarkummi 1140 x 700. Tel 5330 8879.

Ostan hüdropressi ja plekipainutusrullid. Tel 5664 2000.

Ostan heinapurustaja Kir või Taarup, suured põllurullid, adra 1, 2 või 3 hõlmaga, metsahaaratsi, pealsepurustaja, vaheltharja T 25-le (kõhu alla), lattiniiduki T 16-le, 3realise vaheltharja, Kun-töstuki osad. Tel 5568 3405.

Ostan T-16, T-25, T-40 AM traktorid ning 1- ja 2teljelise haagise. Tel 561 2737.

Ostan kastiga T 16, T 25, T 40AM, MTZ 80/82, JUMZ-ekskavaatori, KUN-kopa, kartulisaputi. Raha kohe! Tel 5378 1201.

Ostan traktori MTZ82 mootori rikkega. Jaan, tel 511 6346.

SAADA OMA REAKUULUTUS INTERNETI TEEL! «

1. Vali rubriik ja ilmumiskuupäev
2. Kirjuta tekst
3. Tasu internetipangas

Teisipäeval kella 12ks tasuta kuulutused ilmuvad sama nädala lehes.

www.maaleht.ee/kuulutused

Maaleht

TULE ISE JA VÕTA KOOLIKAASLANE KA KAASA!

Vääna kool 155

Vääna kool ootab oma vilistlasi ja endisi õpetajaid-töötajaid kooliaastapäeva tähistamisele 22. mail kell 13.

KOHTUMISENI AASTAPÄEVAL!

Osavõtumaks täiskasvanutele 100 kr, õpilastele ja üliõpilastele 50 kr.

Tasuda saab kohapeal või ülekandega kuni 20. maini: Sihtasutus Vääna Mõis, ak nr 221046917486, selgitus „Aastapäev“.

EELREGISTREERIMINE: tel 674 9240, 674 9126, 674 9127 e-post kool@vaanakool.edu.ee

KEVADPAKKUMINE!

FRONTAAL-LAADURITE PIIGID

Hinnad alates 395.–

JÜRI, tel 605 9111
MÄEKÜLA, tel 384 9521
TARTU, tel 744 7608

KONEKESKO

PUISTEVILLA PAIGALDUS

KEVADINE SOODUS-PAKKUMINE!

Prowool Baltic OÜ, tel 527 9863
e-post prowoolbaltic@gmail.com

VALTRA

tehnohooldus
osaühingult
MURUSSAARE

GSM +372 5660 7713
e-post: info@murussaare.ee

JÕGEVA SORDIARETUSE INSTITUTE

KUTSUB ÕPPEPÄEVALE JÕGEVA SAI PÕLDEDEL:

OTSEKÜLV TERAVILJA-KASVATUSES – UUS VILJELUSVIIS

27. mail algusega kl 10.30
Kogunemine Jõgeva SAI peahoones.

Registreerimine:
776 6901, jorgeva@jpbi.ee
www.sordiaretus.ee

Müüakse sertifitseeritud seemnekartulit.

Princess A
Secura A
Flavia A
Satina A
Daniela A
Granola A
Velox A

Kontakt: Priit Siimon
tel 5309 0277
www.talukartul.ee

ROOTORNIIDUK SAMI LN-185

Sobib traktoritele alates T-25!

TOODETUD EESTIS!

www.sami.ee

TEHNILISED ANDMED	
Töölaius (cm)	185
Kaal (kg)	290
Rootorite arv (tk)	4
Terade arv (tk)	12
Rootori pöörlemiskiirus p/min	3000
Töökilurid km/h	12–18

AS SAMI, Tule 20, Saue.
Tel 670 9040, 670 9621, sami@sami.ee

BENNETT

VÄIKEVEOKITE ÜMBEREHITUS

www.bennett.ee

Väikeveokite ümberehitus

- jahutusseadmete paigaldus
- kaubikute termoisolatsioon
- kaubaruumi sisustus
- veokastid
- furgoonid ja furgoonhaagised

Uued multifunktsionaalsed masinad MULTIONE

Puurid, treiler, muruniidukid, kraavifrees, puhastusharjad, söödajaotur, silo- ja alusekahvlid, rullihaarats, ekskavaatorseade, hüdropurusti jpm.

LAOTÖSTUKID, EHITUS- JA KOMMUNAALMASINAD

agrovaru

AS Agrovaru, Vana-Narva mnt 30/5, 74114 Maardu
tel 633 9290, 505 5344, faks 633 9292
toomas.tarang@agrovaru.ee, www.agrovaru.ee

Ostame taidu- ja söödateeravilja, rapsi ning hernest. Vajadusel raha kohe! Tel 514 5589, Meie Vili OÜ.

Ostame söödateeravilja (ka tuulekaeraga), taiduteravilja (rukist, nisu, rapsi). Tasu kohe. Vedu tasuta. Tel 5661 4126.

Ostame taidu- ja söödateeravilja, rapsi ning hernest. Maksame ja veame kiirelt. Tel 508 4055.

Kureoja Jõusöödatehas ostab söödateeravilja (nisu, otra). Info 5348 6043.

Ostame teravilja. Tasume kiirelt. Meie poolt vedu tasuta. Tel 503 1385.

TALUTEHNIKA

MÜÜN

Müüa Harjumaal väiketraktor TD20 u 1965 a. Töökorras, kuid mitte 100% originaal. Kaasa hulgaliselt lisaseadmeid: ader, mutt, niiduk, kultivaator, äkked, kopp, sahk, kivikoristushark. Hind kõik kokku 18 500 kr. Tel 5667 7884.

Müüa kasutatud veneaegne suur puurpink ja suur kompressor, töökorras. Põlva, tel 528 0938.

Müüa 2realine kartulipanemismasin Juko 2P-80. Heas korras! Hind 9000 kr. ASUB Kuusalu lähedal. Rainer, tel 513 3750.

Müüa Don 1500 heedikäru ja põhupurustaja. Tel 5378 8818.

Müüa adrad 2h; 3h, kultivaator 2,2 m; 2,9 m, viljaveski, tasandusäke. Sõnnikulaotaja rippes Santareni. Soomest, veovõimalus. Tel 5664 2000.

Müüa siloniiduk 1,7 m; mürgepirits Hardi 600 l, 800 l; nugaäke 2,5 ja 2,7 m; lattiniiduk 1,8 m; väetisekülvikud 700 l, 800 l; viljateod. Tel 564 2000.

Müüa uus väike palgikäru Pikku Pekka koos teleskoopstükikiga (3,9 m). Täismass 2,5 t. Sobilik väiketraktorile. Tel 5664 2000.

Müüa vasarveski teravilja purustamiseks (omavalmistatud): kolmeaasiline mootor 3 kW, 3000 p/min, hind 3000 kr, tel 516 2129.

Soodsate hindadega müüa uued Poola ruloonpressid, kiletajad, ökoäkked 6 ja 12 m, karjamaaäkked 6 ja 8 m, mürgepiritsid 400–1000 l, MTZ-i frontaalaadurid, kallurhaagised 3,5 ja 8 t, sõnnikulaoturid 6 ja 8 t, ketaskultivaatorid 4 ja 8 m, rootorniidukid 1,65 ja 1,85 m. Tel 504 3918; www.alatalutehnika.ee.

Müüa rehvid, sisekummid, kraed, veljed (uued ja kasutatud). Transport. Tel 503 9766, Rain, e-post rain007@hotmail.ee.

Müüa Eesti soodsama hinnaga uus traktor Kioti 55DK koos frontaalaaduriga. Hind 310 000 kr + km Tel 504 3918; www.alatalutehnika.ee.

Müüa traktorihüdro pealt töötav halumasin. Seade on uus ja kvaliteetne. Hind 32 000 kr. Tel 524 0640.

Müüa haagis-kiirkuivatid, ruloonpressid, niidukid, kaarutajad, kiletajad, randaalid, adrad, lägatsisternid. Tel 505 7936; www.stt.ee.

Müüa kombikülvik Nordsten 3,1 m, järkamissaag rullteedega, keevitusagregaat VD 306 45-315A. Tel 5660 3925, 435 9496.

Müüa väike Saksa heinapallipress, kaaruti, lattiniiduk, väetisekülvik, külvik (teravili, heinaseeme, juurvili). Tel 5384 4164.

Müüa traktor MTZ-50 (uued rehvid) ja T-25/16 esi- ja tagarattad. Tel 524 4176.

Müüa 4realine kartulipanija ja Puurmani kartulisorteer. Tel 503 9958.

Rehvid Vene ja lääne traktoritele, kop-padele, põllu-metsatöömasinatele, autodele, kärkele. Transport. Tel 513 2710, 782 1441.

Müüa kombainid MF-506 (3 m heedriga), hind 14 000 kr; MF-620 (4,5 m heedriga), hind 70 000 kr; silopress Orkel, hind 26 000 kr; 5hõlmaline ader Överum, hind 10 000 kr. Tel 5357 9104.

Müüa T-16 MGU, 92. a (kabiin, kast, rippst, niiduk, 1300 H, rooliv, dok, v heas korras). Tel 5359 6711.

Müüa korralik traktor T 25 ja MTZ 80, hea heinapress (väike pehme pall, sobib ka T 25-le), rootorniiduk 2 ja 4 kettaga, lattiniiduk, heinakaarutaja, teraviljakülvik, mürgepirits, kühvelkopp, Kun-töstuk, vaheltharja T 25-le kõhu alla, heinapurustaja Kir, 2- ja 3hõlmaline täisvintader. Tel 516 3405, 434 7789.

Müüa hea traktor International 85 hj, ühe sillaga kallutav käru, S-pii kultivaator, kartulirootor ja -saputaja (1- ja 2realine), põllurullid, 3- ja 5realine vaheltharja, kartulipanija-vaheltharja (torusse), 2realine kartuliisepanija, uus met. kasvuhoone. Tel 516 3405, 434 7789.

Müüa traktorid T 25 ja T 40 AM ning 1- ja 2teljelised järehaagised. Tel 5617 4167.

Müüa viljakülvik 2 m, väetisekülvik Bogballe B-700, heinapress (kövapakk) New Holland, 3 kettaga Saksa kaarutaja-vaalutaja, mittekallutav üheteljeline käru. Tel 566 2714, 325 9224.

Müüa adrad 2-, 3- ja 4h Fiskars, Sam-po, Kverneland, kultivaatorid 2,0–3,7 m, Hankmo äkked 2–2,7 m, külvikud 2,5 m tume Wärsilä, Juko 3 m. Veskid tr. järele ja el. mootoriga. Imemis- ja puhumisveski 11 kW el. mootor. Valtveski Junkkari tr. järg. Kombaini ja külvikute varuosi jpm. Tel 5649 4633, Kokkonen.

Müüa hüdrokivikaitsmega 3hõlmaline ader, kultivaator (laius 4 m), teraviljakülvik Juko 2 m lai, teraviljasorteer-tuulaja, kooniline väetisekülvik-kast. Aiatractori poolhaagise käru, sobib MF 70-le ja Terrale. Tel 554 4567.

Müüa kombikülvik Juko 2,5 m, nugaäke 2,5 m, GAZ 5203 ja sõiduautohaagis Skif telgiga. Tel 5197 6355.

Müüa viljakuivati Antti. Tel 526 1947.

Müüa väga head T 25A (kabiiniga, 700 tt, 93. a, 60 000 kr) ja MTZ 80 (91. a, 1400 tt, suure kabiiniga, 75 000 kr). Tallinn, tel 528 2791.

Müüa minisaeraam – lihtne, kerge ja mugav abimees metsaomanikule, ehitajale. Müüa metallist kasvuhoonete karkassid hobiaapidajale. Asume Põlvas. Tule vaatama, oma silm on kuningas! Tel 506 6576, 522 1665; www.elmarpuut.ee.

Müüa kasutatud adrad, külvikud ja nende osad, kultivaatorid, nugaäkked, viljateod, silolõikur, traktor, niidukid, heinapress jpm. Tel 504 7253.

Müüa heas korras T 40 AM 1990. a. Kehtiv ülevaatus. Hind 31 900 kr. Tel 556 03066.

Müüa T 16, T 25, T 40AM, MTZ 82, JUMZ-kopad, kultivaatorid, vaoajajad, lattiniidukid. Võrus, tel 523 3434; www.traktorid.ee.

Kuivatid 80–320 hl, adrad, kultivaatorid, viljateod, kaarutid, punkrid, elevaator, ahjud Taarup, veski. Tel 5802 3801, 506 1219.

Tartumaal soodsalt müüa teraviljakombain Volvo BM (3 m ja 3,5 m) või vahetada väiksema veoauto vastu. Tel 513 6537, 735 1082.

Müüa uued Poola kartulipanijad, hind alates 7000 kr ja kartulivaheltharijad 3ne ja 5ne, hind 4500–5500 kr. Tel 5691 1797, 5667 8063, e-post polagro@polagro.ee.

Müüa komplektne Poola rootorniiduk koos kardaaniga. Hind 13 000 kr. Väga töökindel! Rapla, tel 512 9519.

Rehvid ja veljed põllumajandus- ja metsatehnikale. Topeltrattad. Töösusrehvid. Insa Turbo rehvid. Tel 501 8365, e-post urbrupp@hotmail.ee.

Müüa uued Poola niidukid 1,65–1,85, hind 12 000–17 300 kr, kultivaatorid 2,1–3,6, hind 15 000–25 000 kr. Tel 5691 1797, 5667 8063, e-post polagro@polagro.ee

Müüa teraviljakuivati Antti. Korralik, 2900 töötundi, mahutab 11 m3. Lisainfo tel 5391 6337.

Müüa traktor TZ-14-4-K, hind 28 000 kr, juurde võimalik osta tehnikat, müüa kuivati Petkus, komplektne, 32 5000 kr. Tel 5627 2368.

Poola tehnika soodsaima hinnaga Eestis. Mürgepiritsid, niidukid, kartulitehnika, väetisekülvikud, esilaadurid. Tel 510 0794.

Müüa Poola hooldusniidukid, freesid, kultivaatorid, karjamaa- ja võrkäkked, teraviljamuljur, MTZ ja T25 kabiinid. Tel 510 0794.

Müüa Poola ruloonpressid, kiletajad, virtsapütid, kartulikombainid, pallinöör. Vaieldamatult soodsaim hind Eestis. Tel 510 0794.

Müüa kombikülvik Juko 2,5 m, nugaäke 2,5 m, GAZ 5203 ja sõiduautohaagis Skif telgiga. Tel 5197 6355.

Müüa 3- ja 6hõlmalise tava- ja pöördadrad, kultivaatorid 7–10 m, kombikülvikud 3–4 m, randaal 3 m, ruloonipressid, rihvelrullid. Tel 511 5835.

OSTAN

Ostan MTZ 82, pressi-Kirgistan ja PRF-110, Kamazi (ka mootori ja käru), Jumzi ekskavaatori, E302 niiduki. Tel 503 6467.

Ostan rataslaaduri kuni 100 000 kr. Võib vajada remonti. Tel 5664 2000.

Ostan traktori Zetor, ZTS, MTZ ja ruloonpressi. Tel 524 9539.

Ostan Saksa virtsapütle kummid 16 x 20 ja uue kaarkummi 1140 x 700. Tel 5330 8879.

Ostan hüdropressi ja plekipainutusrullid. Tel 5664 2000.

Ostan heinapurustaja Kir või Taarup, suured põllurullid, adra 1, 2 või 3 hõlmaga, metsahaaratsi, pealsepurustaja, vaheltharja T 25-le (kõhu alla), lattiniiduki T 16-le, 3realise vaheltharja, Kun-töstuki osad. Tel 5568 3405.

Ostan T-16, T-25, T-40 AM traktorid ning 1- ja 2teljelise haagise. Tel 561 2737.

Ostan kastiga T 16, T 25, T 40AM, MTZ 80/82, JUMZ-ekskaatori, KUN-kopa, kartulisaputi. Raha kohe! Tel 5378 1201.

Ostan traktori MTZ82 mootori rikkega. Jaan, tel 511 6346.

SAADA OMA REAKUULUTUS INTERNETI TEEL! «

1. Vali rubriik ja ilmumiskuupäev
2. Kirjuta tekst
3. Tasu internetipangas

Teisipäeval kella 12ks tasuta kuulutused ilmuvad sama nädala lehes.

www.maaleht.ee/kuulutused

Maaleht

TULE ISE JA VÕTA KOOLIKAASLANE KA KAASA!

Vääna kool 155

Vääna kool ootab oma vilistlasi ja endisi õpetajaid-töötajaid kooliaastapäeva tähistamisele 22. mail kell 13.

KOHTUMISENI AASTAPÄEVAL!

Osavõtumaks täiskasvanutele 100 kr, õpilastele ja üliõpilastele 50 kr.

Tasuda saab kohapeal või ülekandega kuni 20. maini: Sihtasutus Vääna Mõis, ak nr 221046917486, selgitus „Aastapäev“.

EELREGISTREERIMINE: tel 674 9240, 674 9126, 674 9127 e-post kool@vaanakool.edu.ee

KEVADPAKKUMINE!

FRONTAAL-LAADURITE PIIGID

Hinnad alates 395.–

JÜRI, tel 605 9111
MÄEKÜLA, tel 384 9521
TARTU, tel 744 7608

KONEKESKO

PUISTEVILLA PAIGALDUS

KEVADINE SOODUS-PAKKUMINE!

Prowool Baltic OÜ, tel 527 9863
e-post prowoolbaltic@gmail.com

VALTRA

tehnohooldus
osaühingult
MURUSSAARE

GSM +372 5660 7713
e-post: info@murussaare.ee

JÕGEVA SORDIARETUSE INSTITUUT

KUTSUB ÕPPEPÄEVALE JÕGEVA SAI PÕLDEDEL:

OTSEKÜLV TERAVILJA-KASVATUSES – UUS VILJELUSVIIS

27. mail algusega kl 10.30
Kogunemine Jõgeva SAI peahoones.

Registreerimine:
776 6901, jorgeva@jpbi.ee
www.sordiaretus.ee

Müüakse sertifitseeritud seemnekartulit.

Princess A
Secura A
Flavia A
Satina A
Daniela A
Granola A
Velox A

Kontakt: Priit Siimon
tel 5309 0277
www.talukartul.ee

ROOTORNIIDUK SAMI LN-185

Sobib traktoritele alates T-25!

TOODETUD EESTIS!

www.sami.ee

AS SAMI, Tule 20, Saue.
Tel 670 9040, 670 9621, sami@sami.ee

BENNETT

VÄIKEVEOKITE ÜMBEREHITUS

www.bennett.ee

Väikeveokite ümberehitus

- jahutusseadmete paigaldus
- kaubikute termoisolatsioon
- kaubaruumi sisustus
- veokastid
- furgoonid ja furgoonhaagised

Uued multifunktsionaalsed masinad MULTIONE

Puurid, treiler, muruniidukid, kraavifrees, puhastusharjad, söödajaotur, silo- ja alusekahvlid, rullihaarats, ekskavaatorseade, hüdropurusti jpm.

LAOTÖSTUKID, EHITUS- JA KOMMUNAALMASINAD

agrovaru

AS Agrovaru, Vana-Narva mnt 30/5, 74114 Maardu
tel 633 9290, 505 5344, faks 633 9292
toomas.tarang@agrovaru.ee, www.agrovaru.ee

Ostan uuema tüübi niitja-peenesti KIR-1,5 reduktori. Tel 529 1697.
Ostan sooadra. Tel 524 7610.

TÖÖ

OTSIN

Mobiilne ketassaeraam lõikab teie palgid vajaliku mõõtu. Töökogemus 13 aastat. Tel 5348 2403, 385 4123.

Pakun lupjamisteenust tööstushoonete ja loomakasvatusega tegelevatele firmadele. Olemas oma töövahendid. Tel 510 2857.

Randaalimisteenus 6 m Lemken Rubiniga. Võimalus rendida traktorit (300hj) koos juhiga. Tel 510 8309.

Koostan ja korraastan tööhutusalaaseid dokumente. Tel 5560 2804.

Künd pöördadrage, Rakke vald ja ümbritsevad vallad u 50 km. Veeteenus 6 x 2 kalluriga, kv 14 t, kast 17 m³. Tel 552 1753.

Kaminad, pottseppmeistritööd üle Eesti koos materjali ja transpordiga. Kogemus 15 a, töödest pildid. Tel 502 0791, Saar.

Rullisilo valmistamine teenustööna (niitmine, pressimine, kiletamine). Sõlmimine eelkõikulepeid. Tel 505 3095, www.silo.ee.

Talude renoveerimine. Tel 5333 3536, e-post th.ea@mail.ee, Raivo.

Põllumajanduslikud teenustööd üle Eesti (külv, künd, libistamine, jäätmade niitmine). Kuulutus ei aegu! Tel 5656 7757.

2010. a ruloonsilo valmistamise (niitmine, pressimine, kiletamine) eelkõikulepete sõlmimine. Tel 5656 7757.

Pottsepatööd, klassikalised kaminad ja looduskivi paigaldus. Töödest pildid. Transport, materjal meie poolt. Tel 5803 3448, Ain.

Osutan veeteenust kaubikuga 10 m³ Harjumaal ja Tallinnas. Hind kokkuleppel. OÜ ANZ Väikeveod. Tel 5344 6390.

Niidame võsa ja söötis heinamaid. Tel 510 9230.

PAKUN

Soome täistsükliga sigalasse vajatakse talitajad. Helistada öhtuti alates 18st, Tel +358 50 374 6124 (Helle). Kiire!

Võtame tööle noorkarjatalitaja ja lüpsi-karjalauta karjaku. Kindlustame elamis-pinnaga. Tel 5349 2926, 327 7287.

PÜ E-piim otsib oma konsulentteenistusse konsulent, kes oskab oma kogemustega abistada talusid ja farme looma tervise, söötmise ja piima kvaliteedi osas. CV saata aadressil epiim@epiim.ee, kontakttelefon 505 1924.

Pakume tööd harvesterioperaatorile Eesti firmas Venemaal. Info 5300 2200.

Võtame tööle traktoristi. Tel 5351 1394.

Võtame oma kollektiivi Rakke vallas tööle karjaku/traktoristi pikaajalise töösuhte eesmärgil, pakume ka elamispiinda. Tel 527 8804.

Pakume tööd kogemustega harvesterijuhile (1470D)Töö Eestis. Tel 515 2811.

Tallu vajatakse abilist, mees, kes tuleb toime talutöö ja traktoriga. Tel 5656 0155.

Pakun tööd karjakule (vajalik traktoristi luba) ja lüpsjale (torusselüps). Elamiseks 1toaline korter puuküttega majas. Jooksikud ja viinamehed, ärge tülitage. Tel 5626 4699 kell 8–16.

TUTVUS

38 a vaba Tartu mees, ei suitseta, meeldib tantsimas käia. Soovin tutvuda vaba neiu või naisega kooselu eesmärgil. Tel 5665 8297.

63 a naine tutvub aiandushuvilise mehega. Eriti ootaksin vastust linna lähedalt maalt. Parim aeg hommikul, tel 5599 1099.

48, 180, 75 korralik mees soovib tutvuda saleda noorema naiseга kooselu eesmärgil. Seiklejatel mitte tülitada. Tel 5348 9906.

MITMESUGUST

Maakivimüüride ja kivitreppe ehitus ja remont. Tel 5656 2409, 522 0231.

Ostan vanu sõjaväega seotud esemeid (vormiroivad, mütsid, jakid, fotod, dokumendid, aurahad jne) Pakkuda võib kõike! Tel 5567 1339.

Soodne õigusabi koju ja kontorisse üle Eesti. Personaalne juristi konsultatsioon. ER Invest OÜ, e-post info@erinvest.eu, tel 5333 9196.

Müüa soodsalt väiksemas koguses vortikilet Belkosin. Tel 5328 5909.

Teeme katuse-, fassaadi- ja vundamentitööd (ehitus, remont, värvimine, pesemine). Head hinnad! E-post info@itgrupp.ee, tel 5595 0338.

Müüa uuem tööstuslik puidutrepipink + liikuva šablooniga kopeeriseade. Hind 18 000 kr. Tel 524 0640.

22.05.2010 kell 9 laat Valgu rahvamaja parklas. Müüjatel tuleb võtta ühendust Mervi Vaarmaniga tel 5302 1959. www.valgu.ee.

Lastega perele müüa talukoht, järelmaksumõimalus, olemas traktor ja maastur. Hind kokkuleppel! Tel 5380 1558.

Müüa aiavõrku 2,3 x 1,3 m / tk. Plasttorust 63 mm läbimõõduga aiapostid, 10 kr/m. Veepumbad 1,5 kW. Plasti valatud 14 mm läbimõõduga tross ning 10 mm ja 8 mm läbimõõduga tross 10 kr/m. Viljaveski 2500 kr. Tel 676 6473.

Üürile anda maja kaunis kohas. Lähedal el. raudteeühendus, lasteaed, kool, veekogu. Samas hea viljapuuad. Tel 5554 7767.

Müüa väiksed sõodaveskid, teraviljamuljur, el. mahlapress sisseehitatud viigiga, koorelahutaja, võimasin. Tel 5845 2991.

Heitveemahutid ja septikud 2–25 m³. Hinnad soodsad, tähtajad lühikesed. Klaasplastist lipumastid 6–12 m. Transpordivõimalus. Tel 516 3111.

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727. Hind 17 kr/min, 24 h.

Müüa äravedamiseks 2 hektarit lume all kokku vajunud klaasmajade metallkonstruktsioone. Info tel 503 8440, Peeter.

Usaldusväärne firma annab laenu kinnisvara ja sõidukite tagatisel üle Eesti. Tel 515 1259; www.eurestfund.ee.

Puurkaevude puurimine, projekteerimine ja pumpade paigaldus. www.baltipuurkaev.ee Tel 521 7415, 504 2999.

Ostan vanu mootorrattaid, sääreväristajaid ja nende varuosi ning II maailmasõja aegset Saksa sõduri ja ohvitseri varustust. Kõik pakkumised on teretulnud. Tel 5198 9729, 489 7162.

Mootorsõidukijuhtide kursused (traktorid –R-, T-kat) algavad: Vana-Võidus, Paikusel, Sakus, Tartus. Ekskavaatorijuhtide kursused. Info tel 523 0167.

Müüa uued täispuitvoodid madratsiga, laius 160 cm ja 120 cm. Hind al 2199 kr. Transport üle Eesti 199 kr. Kvaliteet garanteeritud. Tel 5365 1196; www.album.ee/abieluvoodi.

Kõik, kes on seotud Valgu sovhoosi või Valgu kandiga, on oodatud 22. mail külapäevale. Täpsem info: www.valgu.ee.

Purunemiskindel kihtplastik kasvuhoonetele

makrolon®

PROPLASTIK AS,
TALLINN Piirimäe 4, Tännassilma, tel. 6688 688
TARTU Ringtee 35, tel. 7300 340
www.proplastik.ee myyk@proplastik.ee

Puurkaevude projekteerimine ja puurimine

Pumplate ja trasside rajamine

Omame koostöös Serinus OÜga kõiki vajalikke litsentse hajaasutuse veeprogrammi toetuste raames teostavatele töödele ehk siis vesi maapõuest kraanini.

Puurvesi OÜ • litsents nr 259
tel 5569 4310 • info@puurvesi.ee • www.puurvesi.ee

Heinaseeme

karjakasvatajale, et vikatil oleks tööd ja kariloomadel ninaesist nii suvel kui ka talvel, ja

muruseeme

vastavalt otstarbele ja kasvukohale, et oleks silmailu ja lustirõõmu kõigile.

Üksikliikide seemned ja seemneseadused Eesti sortide sertifitseeritud seemnest otse Eesti tootjalt.

Soovi korral saadame tellitud seemned ettenähtud aadressile kahe tööpäeva jooksul pärast arve tasumist.

Seemnekeskus Uue-Rõuna talu,
asukoht 1 km Viljandi linna piirist mööda vana Viljandi-Põltsamaa maanteed. Info tel 435 9563, 5698 7580, 502 4385, ilmarm@infotek.ee, www.uuerouna.ee

Muldaväärt pakkumine

OSTA

TASUTA

Kui ostad 25 l koti kanasõnniku ja mereadruga BIOLANI LOODUSVÄETIST, saad TASUTA kauba peale 55 l koti väetatud mullasegu BIOLANI AIAMAA MUST MULD.

Pakkumine kehtib kuni 15.06.2010 või kuni kaup jätkub. Kampania toimumist täpsustatakse konkreetsetes müügikohas.

www.biolan.com

BIOLAN® 35a.

MAALEHT OTSIB lehelapsi!

Tegusad poisid-tüdrukud on oodatud müüma Maalehte, et endale korralikku taskuraha teenida.

Lisainfo ja registreerumine:
www.ekspress.ee/lehelaps või
tööpäeviti telefonil 669 8098

Maaleht

Ostan uuema tüübi niitja-peenesti KIR-1,5 reduktori. Tel 529 1697.
Ostan sooadra. Tel 524 7610.

TÖÖ

OTSIN

Mobiilne ketassaeraam lõikab teie palgid vajaliku mõõtu. Töökogemus 13 aastat. Tel 5348 2403, 385 4123.

Pakun lupjamisteenust tööstushoonete ja loomakasvatusega tegelevatele firmadele. Olemas oma töövahendid. Tel 510 2857.

Randaalimisteenus 6 m Lemken Rubiniga. Võimalus rendida traktorit (300hj) koos juhiga. Tel 510 8309.

Koostan ja korraastan tööhutusalaaseid dokumente. Tel 5560 2804.

Künd pöördadraga, Rakke vald ja ümbritsevad vallad u 50 km. Veeteenus 6 x 2 kalluriga, kv 14 t, kast 17 m3. Tel 552 1753.

Kaminad, pottseppmeistritööd üle Eesti koos materjali ja transpordiga. Kogemus 15 a, töödest pildid. Tel 502 0791, Saar.

Rullisilo valmistamine teenustööna (niitmine, pressimine, kiletamine). Sõlmimine eelkõikulepeid. Tel 505 3095, www.silo.ee.

Talude renoveerimine. Tel 5333 3536, e-post th.ea@mail.ee, Raivo.

Põllumajanduslikud teenustööd üle Eesti (külv, künd, libistamine, jäätmade niitmine). Kuulutus ei aegu! Tel 5656 7757.

2010. a ruloonsilo valmistamise (niitmine, pressimine, kiletamine) eelkõikulepete sõlmimine. Tel 5656 7757.

Pottsepatööd, klassikalised kaminad ja looduskivi paigaldus. Töödest pildid. Transport, materjal meie poolt. Tel 5803 3448, Ain.

Osutan veeteenust kaubikuga 10 m³ Harjumaal ja Tallinnas. Hind kokkuleppel. OÜ ANZ Väikeveod. Tel 5344 6390.

Niidame võsa ja söötis heinamaid. Tel 510 9230.

PAKUN

Soome täistsükliga sigalasse vajatakse talitajad. Helistada öhtuti alates 18st, Tel +358 50 374 6124 (Helle). Kiire!

Võtame tööle noorkarjatalitaja ja lüpsi-karjalauta karjaku. Kindlustame elamis-pinnaga. Tel 5349 2926, 327 7287.

PÜ E-piim otsib oma konsulentteenistusse konsulent, kes oskab oma kogemustega abistada talusid ja farme looma tervise, söötmise ja piima kvaliteedi osas. CV saata aadressil epiim@epiim.ee, kontakttelefon 505 1924.

Pakume tööd harvesterioperaatorile Eesti firmas Venemaal. Info 5300 2200.

Võtame tööle traktoristi. Tel 5351 1394.

Võtame oma kollektiivi Rakke vallas tööle karjaku/traktoristi pikaajalise töösuhte eesmärgil, pakume ka elamispiinda. Tel 527 8804.

Pakume tööd kogemustega harvesterijuhtidele (1470D)Töö Eestis. Tel 515 2811.

Tallu vajatakse abilist, mees, kes tuleb toime talutöö ja traktoriga. Tel 5656 0155.

Pakun tööd karjakule (vajalik traktoristi luba) ja lüpsjale (torusselüps). Elamiseks 1toaline korter puuküttega majas. Jooksikud ja viinamehed, ärge tülitage. Tel 5626 4699 kell 8–16.

TUTVUS

38 a vaba Tartu mees, ei suitseta, meeldib tantsimas käia. Soovin tutvuda vaba neiu või naisega kooselu eesmärgil. Tel 5665 8297.

63 a naine tutvub aiandushuvilise mehega. Eriti ootaksin vastust linna lähedalt maalt. Parim aeg hommikul, tel 5599 1099.

48, 180, 75 korralik mees soovib tutvuda saleda noorema naiseга kooselu eesmärgil. Seiklejatel mitte tülitada. Tel 5348 9906.

MITMESUGUST

Maakivimüüride ja kivitreppe ehitus ja remont. Tel 5656 2409, 522 0231.

Ostan vanu sõjaväega seotud esemeid (vormiroivad, mütsid, jakid, fotod, dokumendid, aurahad jne) Pakkuda võib kõike! Tel 5567 1339.

Soodne õigusabi koju ja kontorisse üle Eesti. Personaalne juristi konsultatsioon. ER Invest OÜ, e-post info@erinvest.eu, tel 5333 9196.

Müüa soodsalt väiksemas koguses vortikilet Belkosin. Tel 5328 5909.

Teeme katuse-, fassaadi- ja vundamentitööd (ehitus, remont, värvimine, pesemine). Head hinnad! E-post info@itgrupp.ee, tel 5595 0338.

Müüa uuem tööstuslik puidutrepipink + liikuva šablooniaga kopeeriseade. Hind 18 000 kr. Tel 524 0640.

22.05.2010 kell 9 laat Valgu rahvamaja parklas. Müüjatel tuleb võtta ühendust Mervi Vaarmaniga tel 5302 1959. www.valgu.ee.

Lastega perele müüa talukoht, järelmaksuvõimalus, olemas traktor ja maastur. Hind kokkuleppel! Tel 5380 1558.

Müüa aiavörku 2,3 x 1,3 m / tk. Plasttorust 63 mm läbimõõduga aiapostid, 10 kr/m. Veepumbad 1,5 kW. Plasti valatud 14 mm läbimõõduga tross ning 10 mm ja 8 mm läbimõõduga tross 10 kr/m. Viljaveski 2500 kr. Tel 676 6473.

Üürile anda maja kaunis kohas. Lähedal el.raudteeühendus, lasteaed, kool, veekogu. Samas hea viljapuuad. Tel 5554 7767.

Müüa väiksed sõodaveskid, teraviljamuljur, el. mahlapress sisseehitatud riiviga, koorelahutaja, võimasin. Tel 5845 2991.

Heitveemahutid ja septikud 2–25 m³. Hinnad soodsad, tähtajad lühikesed. Klaasplastist lipumastid 6–12 m. Transpordivõimalus. Tel 516 3111.

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727. Hind 17 kr/min, 24 h.

Müüa äravedamiseks 2 hektarit lume all kokku vajunud klaasmajade metallkonstruktsioone. Info tel 503 8440, Peeter.

Usaldusväärne firma annab laenu kinnisvara ja sõidukite tagatisel üle Eesti. Tel 515 1259; www.eurestfund.ee.

Puurkaevude puurimine, projekteerimine ja pumpade paigaldus. www.baltipuurkaev.ee Tel 521 7415, 504 2999.

Ostan vanu mootorrattaid, sääreväristajaid ja nende varuosi ning II maailmasõja aegset Saksa sõduri ja ohvitseri varustust. Kõik pakkumised on teretulnud. Tel 5198 9729, 489 7162.

Mootorsõidukijuhtide kursused (traktorid –R-, T-kat) algavad: Vana-Võidus, Paikusel, Sakus, Tartus. Ekskavaatorijuhtide kursused. Info tel 523 0167.

Müüa uued täispuitvoodid madratsiga, laius 160 cm ja 120 cm. Hind al 2199 kr. Transport üle Eesti 199 kr. Kvaliteet garanteeritud. Tel 5365 1196; www.album.ee/abieluvoodi.

Kõik, kes on seotud Valgu sovhoosi või Valgu kandiga, on oodatud 22. mail küläpäevale. Täpsem info: www.valgu.ee.

Purunemiskindel kihtplastik kasvuhoonetele

makrolon®

PROPLASTIK AS,
TALLINN Piirimäe 4, Tännassilma, tel. 6688 688
TARTU Ringtee 35, tel. 7300 340
www.proplastik.ee myyk@proplastik.ee

Puurkaevude projekteerimine ja puurimine

Pumplate ja trasside rajamine

Omame koostöös Serinus OÜga kõiki vajalikke litsentse hajaasutuse veeprogrammi toetuste raames teostavatele töödele ehk siis vesi maapõuest kraanini.

Puurvesi OÜ • litsents nr 259
tel 5569 4310 • info@puurvesi.ee • www.puurvesi.ee

Heinaseeme

karjakasvatajale, et vikatil oleks tööd ja kariloomadel ninaesist nii suvel kui ka talvel, ja

muruseeme

vastavalt otstarbele ja kasvukohale, et oleks silmailu ja lustirõõmu kõigile.

Üksikliikide seemned ja seemneseadused Eesti sortide sertifitseeritud seemnest otse Eesti tootjalt.

Soovi korral saadame tellitud seemned ettenähtud aadressile kahe tööpäeva jooksul pärast arve tasumist.

Seemnekeskus Uue-Rõuna talu,
asukoht 1 km Viljandi linna piirist mööda vana Viljandi-Põltsamaa maanteed. Info tel 435 9563, 5698 7580, 502 4385, ilmarm@infotek.ee, www.uuerouna.ee

Muldaväärt pakkumine

OSTA

TASUTA

Kui ostad 25 l koti kanasõnniku ja mereadruka BIOLANI LOODUSVÄETIST, saad TASUTA kauba peale 55 l koti väetatud mullasegu BIOLANI AIAMAA MUST MULD.

Pakkumine kehtib kuni 15.06.2010 või kuni kaup jätkub. Kampania toimumist täpsustatakse konkreetsetes müügikohas.

www.biolan.com

BIOLAN® 35a.

MAALEHT OTSIB lehelapsi!

Tegusad poisid-tüdrukud on oodatud müüma Maalehte, et endale korralikku taskuraha teenida.

Lisainfo ja registreerumine:
www.ekspress.ee/lehelaps või
tööpäeviti telefonil 669 8098

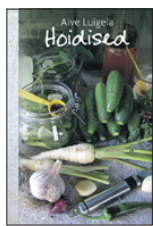
Maaleht

RAAMATUD

Aianduse entsüklopeedia.
752 lk.
Varrak.

Briti kuningliku aiandusseltsi "Aianduse entsüklopeedia" esimene trükk ilmus Suurbritannias ligi 20 aastat tagasi ning aja jooksul on sellest mahukast teosest saanud praktilise aianduse üks autoriteetseim ja põhjalikem teejuht kogu Euroopas. Raamatu on Eesti aiandusspetsialistid Mati ja Mari Laane Eesti olusid arvestades ümber kohandanud. Inglise keelest tõlkinud Mari Laane, Birgit Soans, Eha Švilponis ja Anne Tihaste.

Aive Luigela. Hoidised.
312 lk.
Varrak.

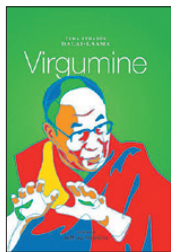
Aive Luigela uus raamat on kauaoodatud kingitus kõigile, kes armastavad kevadest sügiseni aias askeldada või metsas jalutada ning on samas kirglikud hoidistajad. Autor on põhjalikult lahti kirjutanud ühe või teise säilitusviisi eripära, nii et säiliks ka hoidistatava tooraine kõrge toiteväärtus. Ammutuntud meetodid – hapendamine, sügavkülmutamine, kuivatamine, marineerimine ja veshoidised – on au sees ka praegu.

Mälumängud lastele.
144 lk.
Cum Laude.

Raamatus on 60 mängu kolmes raskusastmes. Oma teadmisi saavad proovile panna nii algklas-

side õpilased kui ka täiskasvanud. Raamat jaguneb kaheks osaks: 1. osa koondab Eesti küsimusi ja 2. osa küsimusi meilt ja mujalt. Teemade valdkond on lai, alates muinasjuttudest, mõistatustest ja staaridest kuni geograafia, tehnika ja spordini. Raamat annab ülevaate mälumängu ajaloost ning tutvustab mälu treenimise võimalusi. Kiitva hinnangu on raamatule andnud ka "Mnemo-turniiri" tarkade klubi.

Tema Pühadus dalai-laama. Virgumine.
312 lk.
Tänapäev.

Tema Pühadus uurib põhjalikult budismi aluseid ning maalib meie silme ette hõlpsasti mõistetava ja praktilise vastuse igivanaale küsimusele: kuidas saaks inimene elada ilma kannatusteta? Kuidas on võimalik saavutada püsiv õnnetunne ja meelerahu? Lähtudes budismi traditsioonilistest kujutamisi viisidest, kuid süüvides ka näidetesse tänapäeva muredest vaevatud planeedi elust, tutvustab ta meile meetodeid, mis on mõeldud avardama lugeja vaimse arengu võimalusi. Tõlkinud Ehte Puhang, kujundanud Dan Mikkin.

Susan Pinker. Sugude paradoks.
446 lk.
Pegasus.

Miks läheb tüdrukutel koolis palju paremini kui poistel, aga ometi on mehed elus tihti edukamad kui naised? Selles mõtlemapanevas ja omapärase raamatus võrdleb Susan Pinker lähemalt probleemseid koolipoisse, kes hiljem elus

edu saavutavad, vikside koolitüdurukutega, kes hiljem siiski "suurest mängust" kõrvale jäävad, ning pöörab pea peale mitmed seni tõeks peetud arvamused.

Valeri Sinelnikov. Kavatsuse jõud. Ärge kartke muutusi.
146 lk.
Pegasus.

Kõik, mida kavatsete, teostub tingimata, kinnitab selle raamatu autor, tuntud psühhoterapeut, psühholoog ja homöopaat Valeri Sinelnikov. Kui tee, mida mööda käite, toob teile valu ja kannatusi, siis astuge sellelt viivitamatult kõrvale – teie teekond peab teid rõõmustama. Elage oma unistusega, ja Kõiksuse jõud aitavad teil seda teostada. Te saate meistriks, oma elu peremeheks ja hakkate seadma oma elusündmusi nõnda, nagu teie tahate. Tema raamatuid on müüdnud kokku enam kui 8 miljonit eksemplari.

Marju Lauristin. Punane ja sinine.
512 lk.
Eesti Ekspressi Raamat.

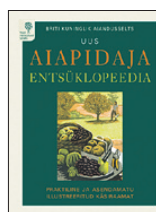
Marju Lauristin on õppejõu, sotsioloogi ja poliitikuna Eesti ühiskonda ning maailma lahti mõtestanud aastakümneid, tema seisukohad ärgitavad mõtlema nii rahvast kui ka poliitikut. Marju Lauristinil on imetlusväärne anne oma mõtetega teistele väga palju anda, samas iseennast varju jättes. "Punane ja sinine" pole ainult Marju Lauristini elu- ja kujunemislugu. Ta heidab pilgu Eestile keerulistele aegadele – nii neile, mis eelnesid ta sünnile aastal 1940, kui ka tänastele ning tulevastele.

Andres Ehin, Fujitomi Yasuo. Kuitund.
224 lk.
AS Eesti Ajalehed.

"Kuitund" on raamat, kus kohtuvad kaks säravat luuletajat, kes esindavad küll eri kultuure, kuid jagavad sarnast luuletunnetust. Seetõttu moodustab luulekoogu ühtse terviku, milles autorid ilmselgelt naudivad teineteise tõlkimist.

Selles kolmkeelses kogumikus on luuletused eesti, inglise ja jaapani keeles. Raamat on saadaval kõigis hästivarustatud raamatukauplustes üle Eesti. Tellige telefonil 617 7717 või kodulehel www.mlraamat.ee.

Briti kuninglik aiandusselts. Uus aiapidaja entsüklopeedia – praktiline ja asendamatu illustreeritud käsiraamat.
480 lk.
Maalehe Raamat.

Tänu lihtsale tekstile ning enam kui 2000 kaunile ja praktilisele pildile leiab siit asjakohast teavet ja innustust iga taseme aednik.

Lai teemavalik ulatub ilu- ja tarbeaiataimede kasvatamisest avamaal või kasvuhoones kuni veesilma rajamiseni, paljundusviisidest lõikamistehnikateni ning taimehaiguste ja -kahjurite tõrjeni.

See entsüklopeedia on aiandusraamatute nurgakivi, mis peaks leiduma iga aiapidaja raamaturiiulis. Tõlkinud Jaan Mettik. Vaata täpsemalt: www.mlraamat.ee.

JÄRJEU

HELLAT RUMVOLT

LIIKLUSKOOL

5.

- Juht tegeleb isikliku hügieeniga:
- kammib/harjab/fikseerib juukseid;
 - meigib end;
 - asetab/eemaldab või sätib ehteid;
 - puhastab hambaid;
 - ajab habet;
 - paigaldab või eemaldab kontaktläätsti;
 - puhastab prille.

III. Kaitslik sõidustiil

Kuidas vältida õnnetust?

Sellele küsimusele on suhteliselt kerge vastata, kuid see ei tähenda, et sellega oleks õnnetused automaatselt välditud. Neid juhtub ka maailma kõige liiklusohutumates riikides, nagu Norra, Rootsi, Ühendkuningriik jt. Ent seal juhtub neid suhteliselt 6–8 korda vähem kui meil! Norras on elanikke kolm korda rohkem kui Eestis ja sõiduaautosid rohkem kui Eestis elanikke. Vaatamata sellele hukub Norras liiklusõnnetuste tõttu kokku vähem inimesi kui meil.

Selline vahekord on kindel tunnusmärk sellest, et enamik õnnetusi, mis Eestis juhtunud, oleks olnud välditavad. Küsimus on vaid selles, kuidas.

Sellele vastamiseks peab kõigepealt saama vastuse küsimusele, kas õnnetust võib ette näha.

Kas õnnetust saab ette näha

Enamikul juhtudest on õnnetus etteaimatav. Autojuhi peamisi väärtusi ongi etteaimamisvõime. Kui ta oskab õnnetuse võimalikkust ette näha, oskab ta ka vastavalt tegutseda ja õnnetust vältida.

Võimaliku õnnetuse ettenägemiseks on vaja tunnetada liikluses varitsevaid ohte. Sellest üksi on vähe, kui juht näeb enda ees toimuvat ja oskab selles eristada võimalikke ohuolukordi. Ta peab võimalikke ohuolukordi ka ette nägema. Ta peab arvestama, et olukorrad muutuvad iga sekundiga, iga meetriga, mis on edasi sõidetud.

Näiteks pead sa arvestama, et nähtavust varjava tõusu või kurvi taga võib sulle vastu liikuda teine auto. See võib olla sinu autost märksa kogukam.

Kui selline auto liigub oma teepoolle, ei ole katki midagi. Kui aga auto kiirus on nii suur (või on juht jäänud tukkuma või on ta koguni purjus), et see on kaldunud sinu suunavööndisse, on oht suur.

Seega pead sa sellistel juhtudel, kui puudub vajalik nähtavus, arvestama halvimaga ning valima sellise kiiruse, mis lubab sul ohuks valmistuda ja vastavalt tegutseda.

Joonise järgi tundub kõik väga hästi laabuvat. Ilm on selge, teepind kuiv. Ka liiklus on hõre. Nähtavuse ulatuses ei ole ühtegi sõidukit. Ometi peab juht, kes künkatiipu poole liigub, olema ettevaatlik ja arvestama, et:

- pärast tipu läbimist algab langus, mille kaldenurk on teadmata;
- tee võib jätkuda otse, pöörduda vasakule või paremale;
- teisel pool künkatiipu võib tekkida igasuguseid ootamatusi.

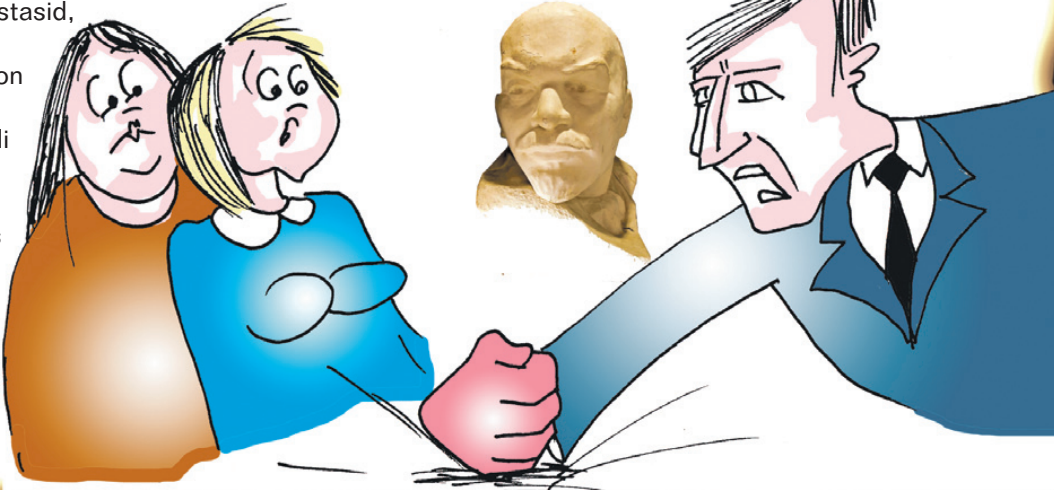

Värska

Kord Nõukogude ajal rikkus 1. mai piduliku tähistamise ära külapoiste kaklus rahvamajas. Hiljem selgus, et kakluse korraldasid kaks kommunistlikku noort.

Kutsuti kokku valla komsomolikoosolek, millest võttis osa rajoonikomitee esindaja Andrus. Kuri ülemus nõudis mõlema poisi komsomolist välja heitmist. Kaks tüdrukust komnoort rõõmustasid, et siis ju algorganisatsioon likvideeritakse ja nemadki on komsomoliorjusest priid.

Andrus sai aru, et on lolli ettepaneku teinud. Nüüd nõudis ta poistele valju noomituse avaldamist koos arvestuskaardile kandmisega. Tüdrukud arvasid, et aitab poistele noomituse avaldamisest. Andrusel kargas hing täis: "Tüdrukud peavad olema rangemad ja ei tohi olla nii

liiderlikud." Nüüd sai tüdrukute mõõt täis ja nad lahkusid koosolekult.

Alles linnas sai Andrus teada, et oli ära seganud mõisted "liiderlik" ja "liberaalne".

Muidugi jäid poisid karistuseeta. Andrus ei julgenud ju sellesse valda enam nägugi näidata.

Kes maksab trahvi kliima soojenemise eest Eesti–Vene suhetes?

MILLAL ON KERGEUSKLIKE USUPÜHAD?

Kaasajastati "Viimne reliikvia"

Digiresepti välja töötanud tarkvarafirmad lõpetasid äsja järjekordse projekti, milleks oli 2002. aastal Soomes digitaliseeritud, kuid moraalselt vananenud "Viimse reliikvia" kaasajastamine. Nagu mitme teise riikliku IT-hanke puhul, on ka selle filmi digiversioon täis üllatusi.

Filmi keskmes olnud klooster pole enam usuliselt kallutatud. Tallinna lähisel künal asuva oikumeenilise basaari ümber on püstitatud neli minaretti ja stuupa, kus teenivad õlg öla kõrval dervišid, preestrid ja muezzinid. Rolan Bökovi vend Johannese asemel tegutseb seal mulla Šadra, keda mängib Omar Sharif.

Uuendatud film on ka sooliselt võrdõiguslik. Agnese asemel saab kloostri peksa Hans Risbieter, kes pärast digitaalset töötlemist ka nunnaks pühitsetakse.

Üks kuulsamaid episoode järgib nüüdsest aga kõige paremaid euroopalikke tavasid. Siimu küsimusele "Mis meist saab?" vastab Gabriel "Ei tea". Lähenevad hobusevargad, kellest üks lausub naerdes: "Ma söön oma mütsi ära, kui üks neist pole naine."

Pärast sööki seovad röövlid Gabrieli puu külge ning asuvad Siimu au ja väarikust teotama. Õnneks saabub sündmuskohale vapper vend Ursula, kes röövlivande minema kihutab.

Mõeldud on ka toidukultuurile ja loomaõigustele. Iga filmisõber mäletab õvastavat stseeni, kus Agnes ja Gabriel nälgiva koera silme ees rasvast lambakintsu järavad.

Pooltoorest lambakintsu närib koer, noorpaari laual on aga hauatud lõhefilee *broccoli quiche*'i ja mereandide frikasseega, Coteaux du Layon, Sélection de Grains Nobles, jäätis sooja marjakastmega ning *Caffè macchiato*.

Erinevalt algversioonist lõpeb film nüüd lootusrikkalt. Taamal suitseva hoone poole kihutab tosinkond Nõmme komando tule-tõrjeautot, vaprad pritsimehed panevad tulele piiri veel enne, kui arhitektuurimälestiste registrisse kantud hinnaline ehitis suuremaid kahjustusi saab.

Kindlustus korvab kõik kahjud ja tööks saavad filmi lõpukaadris kõlavad mulla prohvetlikud sõnad: "See ei ole lõpp. Kõik kestab edasi. Selle tulekahju pärast ei lõpe veel meie püha üritus."

SERGEI KRAANA
"Naeri" filmifriitik

TÖRRE PÕHJAST

Kuidas oma raha turvaliselt kahekordistada? Murra see kokku ja pista taskusse.

FRANK HUBBARD

VAATAKS TÖTT

Euroopa Keskpanga pressiesindaja: "Eurorahad on ohtlikud üksnes inimesele, kes neid sööb ja sedagi suurel hulgal ja iga päev. See aga võib üsna kulukaks minna. Tuleb süüa regulaarselt nii umbes 2500 rahatahte päevas."

Eesti Päevaleht, 1. märts 2002

AMET EI RIKU

- Väekargaja kargas kõigest väest.
- Miilitsal olid mentaalsed häired.
- Meikija pani krõhva krõhvi alla.
- Mõõganeelaja ravis kilpnääret.
- Laskesuusataja lasi võidu käest.
- Kiirkäijal oli samm sees.
- Veepallurid said kuivaltpähe.
- Poissmees sai pulmareisisaatjaks.
- Kunstikriitik arvustas kunstrindu.
- Vaimuhaiglas toimus märja hullusärgi konkurs.
- Kraanajuht peab aru saama, milles on konks.

ANDRES ÜLVISTE

LEONARD VINTS

TARMO VAARMETS

KOKSTI

Minu teadmised tõest

arvasin ükskord et mul ei ole õigus aga eksisin

NETI RENT & A. ITSKOK

AUSONA!

Lisatasu eest:

- * reisikindlustus
- * Egiptuse viisa 300 EEK/in
- * ekskursioonid
- * imik maksab 450 EEK

Allikas: ABC Reisid

TARMO VAARMETS

RETROVIISOR

LEMBIT REMMELGAS

Õhtuti meeldib mulle enne magamajäämist mõnikord Lutsu lugeda. Võtan aga riigulist suvalise raamatu, lõõn suvalisest kohast lahti ja loen, kuni uni tuleb. Mõnus.

Hiljaaegu lugesin "Suve". Seal on koht, kus Toots koolivend Lesta juhatusel Tartu ülikooli biblioteeki külastab, et seitsmendat Moosese raamatut otsida, mis kuulu järgi lausa põranda külge kinni olla needitud. Raamatukoi Aleksander Timofejevits juhatab sõpru lahkelt majapidi, kuid teatab, et kokku on üldse vaid viis Moosese raamatut olemas.

Ühe lukustatud ukse taga seistes teatab vanahärra: "Siin on nõndanimetatud keelatud kirjandus... Kahjuks ei tohi ma teid selles ruumis olevate raamatutega lähemalt tutvustada, aga et te siiski ei arvaks, otsekui varjaks just siin seitsmendat Moosese raama-

tut, siis vaatame ka siia. Nagu näete, on siin kõik enamasti väikesed ja õhukesed raamatud, nõndanimetatud brošüürid, kuna paksemaid köiteid on vähe; põranda külge kinnitatud raamatuid pole aga kogunisti."

Teadagi, et seal igasugu revolutsioonilist kirjandust hoiati. Uljanov ja kõik need teised, kes tol ajal usinasti isakese tsaari jalgealust õonestasid. Ja lõpuks ka hakkama said.

Lugesin ja mõtlesin, et huvitav, kas meie rahvusraamatukogus ka sihuke salakamber olla võiks, kus riigivastast kirjandust hoitakse. Pole meil ju neid vastalisi ka õieti. Madison ei ole minu teada mingite eriti õonestavate teostega hakkama saanud. Klenski ka mitte. Nõnda et kahtlane.

Aga igatahes selle poolest oleme küll teistest ees, et meil oma keelatud kinofilm olemas on. See Kõusaare Kadri oma. Tsaariajal sihukest asja polnud.

VILDE VAADE

ANTON VILDE

mõdotundetu mõduespart

Küll eelmise nädala lõpp läks kiirelt. Kõigepealt käisin Tallinnas Ühtse Eesti manipulationsiteatris, siis pöörasin Vilniuses vikerkaarparaadile (olin vabakuulajana aia taga) ja sealt edasi Moskvasse veel suuremale paraadile. Minu meelest neil üritustel miskit vahet ei olnud – üks *hardcore* kõik.

Tegelikult on mul proua president Tarjat kahju. Nagu Kadrioru uus pressineiu mulle kohvilaua taga sisistas, käis Tarja äsja siin selleks, et Kalev lõpuks ära osta.

Tarja tuli üle lahe siia, head mõtted peas, raha kuhjaga kaasas. Ta plaanis Kalevi kommid ja šokolaadid ja muud maiustused alles jätta, ainult Kalevi nimest oleks saanud Kalevala.

Kuid oh häda ja õnnetust, mis Tarjat ja meid kõiki tabas! Mingid norrakad said ette ja tegid Kommi-Oliveriga äri ära. Nii et meie kõige suurem sõber jäi hiljaks ja seepärast ta siit nii ruttu ära läkski.

No kas ei ole norrakad ja Oliver südametud, kui rikkaka Soome proua ilma jätsid? Kus seda häbi otsa enne nähtud? Igatahes on Eesti ja Soome suhted nüüd jäädavalt hukas – ei aita siin enam isegi Sami Lotilad. Ei saa me eurot niipea, ei saa me kahe linna vahele tunnelit. Kõik on mokas!

Muide, nagu komminaised Jüris Kalevi tsehhis rääkisid, teevad nende tooted läbi brändimuutuse ja saavad uute omanike survele uued nimed: müügile tulevad Trolli šokolaadid ja Fjordi kommid.

Ma ei imesta üldse, et Eesti sõdurid Kevadtormi ajal Pärnu- ja Viljandimaa külapöödides magusaletis puhta vuuigi tegid, nagu kirjutasid ajalehed. Sõid kohapeal, ostsid kaasa, sest mine tea, millal jälle saab, ja kas üldse saab.

Samas ei saa ma aru, kas kaitseväge siis tõesti poistele süüa ei anna, et nad peavad poest lisa ostmas käima?

Kindralleitnant Laaneots, andke meestele vähemalt hapukapsast (kartuli kõrvale ja hapukapsasupina) ja herne-suppi! Iga päev!

Esiteks on siis meestel kohud kindla peale täis ja teiseks pole vaja sõjatehnika-ga pauku tehagi (hoiab raske ajal raha kokku). Mehed teevad ise kõhumürtsu, nii et vähe ei ole.

Järgmise mürtsuni!

[illegible]

SUDOKU on Jaapani päritolu loogikamõistatus, millel on ainult üks reegel: tühjad kohad tabelis tuleb täita numbritega nii, et üheski reas, veerus ega tumbleda joonega piiratud tükis ei oleks korduvaid numbreid.

Figure 1 shows three 9x9 Sudoku grids, labeled A, B, and C, each containing some pre-filled numbers and empty cells for solving.

Grid A:

	4				5	9	7	
		5			6		2	
	8	2		9			1	
			2	6	1			4
	6						8	
4			8	5	7			
	1			7		6	5	
	3		6			8		
	7	6	5				9	

Grid B:

	1	2			9	8		
					7			
	9	6						7
3	2			5			1	
	4	7						6
		9				5	7	
2			8	1			3	
			3			1		
					2			

Grid C:

	7	9	1	5				
4						1		
	1		6	2	7	9		
	5				3	2	8	
	9	4	8				7	
		3	2	8	6		9	
		6						4
				3	1	8	6	

ÕIGED VASTUSED

Eelmise ristsõna õige vastus:

ALGAB
HAPUKAPSA-
HOOAEG

8	4	3	5	6	7	1	2	9
6	7	2	8	9	1	5	3	4
1	9	5	2	4	3	8	7	6
2	8	1	7	5	9	4	6	3
4	3	9	6	1	8	7	5	2
7	5	6	3	2	4	9	8	1
5	1	7	4	3	6	2	9	8
9	6	8	1	7	2	3	4	5
3	2	4	9	8	5	6	1	7

KIRI KREEKAST

Kõik on veel ees

Enamik meie sõpru arvab, et elame siin Kreekas nagu paradisis. Mingis mõttes võibki see nii olla, mis sest et katku ajal... Eelkõige on rahul kindlasti meie lapsed, kes olid Eestis kogu aeg hädas hingamisteede vaevustega. Laste pärast ma naeratangi palju rohkem, kui ma seda muidu teeks.

Naeratus, kohalikus keeles *hamoielo*, on Kreekas vägagi kombeks. Ükski kriis ega majanduskaos pole seda kärpinud. Naeratus aitab elada ja argipäevamuredest üle saada. Need ei ole ainult viisakusnaeratused, vaid äratundmised, lähedusvajaduse ilmingud ja lõbusad flirid. Ka suudlused aitavad praeguse Kreeka kriisi vastu väga hästi.

Kreeka kriis kergitab makse, aga ei räsi tuju

Kui kriisist lähemalt rääkida, siis kõik maksud on tõusnud. Bensiinihind kerkib väidetavalt kahe euron, piimatooted on kallinenud vist oma 10%, õlu ja lihasaadused niisamuti. Pea-aegu igale poole topitakse makse otsa. Ainult käest kätte liikuvad toiduained nagu kala, tomat, vein, oliiviõli jms on endise või isegi odavama hinnaga. Ilmselt kompensatsiooniks – kaupmehed ju ei saa iga asja eest hingehinda küsida. Kui kuus aastat tagasi maksis liiter veini kõrtsis üheksa eurot, siis praegu kuus.

Kui palju puudutab kriis Kreekas meid ja teisi lihtinimesi? Kaudselt kindlasti. Kuna mu abikaasa töötab restoranis, siis on loomulik, et raha sissevool nii söögikohta kui meie rahakotti on tavalisest natuke väiksem. Ent keegi sellepärast eriti kärsitult siiski ei muretse ega kääratse, sest mis see ikka aitab. *Sigaa-sigaa* (eesti keeli tasatasa), keegi ei pea Ateenas sündmusi millekski katastroofiliseks või isegi sellelahedaseks. Ehkki inimohvrid tähendavad kõikjal kahtlemata kannatust ja leina.

Kuulsime, et meil Egeuses ei käi laevad ega toimu kohalikud lennud. Eks see ole loomulik, kui tegu on üldstreigiga. Sellest teada saamiseks oli muidugi vaja külas tublisti juttu ajada. Meil pole ikka veel telekat ja keegi pole selle vastu ka huvi tundnud. Kuueaastaseks saaval vanemal tütreil on selle asemel arvutilaadne väike karp, millest saab muinasjutte vaadata ja õhtujutte kuulata. Viimasel nädalal oleme sealt vaadanud „Kolme musketäri“.

Laevateema meeldib mulle hoopis rohkem kui kriisist rääkimine. Federico Fellinigi ütles: „Ja laev läheb.“ Ja ta lähebki. Need, kes seisavad kaldal, on teeslasatjad või mahajääjad, ning need, kes ennast pardale vinnanud, on ehk kuskile minemas. Aga kõik pole selleski kindlad.

Rõõmu saab tunda ka siis, kui tulevik tundmatu

Mäletan üht lõomavat ja tasast juunikuü päeva, päikesest rammestunud ja väheütlevat. Inimesed on aeglased ja rahulikud, vastupidiselt sadama tavapärasele närvilisele melule. Vaikne Porose sadam Saronides, laev hakkab tasa lõpp-peatuse Spetsese suunas liikuma. Tahaks, et see hetk kestaks kauem.

Väikesest kõrvaltänava poekesest on kaasa ostetud tume sai, kaks kotti oliividega, tükk poolköva kangemat juustu, õlis grillitud väikesed sardiinid ning paar liitrit valget veini – ilma selleta laev ju teadupärast ei sõida. Mahe valge vein, mida võib mõõdukalt, aga justkui lõputult juua – see ei nürista mõistust, vaid tõstab sind hoopis kuskile kõrgemale.

Laev õõtsub ja möödub inimtühjadest künklikest saartest. Vastu tuleb popsutades kaluripaata, kajakad mänglevad ja saadavad laeva.

Ja sa tunnend rõõmu, niisama. Rõõmu sellegi üle, et sul pole mingit kindlat sihti, sa ei tea, mis sind päriselt ees ootab. Sa ei tea, kuhu toetad öösel oma pea, kelle veini sa jood ning kelle juttu väsinud naeratuse saatel kuulad. Kõik on alles ees.

Takistusteta kulgema

Põhjemadmatu

LAUSE LÕPP

Alumine jagu

... pogodi!

Nõu

Jelena Glebova treener

Saudi Araabia

Peavari, oomaja

Õigus-teadus (kõnekeeli)

USA tipp-domeen

Sööda-siirup

Kasaka-pealikud

Superriik

Parasvõõtm ja lähistroopika rohtla

Sekund

Võrguniit

Edutus

Psühho-loogia Instituut

Linn ja oblasti keskus Venemaal

Seesinane (3 tähte) Kohale, paika

Automark

Valduses, kasutada

Kreeka päikese-jumal

Kümme (ingl k)

Kaukaasia elanik

EESTI RAHVA RISTSÕNAD

RISTIK

Varakas

Tehislik voolusäng

Otsihüüd

Janu kustutama

Tulistama

Vahend, riist

Trepi vahe-platvorm

Silmkoe-ese

Juhataja asetäitja

Ajaliselt natuke ees

Töeline, tegelik

Hea mõtte sisu

Nikkel

Ügesugu-sed tähed

Rahvarinne

Puhhi pessimistlik sõber

Esimene

Mis inimesele

Alumine jagu

... pogodi!

Nõu

Jelena Glebova treener

Ultraviolet Panso pseudo-nuum

Nano

Paps

Vahend, riist

Trepi vahe-platvorm

Inimkaotus

Usaldusel põhinev

Office on Disability

Rinnaehe

All Rights Reserved

Ebajumal

Konarus-teta

Näitleja ... Laats

Hilisel ajal

Aktsiaselts

Ema, vanaema

Masingu leiutis

Õe abikaasa

Noorhärja

Tehiskeel

Täht WC ukseks

Oma-valitsuste Liit

Algama

Vasak

Naisenimi (Arujärv)

Lind

Tulemäest voolav sulakivim

Laisk ja saamatu

Kreeka täht

Ajukest

Väike kaunvili

Aevastus

Magus jook

51.

Madal naishääl

Jamaica maakood

Küla

Miss Estonia

Kahvatu

Lehekülg

KIRI KREEKAST

ALDO MAKSIMOV

Kõik on veel ees

Enamik meie sõpru arvab, et elame siin Kreekas nagu paradisis. Mingis mõttes võibki see nii olla, mis sest et katku ajal... Eelkõige on rahul kindlasti meie lapsed, kes olid Eestis kogu aeg hädas hingamisteede vaevustega. Laste pärast ma naerangi palju rohkem, kui ma seda muidu teeks.

Naeratus, kohalikus keeles *hamoielo*, on Kreekas vägagi kombeks. Ükski kriis ega majanduskaos pole seda kärpinud. Naeratus aitab elada ja argipäevamuredest üle saada. Need ei ole ainult viisakusnaeratused, vaid äratundmised, lähedusvadjaduse ilmingud ja lõbusad flirdid. Ka suudlused aitavad praeguse Kreeka kriisi vastu väga hästi.

Kreeka kriis kergitab makse, aga ei räsi tuju

Kui kriisist lähemalt rääkida, siis kõik maksud on tõusnud. Bensinihind kerkib väidetavalt kahe euron, piimatooted on kallinenud vist oma 10%, õlu ja lihasaadused niisamuti. Peaegu igale poole topitakse makse otsa. Ainult käest kätte liikuvad toiduained nagu kala, tomat, vein, oliiviõli jms on endise või isegi odavama hinnaga. Ilmselt kompensatsiooniks – kaupmehed ju ei saa iga asja eest hingehinda küsida. Kui kuus aastat tagasi maksis liiter veini kõrtsis üheksa eurot, siis praegu kuus.

Kui palju puudutab kriis Kreekas meid ja teisi lihtinimesi? Kaudselt kindlasti. Kuna mu abikaasa töötab restoranis, siis on loomulik, et raha sissevool nii söögikohta kui meie rahakotti on tavalisest natuke väiksem. Ent keegi sellepärast eriti kärsituks ei muretsu ega käratse, sest mis see ikka aitab. *Sigaa-sigaa* (eesti keeli tasatasa), keegi ei pea Ateena sündmusi millekski katastroofiliseks või isegi sellelähedaseks. Ehkki inimohvrid tähendavad kõikjal kahtlemata kannatust ja leina.

Kuulsime, et meil Egeuses ei käi laevad ega toimu kohalikud lennud. Eks see ole loomulik, kui tegu on üldstreigiga. Sellest teada saamiseks oli muidugi vaja külas tublisti juttu ajada. Meil pole ikka veel telekat ja keegi pole selle vastu ka huvi tundnud. Kuueaastaseks saaval vanemal tütrele on selle asemel arvutilaadne väike karp, millest saab muinasjutte vaadata ja õhtujutte kuulata. Viimasel nädalal oleme sealt vaadanud “Kolme musketäri”.

Laevateema meeldib mulle hoopis rohkem kui kriisist rääkimine. Federico Fellinigi ütles: “Ja laev läheb.” Ja ta lähebki. Need, kes seisavad kaldal, on teeselaatjad või mahajääjad, ning need, kes ennast pardale vinnanud, on ehk kuskile minemas. Aga kõik pole selleski kindlad.

Rõõmu saab tunda ka siis, kui tulevik tundmatu

Mäletan üht lõõmavat ja tasast juunikuu päeva, päikesest ramestunud ja väheütlevat. Inimesed on aeglased ja rahulikud, vastupidiselt sadama tavapärasele närvilisele melule. Vaikne Porose sadam Saroonides, laev hakkab tasa lõpp-peatuse Spetsese suunas liikuma. Tahaks, et see hetk kestaks kauem.

Väikesest kõrvaltänava poekesest on kaasa ostetud tume sai, kaks kotti oliividega, tükk poolköva kangemat juustu, õlis grillitud väikesed sardiinid ning paar liitrit valget veini – ilma selleta laev ju teadupärast ei sõida. Mahe valge vein, mida võib mõõdukalt, aga justkui lõputult juua – see ei nürista mõistust, vaid tõstab sind hoopis kuskile kõrgemale.

Laev õõtsub ja möödub inimtühjadest künklikest saartest. Vastu tuleb popsutades kaluripaati, kajakad mänglevad ja saadavad laeva.

Ja sa tunned rõõmu, niisama. Rõõmu sellegi üle, et sul pole mingit kindlat sihti, sa ei tea, mis sind päriselt ees ootab. Sa ei tea, kuhu toetad õõsel oma pea, kelle veini sa jood ning kelle juttu väsinud naeratuse saatel kuulad. Kõik on alles ees.

SUDOKU on Jaapani päritolu loogikamõistatus, millel on ainult üks reegel: tühjad kohad tabelis tuleb täita numbritega nii, et üheski reas, veerus ega tumedama joonega piiratud tükis ei oleks korduvaid numbreid.

	4				5	9	7	
		5			6		2	
	8	2		9			1	
			2	6	1			4
	6						8	
4			8	5	7			
	1			7		6	5	
	3		6			8		
	7	6	5				9	

		1	2		9	8		
					7			
		9	6					7
3	2			5			1	
	4	7						6
		9				5	7	
2			8	1			3	
			3			1		
					2			

		7	9	1	5			
4							1	
	1		6	2	7	9		
	5				3	2	8	
	9	4	8				7	
		3	2	8	6		9	
		6						4
				3	1	8	6	

13.99

SUUR BAKUGANIDE RISTSONAI

RIPSIK

MÕTLEN OMA PEAGA!

Võida BakuArenat ja BakuBattle mängukomplekti kahele!

MILEY CYRUS + FUN!

MÕNUSAT

MÕTLEMIST!

ÕIGED VASTUSED

Eelmise ristsõna õige vastus:

ALGAB

HAPUKAPSA-HOOAEG

8	4	3	5	6	7	1	2	9
6	7	2	8	9	1	5	3	4
1	9	5	2	4	3	8	7	6
2	8	1	7	5	9	4	6	3
4	3	9	6	1	8	7	5	2
7	5	6	3	2	4	9	8	1
5	1	7	4	3	6	2	9	8
9	6	8	1	7	2	3	4	5
3	2	4	9	8	5	6	1	7

7	6	2	5	9	4	8	3	1
3	9	4	8	6	1	5	7	2
8	5	1	2	7	3	4	6	9
9	1	7	4	5	6	2	8	3
2	3	5	7	8	9	1	4	6
6	4	8	3	1	2	7	9	5
1	7	3	9	4	5	6	2	8
5	8	9	6	2	7	3	1	4
4	2	6	1	3	8	9	5	7

8	7	6	5	2	1	3	9	4
3	1	2	6	4	9	7	8	5
5	9	4	3	7	8	1	6	2
6	3	7	9	8	2	4	5	1
9	4	8	1	3	5	6	2	7
1	2	5	7	6	4	9	3	8
7	8	3	2	1	6	5	4	9
4	5	1	8	9	3	2	7	6
2	6	9	4	5	7	8	1	3

ILM EESTIS

	Neljapäev	Reede	Laupäev	Pühapäev	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev
TALLINN	 +19	 +14 +24	 +14 +21	 +15 +16	 +9 +16	 +11 +18	 +12 +20
TARTU	 +21	 +14 +24	 +14 +22	 +15 +19	 +11 +23	 +15 +22	 +13 +23
PÄRNU	 +21	 +14 +23	 +13 +21	 +12 +15	 +8 +23	 +14 +20	 +12 +23
KURESSAARE	 +13	 +9 +13	 +10 +16	 +7 +10	 +5 +14	 +12 +15	 +8 +15
VÕRU	 +21	 +13 +24	 +13 +22	 +15 +19	 +12 +23	 +15 +22	 +12 +22
JÕHVI	 +22	 +13 +25	 +13 +23	 +15 +19	 +11 +22	 +14 +21	 +13 +24
PAIDE	 +21	 +13 +24	 +12 +22	 +14 +18	 +9 +24	 +14 +21	 +11 +24

MERIKE MERILAIN

NÄDALA PROGNOOS

Neljapäeval liigub meile lähim madalrõhuala kesse Poola rannikule ja hiljem Skandinaavia poole. Eestini kandub kagutuulega sooja, kuid niisket õhku. Päeval sajab hoovihma, pärastlõunal on äikesevõimalus. Puhub idakaare tuul 3–9, saartel ja rannikul puhanguti 13 m/s. Sooja on öösel 9–14, päeval 15–24°, rannikul on jahedam.

Reedel-laupäeval läheneb üle Poola järgmine osatsüklon, kuid seegi kandub merele jõudes lääne poole, jättes Eesti kohale sooja õhumassi.

Hoovihma ja äikese tõenäosus kahaneb, kuid suureneb laupäeva õhtul. Puhub ida- ja kagutuul. Öösel on sooja 9–14, päeval 19–26°, merebrüisiga rannikul on jahedam. Laupäeval on päevamaksimum väiksem, jäädes sisemaal 23° lähedusse.

Pühapäeval liigub veidi jahedam ja niiske õhk Lõuna-Eestist põhja poole. Sajab hoovihma. Öösel on temperatuur 9–15, päeval 14–20.

Esmaspäeval-teisipäeval saabub äge lõunatsüklon Ukraina ja Valgevene kohale ning jätkab seejärel aeglast liikumist Läänemere poole. Selle põhjaservas suureneb hoovihma ja äikese tõenäosus õhtupoolikul.

Tuul pöördub kirdesse ning tugevneb veidi. Öösel on sooja 4–12, päeval 15–24 kraadi, meretuulega rannikul on temperatuur 10° lähedal või madalam.

Kolmapäeval kandub tsükloni kesse merel Lõuna-Skandinaavia poole. Hoovihma ja äikese tõenäosus on suurem pärastlõunal. Tuul püsib idakaares. Öösel on termomeetri näit 8–13, päeval 19–24, merebrüisiga rannikul 10° lähedal.

Lõuna-Eesti upub õitemerre

Selle kevade märgid erinevad paiguti väga palju: Tartus õitsevad juba kirsid, aga Saaremaal võtavad toomingad alles rohelist.

“Isegi mu viieaastane tütar märkas, kui suuresti kevad Eestis erineb. Peipsi ääres kaskedel lehed alles hakkavad pungadest välja tulema, aga Võrumaal on lehed kui kroonised mündid,” rääkis loodusemees Mikk Sarv eilsest sõidust Peipsi järve lähedast kodust Lohusuu vallast teise koju Võrumaale Lasva valda.

Kuigi vahemaa kõigest üle saja kilomeetri, võib Lõuna-Eesti edumaa märgata kõikjal. Teeääred on võililledest kollased, kuld-nokkadel pojadki üsna suured. Lohusuu pojad alles koorusid. Üha enam mattuvad valgesse õitemerre ka toomingad. Päikeselisemates aedades on isegi kirsid juba õiehooja avanud ja mesilased koguvad neist nektarit.

“Selline vahe Lõuna-Eestiga, kümme päeva kuni kaks nädalat on ikka alati, olenemata talvest,” on Sarv täheldanud ja li-

sab, et märgatav erinevus kaob tavaliselt jaanipäevaks.

Taluperenaine Aili Kirst Saaremaalt Kaarma vallast ütles, et neil alles võtavad toomingad rohelist, õitsemiseni läheb veel aega. “Me siin võrdleme kevadet Pärnuga ja raudselt on meil kõik alati paar nädalat hilisem.”

Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi ilmavaatluste osakonna peaspetsialist Tiina Tammets kinnitab, et vahe

looduse arengus Lõuna-Eesti ja rannikualade vahel on igal kevadel. Mõnel aastal suurem, teisel väiksem. Mere või Peipsi järve mõju kestab seni, kuni vesi neis üles soojeneb.

“Aga sügisel on vastupidi, mereäär on kauem soojem ja sügis kestab pikemalt kui ülejäänud Eestis,” lohutab Tammets, kes ka ise mere ääres elab.

REIN RAUDVERE

Tartus õitsevad toomingad ja esimesed kirsipuudki on mesilasi ootamas.

RAIVO TASSO

28. mail Eesti Maaülikooli aulas foorum

NUTIKAS ROHELINE MAJANDUS – UUS VÕIMALUS EESTILE?

Loodust ja inimesi väärtustava rohelise majandusega seonduv on nii Euroopas kui ka kogu maailmas üha suuremat hoogu kogumas. Selle mõistmine on arengu ja konkurentsivõime seisukohast väga tähtis nii kodanikule, riigile kui ka ettevõtjale.

Kliimamuutused ja loodusressursside vähenemine tekitavad vajaduse uute mängureeglite järele, mida ühelt poolt võib vaadelda tingimuste karmistamisena, kuid teiselt poolt ka uute võimalustena. Võtmeküsimuseks on ökoloogiliselt efektiivse jätkusuutliku rohelise majandusmudeli mõju uute töökohtade tekkele, tööhõivele ja majanduskasvule. Eesmärk on uute teadmiste ja tehnoloogiate ning taastuvate loodusvarade säästliku kasutamise kaudu jõuda investeeringute suurema tootlikkuseni, vähendades samal ajal raiskamist ning kahjulikkust mõju keskkonnale.

Riigi ülesanne on kujundada stabiilne investeerimiskeskond, mis suunaks ettevõtjaid jätkusuutlikkuse majandamisse investeeringuid tegema. Ettevõtjad peavad püüdlema mõtteviisi poole, et jätkusuutlik majandamisviis avab võimalusi ja on tasuv. Tähtis on kodanikel, kes oma käitumise ja valikutega avaldavad suurt mõjujõudu nii riigile kui ka ettevõtetele.

OECD on asunud koostama rohelise majanduskasvu strateegiat ning Euroopa Liit koostab majanduskasvu ja tööhõive strateegiat „Euroopa 2020“. Mõlemad dokumendid peavad teadmispõhise rohelise majanduse ülesehitamist üheks teaduse ja innovatsiooni võtmeküsimuseks.

Selles kontekstis on väga oluline välja töötada iga liikmesriigi lähima kümne aasta plaanid ning kaasata oma kodanikkond otsustus- ja arenguprotsessidesse.

Eesti Maaülikooli, Säästva Arengu Komisjoni ja Säästva Eesti Instituudi eestvedamisel toimuva foorumi eesmärk on hoogustada siseriiklikku arutelu jätkusuutliku rohelise majanduse teemal.

Foorumi sihtrühmaks on teadlased, ettevõtjad, riigi ning kohaliku omavalitsuse esindajad ja kõik, kes tunnevad muret Eesti jätkusuutliku arengu pärast.